

บทที่ 5

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากร

การจัดเก็บภาษีเงินได้เป็นการสร้างเงินได้เข้าประเทศและภาษีเงินได้ที่สร้างเงินได้เข้าประเทศจำนวนมหาศาลประเภทหนึ่งก็คือ อากรศุลกากร เป็นอากรที่จัดเก็บจากกิจการการค้าระหว่างประเทศเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้าตามประเภทรายการสินค้าหรือพิกัดอัตราศุลกากร สำหรับอากรที่จัดเก็บจากการค้าระหว่างประเทศซึ่งเป็นการค้าขายผลิตภัณฑ์หรือสินค้าของประเทศไปยังประเทศคู่ค้าอื่นกับการนำเข้าสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของประเทศอื่นเข้าสู่ประเทศไทย ที่เรียกว่า การค้าระหว่างประเทศที่มีกระบวนการค้าขายผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่มาจากหรือนำเข้าประเทศหรือส่งออกไปยังต่างประเทศ โดยมีการขนส่งสินค้าทั้งทางบก ทางเรือ หรือทางอากาศทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ หรือสถานที่จัดเก็บสินค้าที่เป็นโกดังคลังสินค้า ซึ่ง การค้าขายในลักษณะเช่นนี้จะต้องผ่านการตรวจและประเมินอากร ตามประเภทพิกัดอัตราศุลกากรเพื่อการจัดเก็บภาษีที่เรียกว่า การจัดเก็บอากรจากภาคธุรกิจเอกชนที่ประกอบกิจการการค้า หรือประกอบกิจการค้าขายเกี่ยวกับการส่งสินค้าออก และส่งสินค้าต่างประเทศเข้ามาค้าขายในประเทศจึงเป็นการประกอบธุรกิจการค้าประเภทหนึ่งที่ทำให้เกิดรายได้ที่จะต้องชำระค่าอากรขาเข้า หรืออากรขาออกเพราะถือว่าการประกอบธุรกิจนั้นจะต้องมีการใช้สาธารณูปโภคและสาธารณูปการของประเทศ โดยมีองค์กรรัฐทำหน้าที่จัดเก็บภาษี คือ กรมศุลกากร

ถ้าอากรศุลกากรที่จัดเก็บนั้นถือว่าเป็นรายได้ของประเทศในขณะที่ทางภาคเอกชนที่เป็นผู้ประกอบการด้านการค้านั้นถือว่าอากรศุลกากรที่ต้องชำระตามพิกัดอัตราศุลกากรเป็นรายจ่ายซึ่งมีผลต่อต้นทุนราคาสินค้า ผู้ประกอบการจึงพยายามที่จะหลีกเลี่ยงหรือหลีกเลี่ยงหรือวิธีการที่จะทำให้ต้องชำระค่าอากรศุลกากรให้น้อยหรือต่ำสุด จึงเป็นปัญหาที่มักจะมีการโต้แย้งวิธีการจัดเก็บภาษีและวิธีการคำนวณภาษีจนกระทั่งกลายเป็นข้อพิพาทเกิดขึ้นและหากไม่สามารถจะเจรจาตกลงกันได้ก็ย่อมต้องใช้วิธีการฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาลและที่เป็นปัญหาก็คือในปัจจุบันยังไม่มีศาลที่รับพิจารณาคดีโดยตรงและไม่มีกระบวนการวิธีพิจารณาคดีโดยตรงเป็นการเฉพาะเช่นกัน จึงต้องใช้กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีตามประเภทของข้อพิพาทซึ่งก็มีทั้งข้อพิพาททางแพ่งข้อพิพาททางอาญา และข้อพิพาททางปกครอง ดังได้วิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันในบทที่ 4 ทำให้การวิจัยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์เพื่อให้ได้คำตอบในการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากร

เป็นการเฉพาะเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และก็ได้คำตอบจากการวิจัยเป็นร่างรูปแบบโครงสร้างศาลศุลกากรและโครงสร้างกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีศุลกากรในบทที่ 4 แล้วนั้น และเพื่อที่จะทำให้คำตอบที่จะนำไปสู่การจัดทำเป็นต้นแบบกฎหมายเพื่อการจัดตั้งศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากรที่สามารถจะนำไปใช้บังคับ ได้นั้นการวิจัยได้นำเอาวิธีวิทยาการวิจัย การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) เพื่อให้ประชากรผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) กับการศุลกากรได้ร่วมกันออกแบบเพื่อเป็นการยืนยันถึงรูปแบบกฎหมายที่จะจัดทำขึ้นมานั้นสามารถนำไปบังคับใช้ผลตามบริบทของการจัดเก็บภาษีศุลกากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับในทางการค้าระหว่างประเทศ โดยมีกระบวนการจัดทำ การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design)

การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) เป็นเทคนิคทางการตลาดเพื่อสังคมนฐานชุมชน (Market Base Community) ที่นำมาประยุกต์ใช้กับการวิจัยให้เป็นวิธีวิทยาการวิจัยวิธีหนึ่งในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยที่มุ่งให้ได้คำตอบที่เป็นต้นแบบ หรือ Model ในเรื่องนั้น ๆ โดยมีแนวคิดว่า คำตอบของการวิจัยที่เป็น Model คำตอบนั้นเป็นข้อค้นพบเบื้องต้นของผู้วิจัย ซึ่งหากจะให้มีการนำไปใช้ได้จริงก็ควรที่จะต้องให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) กับเรื่องนั้นได้มีส่วนร่วมในการออกแบบคำตอบโดยตรงซึ่งจะเป็นคำตอบที่เกิดจากความต้องการของประชากรที่มีส่วนได้เสียกับเรื่องนั้น ๆ เพื่อผู้วิจัยจะได้นำเอาคำตอบที่ได้มานั้นไปวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกับคำตอบที่ได้มาในเบื้องต้นทำให้ได้คำตอบที่เป็นข้อค้นพบสุดท้ายของการวิจัยอันจะเป็นต้นแบบที่สามารถนำไปใช้ได้จริง (สุณีย์ มัลลิกะมาลย์, 2560) และเป็นวิธีการที่มีการนำไปใช้ในการวิจัยแล้ว ดังนั้น การวิจัยนี้จึงนำเอาวิธีการจัดทำกรมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ มาใช้ในการวิจัยนี้เพื่อให้ได้รูปแบบของกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากรที่จะมาจากผลการร่วมออกแบบของประชากรผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง สำหรับการวิเคราะห์ต่อไป

กระบวนการดำเนินการในการจัดทำ Participatory Design, Co – Design: Co-Design ในการวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง (Stakeholders) ได้มีส่วนร่วมในการออกแบบโครงสร้างกฎหมาย “กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากร” และนำคำตอบที่ได้ไปวิเคราะห์และจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากร เป็นการตรากฎหมายใหม่ทั้งฉบับเพื่อรองรับการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากร โดยมีกระบวนการดำเนินงานและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นตอนการเตรียมการ

เป็นขั้นตอนของการเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินการจัดทำ Co-Design ประกอบด้วย

1) การกำหนดประชากรร่วมออกแบบ เป็นกลุ่มประชากรผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการมีส่วนร่วมในการออกแบบโครงสร้างกฎหมาย ว่าด้วยกฎหมายต้นแบบว่ากฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากร ซึ่งเป็นประชากรกลุ่ม Co-Design รวมทั้งสิ้น จำนวน 16 คน แยกออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย (ดูภาพประกอบที่ 5.1)

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ประกอบการ จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญศุลกากร จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 3 กลุ่มนักวิชาการและนักกฎหมาย จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 4 กลุ่มพนักงานสอบสวน อัยการ ศาล จำนวน 4 คน

ภาพประกอบที่ 5.1 การจัดทำ Co- Design

ประชากรผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม แยกออกเป็นประชากรผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะ กับ ประชากรผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มผสม

ประชากรกลุ่มเฉพาะ หมายถึง ประชากรที่มีประสบการณ์หรือมีหน้าที่เฉพาะในแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากรและเป็นผู้ใช้หรือบังคับใช้กฎหมายศุลกากร มีทั้งหมด 4 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ได้แก่

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ประกอบการ จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญศุลกากร จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 3 กลุ่มนักวิชาการและนักกฎหมาย จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 4 กลุ่มพนักงานสอบสวน อัยการ ศาล จำนวน 4 คน (ดูภาพประกอบที่ 5.2)

ภาพประกอบที่ 5.2 ประชากรกลุ่มเฉพาะ

ประชากรกลุ่มผสม หมายถึง ประชากรที่มาจากกลุ่มเฉพาะ แยกมากลุ่มละ 1 คน เพื่อผสมรวมเป็น 4 คน ต่อ 1 กลุ่ม ดังนั้น แต่ละกลุ่มผสม จึงประกอบด้วย ผู้ประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญ ศุลกากร พนักงานสอบสวน อัยการ ศาล และนักวิชาการ นักกฎหมาย (ดูภาพประกอบที่ 5.3)

ภาพประกอบที่ 5.3 ประชากรกลุ่มผสม

การจัดให้มีประชากรในกลุ่มเฉพาะที่มีตำแหน่ง ประสบการณ์ และการปฏิบัติงาน ในระดับเดียวกัน ได้มีการอภิปรายร่วมกันในหัวข้อประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วย กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากรในโครงสร้างกฎหมาย จึงมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันนัก ส่วนกลุ่มผสม ก็มีตำแหน่ง ประสบการณ์ และการปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกัน เมื่อได้ร่วมอภิปรายกันอาจจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันตามแต่ประสบการณ์ ของแต่ละคนแต่ก็ต้องมีข้อสรุปของกลุ่มผสม

2) การจัดเตรียมสถานที่จัดทำ Co-Design

โดยเหตุที่กำหนดประชากรออกเป็น 4 กลุ่ม สถานที่จึงต้องแยกเป็น 4 โต๊ะห่างจากกัน เพื่อไม่ให้เกิดการร่วมแสดงความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มรบกวนกัน แต่อยู่ในห้องเดียวกัน จึงจำเป็นที่ จะต้องเป็นห้องขนาดใหญ่ ซึ่งการวิจัยนี้ได้ใช้ ห้องลาเวนเดอร์ 1 โรงแรมที เค พาเลซ แอนด์ คอนเวนชัน กรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นพื้นที่ในกรุงเทพมหานครที่มีกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้อง กับการจัดเก็บภาษี ความชำนาญด้านภาษี และประชากรผู้มีส่วนได้เสียทั้งกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสม ร่วมจัดทำ Co-Design มีความสะดวกในการเดินทาง

3) การจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดทำ Co-Design

ผู้วิจัยจัดเตรียมกระดาษแผ่นใหญ่และเครื่องเขียนสำหรับเขียนคำตอบจากมติ ของแต่ละกลุ่ม พร้อมแท่นที่ตั้งเพื่อใช้ในการจดประเด็นคำตอบของแต่ละกลุ่มเพื่อการนำเสนอ ต่อที่ประชุมกลุ่ม

4) การจัดเตรียมเลขานุการกลุ่มที่เป็นนักกฎหมายในการช่วยชี้แจงวิธีการอภิปราย เสนอแนะแก่ผู้วิจัยในแต่ละประเด็นเบื้องต้น และเพื่อทำหน้าที่ในการบันทึกมติของที่ประชุมกลุ่ม

1.2 ขั้นตอนการดำเนินการ

การดำเนินการแบ่งเป็น 2 ช่วง

ช่วงเช้า ที่เป็นช่วงแรกเป็นการจัดทำ Co-Design กลุ่มเฉพาะ การวิจัยใช้เวลาดำเนินการ ประมาณ 3 ชั่วโมง มีการดำเนินการ ดังนี้

1) กลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มเลือกผู้แทนกลุ่มที่จะทำหน้าที่รายงานผลของกลุ่มต่อกลุ่มอื่น ๆ เมื่อเสร็จสิ้นการร่วมทำ Co-Design

2) ผู้วิจัยนำเสนอวัตถุประสงค์ของการทำ Co-Design และนำเสนอประเด็นที่ได้วิเคราะห์ มาจากบทที่ 4 เพื่อให้ประชากรในกลุ่มเฉพาะได้รับทราบและเข้าใจในแต่ละประเด็น รวมทั้ง เป็นแนวทางในอภิปรายในแต่ละประเด็น และการร่วมออกแบบ Co-Design ของกลุ่มเฉพาะ ที่มีวิชาชีพ หรือประสบการณ์คล้ายคลึงกัน (ดูภาพประกอบที่ 5.4)

ภาพประกอบที่ 5.4 การนำเสนอประเด็น Co-Design

คำตอบที่ได้มาจากการอภิปรายในกลุ่มเฉพาะแต่ละกลุ่มเมื่อมีการนำเสนอต่อที่ประชุมแล้ว ถือว่าเป็นการเสร็จสิ้นการดำเนินการมีส่วนร่วมออกแบบของประชากรกลุ่มเฉพาะซึ่งจะเป็นข้อมูล ที่การวิจัยได้ นำไปสู่การวิเคราะห์ต่อไป (ดูภาพประกอบที่ 5.5)

ภาพประกอบที่ 5.5 การนำเสนอผลของกลุ่มเฉพาะ

ช่วงบ่าย เป็นช่วงที่สอง เป็นการจัดทำ Co-Design กลุ่มผสมใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง มีการดำเนินการเช่นเดียวกับกลุ่มเฉพาะ (ดูภาพประกอบที่ 5.6)

ภาพประกอบที่ 5.6 การอภิปรายประชากรกลุ่มผสม

1.3 ประเด็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติการและวิธีพิจารณาคดียุติการ

จากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 ได้คำตอบของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติการและวิธีพิจารณาคดียุติการ เป็นประเด็นที่จะไปจัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งศาลยุติการและวิธีพิจารณาคดียุติการ เพื่อให้เป็นแนวทางสำหรับประชากรทั้งกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสมได้ร่วมกันอภิปราย ซึ่งอาจจะยึดหรือไม่ยึดตามประเด็นเหล่านี้ก็ได้ หรืออาจมีการเพิ่มเติมบางประเด็นก็ได้

ประเด็น Co-Design ที่เป็นแนวทางมี 2 ประเด็น โดยกำหนดเป็น 6 หมวด คือ

ประเด็นที่ 1 การจัดตั้งศาลยุติการ

หมวด 1 ขอบเขตและที่ตั้งของศาลยุติการ

ศาลยุติการส่วนกลาง ตั้งอยู่กรุงเทพมหานคร ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร

ศาลยุติการส่วนภูมิภาค แบ่งออกเป็น 4 ภูมิภาค

ส่วนภูมิภาคที่ 1 ตั้งอยู่จังหวัดชลบุรี ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดระนอง จังหวัดชุมพร

ส่วนภูมิภาคที่ 2 ตั้งอยู่จังหวัดหนองคาย มีอำนาจในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย จังหวัดเลย จังหวัดนครพนม

ส่วนภูมิภาคที่ 3 ตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงราย มีอำนาจในพื้นที่จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดตาก จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ส่วนภูมิภาคที่ 4 ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช มีอำนาจ ในพื้นที่จังหวัดกระบี่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสงขลา จังหวัดสตูล จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี

หมวด 2 ศาลยุติการ

ศาลยุติการแผนกคดีแพ่ง รับพิจารณาคดียุติการที่เป็นข้อพิพาททางแพ่ง
ศาลยุติการแผนกคดีอาญา รับพิจารณาคดียุติการที่เป็นข้อพิพาททางอาญา
ศาลยุติการแผนกคดีปกครอง รับพิจารณาคดียุติการที่เป็นข้อพิพาททางปกครอง
ศาลยุติการกลาง

ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลยุติการกลางหนึ่งคน และมีรองอธิบดีผู้พิพากษาหนึ่งคน
ศาลยุติการภูมิภาค

ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาลยุติการภูมิภาคศาลละหนึ่งคน

ศาลยุติการ มี 2 ชั้นศาล คือ ศาลยุติการชั้นต้น และศาลยุติการชั้นอุทธรณ์

หมวด 3 ประเภทคดีพิจารณาพิพากษาในศาลยุติการ

(1) ความผิดทางแพ่ง ที่เกี่ยวกับการจัดเก็บค่าอากรหรือการชำระหนี้ค่าอากร การบังคับคดีหรือหลักประกัน และอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการตามกฎหมายเกี่ยวกับการยุติการ

(2) ความผิดทางอาญา เป็นความผิดทางอาญาที่มีบทลงโทษจำคุกหรือปรับหรือริบของกลาง การสำแดงเท็จ การนำเข้าส่งออกของต้องห้ามต้องจำกัด การหลีกเลี่ยงการชำระค่าอากร การลักลอบ หรือการนำเข้า ส่งออกสินค้าที่ไม่ผ่านพิธีการยุติการ

(3) ความผิดทางปกครอง เป็นการโต้แย้งคำสั่งที่เจ้าพนักงานหรือคำสั่งอื่น ๆ ที่ออกคำสั่งจากเจ้าพนักงาน ที่ได้ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง บังคับให้ผู้ประกอบการทำการชำระค่าภาษีอากรหรือการคืนเงินประกันภาษีอากร หรืออื่น ๆ

หมวด 4 ผู้พิพากษาในศาลยุติการ

ผู้พิพากษาที่เป็นตุลาการ มีคุณสมบัติเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาษีอากรหรือผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาคดีภาษีอากร

ผู้พิพากษาสมทบ มีคุณสมบัติ เป็นผู้ที่มิมีประสบการณ์ทางด้านการค้า เป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้า เป็นการเฉพาะและมีความเข้าใจธรรมชาติของคดียุติการ

องค์คณะผู้พิพากษาพิจารณาคดี

การนั่งพิจารณาคดีต้องประกอบด้วย

- ผู้พิพากษาอย่างน้อยหนึ่งคน
- ผู้พิพากษาสมทบอย่างน้อยสองคน

เป็นองค์คณะที่จะสามารถทำการพิจารณาพิพากษาคดีหรือการออกคำสั่งใด ๆ ได้

ประเด็นที่ 2 วิธีพิจารณาคดีศาลการ

หมวด 5 วิธีพิจารณาคดีศาลการในศาลศาลการ

คดีอาญา ให้อนุ โลม่นำบทบัญญัติกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับ โดยอนุ โลม เฉพาะในเรื่อง

- การจับกุม
- การสอบสวน

คดีอาญาส่วนอื่น ให้ใช้วิธีพิจารณาคดีศาลการ

คดีแพ่ง และคดีปกครอง ให้ใช้วิธีพิจารณาคดีศาลการ

การทำคำฟ้องหรือการยื่นฟ้อง การยื่นบัญชีระบุพยาน การชี้สองสถาน การอ้างพยานหลักฐานของคู่ความทั้งสองฝ่าย และการอ่านคำพิพากษา หรือคำสั่งของผู้พิพากษา

ระบบการพิจารณา

ใช้ระบบการไต่สวน เพราะเพื่อที่จะให้องค์คณะผู้พิพากษาได้ทำการไต่สวนพยานให้ได้ข้อเท็จจริงอย่างแท้จริง

หมวด 6 การอุทธรณ์

ให้คู่ความทั้งสองฝ่ายยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลศาลการชั้นต้นแต่ละแผนกคดีดังกล่าวภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันที่มีการอ่านคำพิพากษา ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์คดีชั้นัญพิเศษ

การพิจารณาพิพากษา หรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์คดีชั้นัญพิเศษถือเป็นที่สุด

1.4 ผลการจัดทำ Co-Design ประชากรกลุ่มเฉพาะ

ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มได้อภิปรายร่วมกันในประเด็นที่กำหนดไว้เพื่อหาคำตอบที่จะเป็นรูปแบบของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดีศาลการ และได้คำตอบแยกตามประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การจัดตั้งศาลยุติธรรม

หมวด 1 ขอบเขตและที่ตั้งของศาลยุติธรรม

ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการจัดตั้งศาลยุติธรรมส่วนกลาง ซึ่งที่ตั้งและเขตอำนาจในการพิจารณาคดีครอบคลุมพื้นที่ และการจัดตั้งศาลยุติธรรมส่วนภูมิภาค และเขตอำนาจครอบคลุมพื้นที่ในส่วนภูมิภาคเป็น ดังนี้

ศาลยุติธรรมส่วนกลาง ตั้งอยู่กรุงเทพมหานคร ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร

ศาลยุติธรรมส่วนภูมิภาค แบ่งออกเป็น 4 ภูมิภาค

ส่วนภูมิภาคที่ 1 ตั้งอยู่จังหวัดชลบุรี ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดสระแก้ว จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดระนอง จังหวัดชุมพร

ส่วนภูมิภาคที่ 2 ตั้งอยู่จังหวัดหนองคาย มีอำนาจในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย จังหวัดเลย จังหวัดนครพนม

ส่วนภูมิภาคที่ 3 ตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงราย มีอำนาจในพื้นที่จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดตาก จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ส่วนภูมิภาคที่ 4 ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช มีอำนาจ ในพื้นที่จังหวัดกระบี่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสงขลา จังหวัดสตูล จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี

กลุ่มประชากรเฉพาะในแต่ละกลุ่มได้ทำการปรึกษาหารือร่วมกันและได้คำตอบของแต่ละกลุ่มเฉพาะ ดังนี้

กลุ่มเฉพาะ 1 กลุ่มผู้ประกอบการ

ประชากรกลุ่มเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการได้สะท้อนปัญหาที่แท้จริงในส่วนกระบวนการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในปัจจุบันจากการนำเข้า ส่งออกสินค้า ที่มีความล่าช้า ซึ่งหากมีการจัดตั้งศาลยุติธรรมและมีวิธีพิจารณาคดียุติธรรมเป็นการเฉพาะแล้วก็น่าจะมีความสะดวก รวดเร็ว ในกระบวนการที่จะระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นและจะเป็นการเอื้ออำนวยต่อนักลงทุนได้อย่างแท้จริง ซึ่งการจัดตั้งศาลยุติธรรมส่วนกลางที่กรุงเทพมหานครที่ถือได้ว่าเป็นพื้นที่เศรษฐกิจ และหากมีการจัดตั้งศาลยุติธรรมเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม ก็สามารถที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการได้อย่างมีความยุติธรรม ส่วนศาลยุติธรรมส่วนภูมิกานั้น มีความเห็นว่ายังไม่ครอบคลุม เพราะเนื่องจากว่าการกระทำผิดตามกฎหมายยุติธรรมนั้นสามารถที่จะเกิดขึ้นได้หลายพื้นที่

กลุ่มเฉพาะ 2 ผู้เชี่ยวชาญการศุลกากร

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้ส่วนใหญ่เห็นได้สะท้อนปัญหาในกระบวนการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับการศุลกากร ที่ยังขาดองค์ความรู้ในกระบวนการพิจารณาคดีที่เกิดขึ้น เพราะฉะนั้นจึงเห็นว่ามี ความสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เพราะฉะนั้น จึงเห็นว่าสมควรที่จะมีศาลที่จะพิจารณา พิพาทภาคีศุลกากรเป็นการเฉพาะ เพราะเนื่องจากว่าในปัจจุบันนี้กระบวนการยุติธรรมไม่ว่าจะเป็น พนักงานสอบสวน อัยการ หรือแม้กระทั่งศาลเอง ก็ยังขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับการศุลกากรอย่าง แดกจก หากมีการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากรเป็นการเฉพาะอย่างเป็นทางการ เป็นรูปธรรม รวมทั้งมีกระบวนการที่จะระงับข้อพิพาทที่ชัดเจน รวดเร็ว เป็นธรรมต่อผู้ประกอบการ หรือนักลงทุน ก็จะทำให้ภาครัฐเองสามารถที่จะจัดเก็บภาษีอากรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กลุ่มเฉพาะ 3 พนักงานสอบสวน อัยการ ศาล

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้ มีความเห็นว่า การที่จะจัดตั้งศาลศุลกากรนั้นก็ต้องพิจารณา ถึงความจำเป็น และให้คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ ว่าสถานที่ไหนที่สมควรจะจัดตั้งศาล เพราะว่ามันจำเป็นที่จะต้องตั้งครบทุกจังหวัด เพราะว่าปัจจุบันนี้มีเทคโนโลยี ที่จะอำนวยความสะดวก ในการดำเนินการได้อยู่แล้ว เนื่องจากว่าการจัดตั้งศาลโดยทั่วไปแล้วจะส่งผลกระทบต่องบประมาณ ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งที่ทำการและบุคลากรที่จะเข้ามาทำหน้าที่ก็จะส่งผลกระทบต่องบประมาณ ที่มีความคุ้มค่าและผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ และให้คำนึงถึงปริมาณของคดีที่จะเกิดขึ้น หากพิจารณาถึงจำเป็นถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ที่จะทำให้รัฐสามารถจัดเก็บค่าอากรได้อย่าง มีประสิทธิภาพแล้วก็เห็นควรที่จะให้มีการจัดตั้งศาลศุลกากรตามที่ผู้วิจัยได้ เพื่อสร้างความมั่นใจ ของนักลงทุน

กลุ่มเฉพาะ 4 นักวิชาการและนักกฎหมาย

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การที่จะมีการจัดตั้งศาลศุลกากร เป็นองค์กรที่เกี่ยวกับการพิจารณาตัดสินคดีที่จะเป็นกระบวนการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับการจัดเก็บ ภาษีอากรหรือข้อพิพาทจากพิธีการศุลกากรที่จะทำให้กระบวนการต่าง ๆ ได้มีความสะดวก รวดเร็ว ยิ่งขึ้น เพราะเนื่องจากในปัจจุบันนี้กระบวนการระงับข้อพิพาทที่เกิดจากทางด้านพิธีการศุลกากรมีความ ล่าช้าเป็นอย่างมาก และกรมศุลกากรเป็นหน่วยงานใหญ่ที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรที่ถือว่าเป็น รายได้ของภาครัฐ หากมีความล่าช้าก็จะส่งผลกระทบต่อทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเป็นอย่างมาก แต่เขต อำนาจศาลนั้นเป็นอำนาจทางการบริหารของศาล ซึ่งไม่ว่าจะเป็นพนักงานสอบสวน หรืออัยการเอง ก็ต้องกำหนดเขตอำนาจตามศาล ซึ่งเป็นไปตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

คำตอบที่ได้จากประชากรทั้ง 4 กลุ่มในประเด็นขอบเขตและที่ตั้งของศาลศุลกากรนี้ ได้สะท้อนปัญหาปัจจุบันในกระบวนการการระงับข้อพิพาทและวิธีพิจารณาพิพาทภาคีศุลกากร

ที่มีความล่าช้า และมีความไม่ชัดเจน ซึ่งมีความเห็น คือ การยอมรับการจัดตั้งศาลยุติการซึ่งมีความสอดคล้องกันทั้ง 4 กลุ่ม เนื่องจากปัญหาสถานการณ์การระงับข้อพิพาทหรือการพิจารณาตัดสินคดีศาลยุติการนั้น มีความล่าช้า ไม่มีความเป็นเอกภาพ ที่หากมีการจัดตั้งศาลยุติการเกิดขึ้น ก็สามารถที่จะตอบโจทย์ ในการแก้ไขปัญหาให้แก่กลุ่มทุนในกิจการนำเข้า ส่งออกสินค้าได้อย่างเป็นเอกภาพ ชัดเจน สะดวก รวดเร็วและมีความยุติธรรม ซึ่งก็จะทำให้นักลงทุนสามารถชำระค่าอากรได้ตามกำหนด กรอบระยะเวลา ก็จะส่งผลทำให้ทางภาครัฐสามารถที่จะจัดเก็บค่าอากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและ เป็นไปตามเป้าหมาย

หมวด 2 ศาลยุติการ

ผู้วิจัยกำหนดให้มีหมวด 2 ศาลยุติการ โดยการให้เป็นแผนกคดีในศาลยุติการคือ แผนกคดีศาลยุติการ แบ่งออกเป็น 3 แผนก โดยมีผู้พิพากษาในศาลยุติการกลาง ศาลยุติการ ส่วนภูมิภาค ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดี ดังนี้

แผนกคดีในศาลยุติการ มี 3 แผนก คือ

- ศาลยุติการแผนกคดีแพ่ง รับพิจารณาตัดสินคดีศาลยุติการที่เป็นข้อพิพาททางแพ่ง
- ศาลยุติการแผนกคดีอาญา รับพิจารณาตัดสินคดีศาลยุติการที่เป็นข้อพิพาททางอาญา
- ศาลยุติการแผนกคดีปกครอง รับพิจารณาตัดสินคดีศาลยุติการที่เป็นข้อพิพาททางปกครอง

ศาลยุติการ มีผู้พิพากษาเป็นองค์คณะ ประกอบด้วย ผู้พิพากษา 1 คน ผู้พิพากษาสมทบ 2 คน และในศาลยุติการแต่ละแห่งกำหนดจำนวนผู้พิพากษาประจำศาลยุติการกลางและ ศาลยุติการส่วนภูมิภาคโดยแยกออกเป็น

- ศาลยุติการกลาง

ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลยุติการกลางหนึ่งคน และมีรองอธิบดีผู้พิพากษาหนึ่งคน

- ศาลยุติการภูมิภาค

ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาลยุติการภูมิภาคศาลละหนึ่งคน

- ศาลยุติการ มี 2 ชั้นศาล คือ ศาลยุติการชั้นต้น และศาลยุติการชั้นอุทธรณ์

จากประเด็นนี้เมื่อนำไปสู่การทำ Co- Design ได้คำตอบของประชากรกลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม ซึ่งในแต่ละกลุ่มได้อภิปรายโดยให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

กลุ่มเฉพาะ 1 ผู้ประกอบการ

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้มีความเห็นว่า การที่มีการแยกแผนกคดี ออกเป็น 3 แผนก ซึ่งในมุมมองของกลุ่มผู้ประกอบการนั้นเป็นการนำข้อพิพาทที่เกิดจากกฎหมายยุติการทั้ง 3 ลักษณะ ความผิดก็จะเกิดความชัดเจน คล่องตัว รวดเร็ว แต่ในการทำหน้าที่ของผู้พิพากษาที่จะทำหน้าที่

พิจารณาคดีในแต่ละคดีนั้นก็ยังมีความกังวลว่าจะเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญทั้งหมดทั้ง 3 ประเภท คดีมากน้อยเพียงใด ซึ่งก็อาจจะ ไม่ตอบโจทย์ในการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้

ประเด็นจำนวนผู้พิพากษาที่จะทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดี ที่มีอธิบดีผู้พิพากษา และรองอธิบดีผู้พิพากษานั้น ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นว่า จำนวนผู้พิพากษามีความสำคัญอย่างยิ่ง การที่จะมีอธิบดีผู้พิพากษา และรองอธิบดีผู้พิพากษา ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีนั้น ถือได้ว่าเป็น ผู้พิพากษาที่มีประสบการณ์จึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่ง สำหรับส่วนภูมิภาคก็ให้มีผู้พิพากษา หัวหน้าศาลซึ่งมีความเหมาะสม เพราะว่าเป็นผู้พิพากษาที่มีประสบการณ์ในการพิจารณาคดี

สำหรับประเด็นศาลศาลากลางนั้น ประชากรกลุ่มเฉพาะผู้ประกอบการ มีความเห็นว่า ในการกำหนดให้ศาลศาลากลางมีเพียง 2 ศาล น่าจะมีความเหมาะสม และสามารถตอบโจทย์ของ นักธุรกิจ ที่ประสบปัญหาเรื่องของการฟ้องร้องคดีที่มีกระบวนการพิจารณาคดีที่ล่าช้า หากมีเพียง 2 ศาล ก็จะทำให้มีความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

กลุ่มเฉพาะ 2 ผู้เชี่ยวชาญการศาลกลาง

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้มีความเห็นว่า การศาลกลางเป็นเรื่องการค้าระหว่างประเทศ ที่มีองค์การศาลกลาง โลกเป็นองค์กรที่กำหนดพิคัดอัตราศาลกลางที่ทั่วโลกให้การยอมรับและต้อง ปฏิบัติตาม ซึ่งอาจจะเกิดข้อพิพาทเกี่ยวกับการศาลกลางในระหว่างการขนส่งได้ และกระบวนการ ระงับข้อพิพาทที่หากมีการแยกออกเป็นแผนกคดีก็จะเกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติ ที่จะเป็นการ ตอบสนองกระบวนการระงับข้อพิพาทให้มีความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

ส่วนในเรื่องเกี่ยวกับที่กำหนดให้ศาลศาลกลางมีจำนวนเพียง 2 ศาล นั้นประชากร กลุ่มเฉพาะผู้เชี่ยวชาญการศาลกลางมีความเห็นร่วมกันว่า การที่กำหนดให้ศาลศาลกลางมีเพียง ศาลศาลกลางชั้นต้นและศาลอุทธรณ์นั้นมีลักษณะเช่นเดียวกันกับศาลฎีกาชั้นต้นที่มีเพียงสองศาล หรือศาลปกครองก็เช่นเดียวกันมีสองศาล เพราะฉะนั้นหากเป็นศาลศาลกลางก็เห็นด้วยที่จะมีเพียง สองศาลซึ่งจำลองจากศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศเป็นต้นแบบ

กลุ่มเฉพาะ 3 พนักงานสอบสวน อัยการ ศาล

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้มีความเห็นว่าควรกำหนดอำนาจหน้าที่ของศาลให้ชัดเจน เพราะว่ คดีแพ่ง คดีอาญา ศาลยุติธรรมมีความชำนาญอยู่แล้วแต่คดีปกครองนั้นในปัจจุบันศาลชำนาญพิเศษ ยังไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาในคดีปกครองแต่อย่างใด จึงต้องแยกคดีปกครองไปฟ้องยังศาลปกครอง โดยตรงเพราะฉะนั้นหากให้คดีแพ่ง คดีอาญา และคดีปกครองมารวมกันฟ้องในศาลศาลกลาง โดยตรงย่อมจะเป็นกรณีศึกษาที่จะเป็นประโยชน์ต่อศาลชำนาญการพิเศษอื่นหากภายหลังพบว่า ประสบความสำเร็จก็จะเป็นศาลแรกที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้ง 3 คดี โดยให้เบ็ดเสร็จในศาลเดียว หากสามารถจัดตั้งศาลศาลกลางได้ก็จะเป็นการศาลชำนาญพิเศษเพียงศาลเดียวที่จะมีอำนาจพิจารณา

พิพากษาคดีศาลการทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา และคดีปกครอง ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

สำหรับส่วนที่ผู้วิจัยกำหนดให้ศาลศาลการ มีเพียงศาลศาลการชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ นั้นประชากรกลุ่มเฉพาะนี้มีความเห็นว่า การกำหนดที่จะทำให้กระบวนการพิจารณาพิพากษาของศาลนั้นสะดวก รวดเร็ว คือ ให้มี 2 ชั้นศาลคือศาลศาลการชั้นต้น และศาลศาลการชั้นอุทธรณ์

กลุ่มเฉพาะ 4 นักวิชาการและนักกฎหมาย

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้มีความเห็นว่า ต้องมีการกำหนดประเภทของคดีไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่ง คดีอาญาให้มีความชัดเจน เพราะว่าในกฎหมายศาลการ ย่อมมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นได้ทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครองที่มีการโต้แย้งคำสั่งเจ้าพนักงาน ซึ่งก็มีความชัดเจนในบทบัญญัติของกฎหมายศาลการอยู่แล้ว หากเปรียบเทียบในศาลยุติธรรม เมื่อมีการฟ้องก็จะแยกประเภทคดีออกมาเป็นฟ้องแพ่ง ฟ้องอาญา ซึ่งหากเป็นคดีแพ่งก็จะมีค่าธรรมเนียมศาลเข้ามาเกี่ยวข้องอีก แต่กฎหมายศาลการนี้เป็นกฎหมายเฉพาะ และเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญต่อการจัดเก็บค่าอากรที่ถือว่าเป็นรายได้ของทางภาครัฐ เมื่อผู้วิจัยต้องการที่จะจัดตั้งศาลศาลการขึ้นมาแล้ว ก็ควรที่จะให้มีความกระชับในตัวของกฎหมายเอง ในปัจจุบันนี้มีศาลภาษีอากรและมีวิธีพิจารณาคดีภาษีอากรอยู่แล้ว แต่ไม่มีการกำหนดเป็นบทเฉพาะเกี่ยวกับการศาลการหรือคดีศาลการแต่อย่างใด จึงมีความเห็นว่าเป็นการดีที่จะให้มีศาลศาลการ

ประเด็นจำนวนผู้พิพากษาในศาลศาลการ ประชากรกลุ่มเฉพาะเห็นว่าควรที่จะเป็นไปตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม อย่างเช่นผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นจำนวน 2 คน ศาลอุทธรณ์หรือฎีกา 3 คน เป็นต้น จะได้ช่วยกันพิจารณาพิพากษาคดี เพราะเนื่องจากคดีศาลการนั้นมีบทลงโทษ หรือค่าปรับเป็นจำนวนเงินที่ค่อนข้างจะสูงมาก เพราะฉะนั้นหากผู้พิพากษาพิจารณาคดีเพียงคนเดียวนั้น อาจจะมีการคลาดเคลื่อนหรืออาจจะไม่เป็นไปตามความยุติธรรมเท่าที่ควรจะเป็นก็ได้ เพราะฉะนั้นการพิจารณาพิพากษาคดีนั้นจะต้องมีการปรึกษาหารือหรือประชุมร่วมกันก่อนที่จะพิพากษาคดีนั้น ๆ

สำหรับ การกำหนดให้มีเพียง 2 ชั้นศาล คือ ศาลศาลการชั้นต้นและศาลอุทธรณ์นั้น ประชากรกลุ่มเฉพาะนักวิชาการและนักกฎหมาย มีความเห็นว่า ที่กำหนดให้ศาลศาลการมีเพียง 2 ชั้นศาล เพราะเนื่องจากก่อนที่จะนำคดีขึ้นสู่ศาลนั้นจะมีคณะกรรมการอุทธรณ์ตามกฎหมายศาลการก่อนอยู่แล้ว หากทั้งสองฝ่ายไม่สามารถที่จะตกลงกันได้จึงจะนำคดีขึ้นสู่ศาล ซึ่งเห็นด้วยที่จะมีเพียงศาลชั้นต้น และไปยังศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ ให้สิ้นสุดเพียงแค่สองศาลก็เพียงพอ

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มในประเด็นข้างต้นนี้ พบว่า หากมีการกำหนดแผนคดีในศาลศาลการก็จะต้องมีความชัดเจนของแต่ละประเภทของความผิด เพราะว่าความผิด

ตามกฎหมายศาลอากรเป็นความผิดที่มีลักษณะที่แตกต่างจากความผิดทั่ว ๆ ไป แต่ก็มีประชากรกลุ่มผู้ประกอบการที่ยังมีความเข้าใจในคุณสมบัติของผู้พิพากษาว่าสามารถที่จะพิจารณาคดีได้ทุกประเภทของคดี ส่วนประเด็นศาลอากรมี 2 ชั้นศาลนั้นประชากรทั้ง 4 กลุ่มมีความเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกัน ที่จะสามารถพิจารณาพิพากษาให้มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

หมวด 3 ประเภทคดีพิจารณาพิพากษาในศาลอากร

ผู้วิจัยได้กำหนดประเภทคดีพิจารณาพิพากษาในศาลอากร เป็น 3 ประเภทความผิด และกำหนดให้ศาลอากรยุติธรรมตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม เพื่อประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มได้ร่วมกันปรึกษาหารือร่วมกัน และอภิปราย เพื่อให้ความเห็น และเสนอแนะให้แก่ผู้วิจัยตามประเภทคดีที่จะพิจารณาพิพากษาในศาลอากรทั้ง 3 ประเภทคดีเป็นดังนี้

(1) ความผิดทางแพ่ง ที่เกี่ยวกับการจัดเก็บค่าอากรหรือการชำระหนี้ค่าอากร การบังคับคดีหรือหลักประกัน และอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการตามกฎหมายเกี่ยวกับการศาลอากร

(2) ความผิดทางอาญา หมายถึง ความผิดทางอาญาที่มีบทลงโทษจำคุกหรือปรับหรือริบของกลางตามพระราชบัญญัติศาลอากร กำหนดให้ศาลอากรมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับความผิดทางอาญา การสำแดงเท็จ การนำเข้า ส่งออกของต้องห้ามต้องจำกัด การหลีกเลี่ยงการชำระค่าอากร การลักลอบการนำเข้า ส่งออกสินค้า ตามพระราชบัญญัติศาลอากร

(3) ความผิดทางปกครอง หมายถึง การโต้แย้งคำสั่งที่เจ้าพนักงานศาลอากร ได้มีการออกแบบการประเมินค่าอากร หรือคำสั่งอื่น ๆ ที่ออกคำสั่งจากเจ้าพนักงานบังคับให้ผู้ประกอบการทำการชำระค่าภาษีอากร หรือการคืนเงินประกันภาษีอากร

กำหนดให้ศาลอากรเป็นศาลยุติธรรมชั้นต้นตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมและให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาใช้บังคับโดยอนุโลม

จากการอภิปรายของประชากรกลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม ซึ่งในแต่ละกลุ่มได้อภิปราย โดยให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเป็นดังนี้

กลุ่มเฉพาะ 1 ผู้ประกอบการ

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้มีความเห็นว่า การแบ่งประเภทความผิดทางคดีทั้งทางแพ่งทางอาญา และทางปกครอง ที่จะสามารถยื่นฟ้อง หรือทำให้ผู้พิพากษาสามารถพิจารณาพิพากษาในศาลอากรสามารถพิจารณาพิพากษาคดีได้อย่างรวดเร็ว เป็นไปด้วยความยุติธรรม ตอบโจทก์นักลงทุน จึงเห็นควรที่จะให้ความผิดที่เกิดจากกฎหมายศาลอากร มาทำการฟ้องที่ศาลอากรเพียงศาลเดียว

กลุ่มเฉพาะ 2 ผู้เชี่ยวชาญการศุลกากร

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้มีความเห็นว่า ประเภทคดีศุลกากรต้องมีความผิดที่เกิดขึ้นตาม กฎหมายศุลกากรต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือ ซึ่งหากมีความชัดเจนการดำเนินการทางคดีเพื่อที่จะ สามารถระงับข้อพิพาทได้อย่างรวดเร็วก็จะทำให้เกิดความมั่นใจของผู้ประกอบการที่ถือว่าเป็น การค้าระหว่างประเทศ จึงเห็นควรที่จะให้มีการนำความผิดทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากกฎหมายศุลกากร มาทำการฟ้องที่ศาลศุลกากรเพียงศาลเดียว

กลุ่มเฉพาะ 3 นักวิชาการและนักกฎหมาย

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้มีความเห็นว่า การกำหนดประเภทคดีต้องให้มีความชัดเจน ในประเภทของคดีที่เป็นคดีอาญาและแพ่งในลักษณะของความผิดทางปกครองก็อยากจะทำให้มีการ แยกการพิจารณาคดี เพื่อไม่ให้เกิดความสับสน แต่อย่างไรก็ตาม หากกลุ่มความมีความสับสนใน ประเภทของความผิด ที่จะทำการฟ้องที่ศาลใดตามขอบเขตอำนาจ ก็จะมีคณะกรรมการชี้ขาด อำนาจศาลทำหน้าที่ชี้ขาดในขอบเขตอำนาจของศาลอยู่แล้ว แต่หากมีการจัดตั้งศาลศุลกากรก็ เห็นควรว่าต้องทำการฟ้องที่ศาลศุลกากร ก็จะทำให้กระบวนการระงับข้อพิพาทนั้น ๆ สามารถ ที่จะระงับได้อย่างรวดเร็ว

กลุ่มเฉพาะ 4 พนักงานสอบสวน อัยการ ศาล

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้ มีความเห็นว่า หากจัดตั้งศาลศุลกากรและให้มีอำนาจพิจารณา พิพากษาทั้ง 3 ลักษณะของความผิด ไม่ว่าจะเป็นแพ่ง อาญา หรือปกครอง ซึ่งก็จะเป็นการพิจารณาคดี โดยศาลศุลกากรเพียงศาลเดียวแบบเบ็ดเสร็จในการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นตามกฎหมายศุลกากร

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มในประเด็นประเภทคดีที่จะอยู่ในขอบเขต อำนาจของศาลศุลกากร พบว่าประชากรมีความเห็นสอดคล้องในทางเดียวกันทั้ง 4 กลุ่ม และ มีความเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกันที่จะสามารถพิจารณาพิพากษาให้กระบวนการพิจารณา คดีศุลกากรมีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เพราะเนื่องจากการที่จะมีศาลศุลกากรที่มีอำนาจพิจารณา พิพากษาทั้ง 3 ความผิด ไม่ว่าจะเป็นความผิดทางแพ่ง ความผิดทางอาญา หรือแม้กระทั่งความผิด ทางปกครองเองก็ตาม ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาแบบเบ็ดเสร็จก็就会有ความสะดวก รวดเร็วมากยิ่งขึ้น

หมวด 4 ผู้พิพากษาในศาลศุลกากร

ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้พิพากษาที่จะทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีในศาลศุลกากร เพื่อประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มได้ร่วมกันปรึกษาหารือ และอภิปราย เพื่อให้ความเห็น และ เสนอแนะให้แก่ผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติผู้พิพากษาที่เป็นตุลาการและผู้พิพากษาสมทบ และกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาตามประเด็นเป็นดังนี้

(1) ผู้พิพากษาในศาลศาลฎีกา แยกเป็น

- ผู้พิพากษาที่เป็นตุลาการ มีคุณสมบัติเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาษีอากรหรือผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาคดีภาษีอากร

- ผู้พิพากษาสมทบ มีคุณสมบัติ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการค้า เป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้า เป็นการเฉพาะและมีความเข้าใจธรรมชาติของคดีศาลฎีกา

(2) องค์คณะผู้พิพากษา ในศาลศาลฎีกา ประกอบด้วยผู้พิพากษาอย่างน้อยหนึ่งคน และผู้พิพากษาสมทบอย่างน้อยสองคนเป็นองค์คณะที่จะสามารถทำการพิจารณาพิพากษาคดี หรือการออกคำสั่งใด ๆ ได้

กลุ่มเฉพาะ 1 ผู้ประกอบการ

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้มีความเห็นว่า การที่จะมีผู้พิพากษาศาลฎีกาและผู้พิพากษาสมทบที่จะทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีศาลฎีกานั้น ต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการศาลฎีกาและการค้าระหว่างประเทศในกิจการการนำเข้า ส่งออกสินค้าจริง ๆ และผู้พิพากษาสมทบนั้นไม่ควรจะมาจากข้าราชการที่เกษียณอายุแล้ว หรือข้าราชการจากกรมศาลฎีกา หรือข้าราชการอื่น ๆ แต่ควรมาจากภาคเอกชนที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านศาลฎีกา

กลุ่มเฉพาะ 2 ผู้เชี่ยวชาญการศาลฎีกา

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้มีความเห็นว่า การกำหนดให้การพิจารณาคดีศาลฎีกานั้น ต้องเป็นผู้พิพากษาที่มีประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญด้านภาษีอากร และผู้พิพากษาสมทบนั้น ก็จะต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการค้าระหว่างประเทศ พิธีการศาลฎีกา หรือมาจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านภาษีอากรจริง ๆ ก็จะส่งผลให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และมีความยุติธรรม

กลุ่มเฉพาะ 3 นักวิชาการและนักกฎหมาย

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้มีความเห็นว่า ให้มีผู้พิพากษา ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านศาลฎีกา เข้ามาทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีศาลฎีกาเป็นการเฉพาะ ส่วนผู้พิพากษาสมทบยังมีความกังวลในส่วนของ การสรรหาคัดเลือก ซึ่งจะต้องมีความชัดเจน หากการสรรหาเป็นไปเช่นเดียวกันกับศาลแรงงานก็จะเป็นการดีมาก เพราะว่าจะเป็นการพิจารณา 3 ฝ่าย คือ ผู้พิพากษา ฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้าง แต่ในคดีศาลฎีกายังไม่ชัดเจน นอกจากจะมีโจทก์ และจำเลย ซึ่งหากจะคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ศาลฎีกา ก็จะไม่มีความยุติธรรม เพราะว่าต่างฝ่ายก็ย่อมที่จะรักษาผลประโยชน์ของตนเอง

กลุ่มเฉพาะ 4 พนักงานสอบสวน อัยการ ศาล

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้มีความเห็นว่า การกำหนดผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบที่เป็นผู้เชี่ยวชาญจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านศาลฎีกาเป็นการดี แต่หากมีผู้พิพากษาจำนวน 2 คนและ

ผู้พิพากษาสมทบ จำนวน 2 คน เพื่อที่จะให้เกิดความละเอียดรอบคอบในการพิจารณาพิพากษาคดี เพราะว่าคดีศุลกากรนั้นมีมูลค่าความเสียหายสูง และมีความยุ่งยาก สลับซับซ้อนหากมีผู้พิพากษาเพียงคนเดียวก็อาจจะไม่มีความรอบคอบเพียงพอ และส่วนของผู้พิพากษาสมทบก็จะต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านศุลกากรเป็นการเฉพาะ ก็จะส่งผลให้การพิพากษาคดีนั้น ๆ เป็นไปด้วยความยุติธรรม

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มในประเด็นคุณสมบัติของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบนี้ พบว่าประชากรให้ความเห็นสอดคล้องกันทั้ง 4 กลุ่ม และมีความเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกัน ในการพิจารณาพิพากษาคดีศุลกากรนั้นต้องมีผู้พิพากษา และผู้พิพากษาสมทบ แต่ก็ต้องคำนึงถึงการคัดเลือก สรรหาผู้พิพากษาสมทบต้องมาจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านศุลกากรเป็นการเฉพาะจึงจะส่งผลทำให้การพิจารณาพิพากษาเป็นไปด้วยความละเอียด รอบคอบ

ประเด็นที่ 2 ส่วนที่เป็นวิธีบัญญัติ

ในส่วนที่ 2 ผู้วิจัยได้กำหนดให้วิธีบัญญัติ หมายถึง วิธีพิจารณาคดีศุลกากรในศาลศุลกากร ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดออกเป็น 2 หมวด เป็นหมวด 5 ที่กำหนดวิธีพิจารณาคดีศุลกากรในศาลศุลกากร และเป็นหมวด 6 ที่กำหนดเกี่ยวกับการอุทธรณ์ มีรายละเอียด ดังนี้

หมวด 5 วิธีพิจารณาคดีศุลกากรในศาลศุลกากร

หมวด 5 วิธีพิจารณาคดีศุลกากรในศาลศุลกากรนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นส่วนที่ให้อนุ โลมนำบทบัญญัติกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาบังคับใช้โดยอนุ โลม และส่วนที่ 2 เป็นส่วนที่ให้เป็นไปตามวิธีพิจารณาคดีศุลกากรในศาลศุลกากร

ประเด็นที่เป็นส่วนที่ 1 ในคดีอาญา ให้อนุ โลมนำบทบัญญัติกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับโดยอนุ โลม เฉพาะในเรื่อง

- การจับกุม
- การสอบสวน

สำหรับประเด็นที่มีลักษณะความผิดที่เป็นคดีอาญาส่วนอื่น ให้ใช้วิธีพิจารณาคดีศุลกากรมาบังคับใช้ นั่นหมายความว่า ในความผิดตามกฎหมายศุลกากรที่มีความผิดทางอาญานอกจากการจับกุม และการสอบสวนแล้วให้เป็นไปตามวิธีพิจารณาคดีศุลกากรฉบับนี้

แต่สำหรับลักษณะของความผิดที่เป็นความผิดทางแพ่ง และเป็นความผิดทางปกครอง ให้ใช้วิธีพิจารณาคดีศุลกากรในศาลศุลกากร

ในส่วนของการทำคำฟ้องหรือการยื่นฟ้อง การยื่นบัญชีระบุนุพยาน การชี้สองสถาน การอ้างพยานหลักฐานของคู่ความทั้งสองฝ่าย และการอ่านคำพิพากษา หรือคำสั่งของผู้พิพากษา ก็ให้เป็นไปตามวิธีพิจารณาคดีศุลกากร

ประเด็นที่เป็นส่วนที่ 2 ที่เป็นประเด็นเฉพาะสำหรับวิธีพิจารณาคดีศาลการในศาลศาลการ นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดในสาระสำคัญหลัก เพื่อให้ประชากรในกลุ่มเฉพาะในแต่ละกลุ่มทั้ง 4 กลุ่ม ได้ช่วยออกแบบ ปรัชญาหรือ อภิปรายร่วมกัน เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะให้แก่ผู้วิจัย ประกอบด้วย

(1) วิธีพิจารณาคดีศาลการในศาลศาลการ อันเกี่ยวกับการทำคำฟ้องหรือการยื่นฟ้อง การยื่นบัญชีระบุนพยาน การชี้สองสถาน การอ้างพยานหลักฐานของคู่ความทั้งสองฝ่าย และการอ่าน คำพิพากษา หรือคำสั่งของผู้พิพากษา ของแต่ละแผนกคดีในศาลศาลการ เป็นไปตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดีศาลการ

(2) ระบบการพิจารณา กำหนดให้ใช้ระบบการ ใดส่วน เพื่อที่จะให้องค์คณะผู้พิพากษา ได้ทำการ ใดส่วนพยาน ให้ได้ข้อเท็จจริงอย่างแท้จริง

จากการปรึกษาหารือ และอภิปรายของกลุ่มประชากรเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม ได้ให้ความเห็น แก่ผู้วิจัย ดังนี้

กลุ่มเฉพาะ 1 ผู้ประกอบการ

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้มีความเห็นว่า ในส่วนที่กำหนดให้ การจับกุม การสอบสวน ในความคิดที่เกิดขึ้นตามกฎหมายศาลการนั้น เมื่อเจ้าพนักงานศาลการได้มีการจับกุมผู้กระทำความผิดแล้ว จากนั้นก็ต้องนำส่งพนักงานสอบสวน ดำเนินการสอบสวนส่งอัยการ นำฟ้องต่อศาล ซึ่งก็จะปฏิบัติตามกระบวนการสอบสวนตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน

สำหรับระบบการพิจารณาคดีศาลการนั้น ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้มีความเห็นว่า หากมีการพิจารณาคดีนั้น ๆ ที่จะทำให้ผู้พิพากษาสามารถค้นหาความจริงก่อนการพิพากษาจะทำให้เกิดความยุติธรรม จึงเห็นด้วยว่าใช้ระบบ ใดส่วน

กลุ่มเฉพาะ 2 ผู้เชี่ยวชาญศาลการ

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้มีความเห็นว่า เจ้าพนักงานศาลการมีอำนาจในการจับในลักษณะความคิดที่เกิดขึ้นซึ่งหน้า จากนั้นก็ต้องนำส่งพนักงานสอบสวน ดำเนินการสอบสวนส่งอัยการ นำฟ้องต่อศาลตามวิธีพิจารณาความอาญา

สำหรับประเด็นระบบการพิจารณาคดีศาลการ ที่ผู้วิจัยได้กำหนดให้ใช้การพิจารณาคดีศาลการในศาลศาลการเป็นระบบ ใดส่วนนั้น กลุ่มประชากรกลุ่มเฉพาะผู้ประกอบการได้ปรึกษาหารือ และอภิปราย ซึ่งสรุปความเห็นว่าการ ใดส่วนเป็นกระบวนการของศาลที่ทำการ ใดส่วน เช่นเดียวกับศาลแรงงาน ที่ ใดส่วนโดยผู้พิพากษา

กลุ่มเฉพาะ 3 นักวิชาการและนักกฎหมาย

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้เห็นว่า เป็นเรื่องใหม่ เมื่อมีการจัดตั้งศาลก็จำเป็นต้องมีวิธีพิจารณาคดีเป็นการเฉพาะ จึงเห็นว่าน่าจะทำให้การพิจารณาคดีนั้นมีความรวดเร็วมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ประเด็นระบบการพิจารณาคดีที่ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นระบบไต่สวนนั้น กลุ่มเฉพาะนักกฎหมาย เห็นด้วยกับผู้วิจัย และกำหนดให้สอดคล้องกับคดีศาลการ

สำหรับการทำคำฟ้อง การยื่นฟ้อง ก็มีกำหนดในวิธีพิจารณาความแพ่งอยู่แล้ว ก็ให้ผู้วิจัยนำมาเป็นต้นแบบในการจัดทำเป็นกฎหมายวิธีพิจารณาคดีศาลการในศาลศาลการ แต่จะต้องมีความชัดเจน กระชับ และกระบวนพิจารณาคดีศาลการต้องมีความรวดเร็ว ให้มีความแตกต่างไปจากกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และยกเว้นในบางขั้นตอน

กลุ่มเฉพาะ 4 พนักงานสอบสวน อัยการ ศาล

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้มีความเห็นว่า การนำเอาทั้ง 3 ความคิดมาทำการพิจารณาในศาลเดียวกันก็ออกข้อกำหนดให้มีความชัดเจน ในกระบวนวิธีพิจารณาคดี ส่วนลักษณะของความผิดที่เกิดขึ้นบังคับตามวิธีพิจารณาคดีในส่วนแพ่ง ส่วนอาญา หรือส่วนปกครอง เพราะว่าจะมีความแตกต่างกันในแต่ละความผิดย่อมมีความแตกต่างกัน

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มนี้ พบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันในกระบวนวิธีพิจารณาคดีในศาลศาลการ ซึ่งก็จะเป็นการนำวิธีพิจารณาคดีทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีปกครอง เข้ามาพิจารณาพิพากษาคดีในศาลเดียว จะทำให้เกิดความชัดเจนในการระงับข้อพิพาทจากพิธีการศาลการได้อย่างเบ็ดเสร็จ

หมวด 6 การอุทธรณ์

ผู้วิจัยได้กำหนดในหมวด 6 การอุทธรณ์ โดยกำหนดให้คู่ความทั้งสองฝ่ายยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลศาลการชั้นต้นแต่ละแผนกคดีดังกล่าวภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันที่มีการอ่านคำพิพากษา ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ

การพิจารณาพิพากษา หรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษถือเป็นที่สุด

จากการปรึกษาหารือ และอภิปรายของกลุ่มประชากรเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม ได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะแก่ผู้วิจัยเป็นประเด็นเกี่ยวกับการอุทธรณ์เป็นดังนี้

กลุ่มเฉพาะ 1 ผู้ประกอบการ

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้มีความเห็นว่า เป็นระยะเวลาที่เหมาะสม และหากพิจารณาพิพากษาได้รวดเร็ว ก็จะเป็นการภาระเกี่ยวกับต้นทุนของผู้ประกอบการ

กลุ่มเฉพาะ 2 ผู้เชี่ยวชาญศาลากลาง

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้มีความเห็นว่า เป็นการกำหนดกรอบระยะเวลาไว้อย่างชัดเจนที่จะทำให้คดีเสร็จสิ้นได้อย่างรวดเร็ว

กลุ่มเฉพาะ 3 นักวิชาการและนักกฎหมาย

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้มีความเห็นว่า เป็นการกำหนดกรอบระยะเวลาไว้ 30 วันชัดเจนอยู่แล้ว แต่มีข้อสังเกตว่าในศาลยุติธรรมสามารถยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาได้ เนื่องจากไม่สามารถดำเนินการให้ทันภายในกรอบระยะเวลา โดยสามารถขอขยายระยะเวลาได้อีก 30 วัน

กลุ่มเฉพาะ 4 พนักงานสอบสวน อัยการ ศาล

ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้มีความเห็นว่า เป็นการกำหนดกรอบระยะเวลาไว้อย่างชัดเจนโดยใช้ระยะเวลา 30 วัน ถ้าไม่สามารถยื่นได้ทันตามกำหนดกรอบระยะเวลาที่สามารถยื่นคำร้องขอขยายได้อีก 30 วัน ซึ่งก็เป็นไปตามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในปัจจุบัน

คำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม พบว่าเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ กรอบระยะเวลาอุทธรณ์ 30 วันนั้น มีความชัดเจน ก็จะทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วจะส่งผลทำให้การพิจารณาคดีศาลกลางเสร็จสิ้นอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

ประเด็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ

คำตอบที่ได้เป็นข้อเสนอแนะมี 2 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญการศาลกลาง ให้ข้อเสนอแนะในประเด็นขอบเขตและที่ตั้งของศาลศาลกลาง ที่เห็นควรว่า ควรกำหนดให้มีเขตพื้นที่ครอบคลุมในแต่ละจังหวัด เพราะเนื่องจากการศาลกลางนั้นสามารถที่จะเกิดการกระทำความผิดได้ในหลายพื้นที่ ที่ไม่ใช่เฉพาะการนำเข้าส่งออกสินค้าเพียงเท่านั้น แต่ยังมี การนำผ่านสินค้า ที่ผ่านในแต่ละจังหวัด ซึ่งอาจจะมี การกระทำความผิดเกิดขึ้นได้ เพราะฉะนั้นหากมีการกำหนดขอบเขตของศาลศาลกลางให้มีพื้นที่ครอบคลุมมากกว่านี้ก็จะสามารถที่จะรับข้อพิพาทได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

2) กลุ่มนักวิชาการและนักกฎหมาย ให้ข้อเสนอแนะในประเด็นขอบเขตและที่ตั้งของศาลศาลกลาง เช่นเดียวกับประชากรกลุ่มเฉพาะผู้เชี่ยวชาญการศาลกลาง ที่เห็นควรว่า ควรกำหนดให้มีการกำหนดเขตพื้นที่ครอบคลุมของศาลศาลกลางส่วนภูมิภาค และควรที่จะเป็นไปตามขอบเขตอำนาจศาลยุติธรรมที่กำหนดตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

จะเห็นได้ว่า ข้อเสนอแนะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ที่เห็นควรว่า ให้มีการกำหนดเขตอำนาจและที่ตั้งศาลศาลกลางส่วนภูมิภาค เห็นควรว่าน่าจะมีการตั้งศาลศาลกลางให้ครอบคลุมพื้นที่ตามเขตอำนาจของศาล ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม เพราะในเขตอำนาจศาลตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

นั้น ได้กำหนดขอบเขตของศาลยุติธรรมไว้ชัดเจนอยู่แล้ว และจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่คู่ความมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดียุติธรรมเพื่อเป็นกระบวนการและวิธีการที่จะระงับข้อพิพาท และเป็นวิธีพิจารณาคดียุติธรรมที่จะอำนวยความสะดวกต่อคู่ความทั้งสองฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการ หรือภาครัฐที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษีอากร เช่นนี้จึงเป็นความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งประชากรกลุ่มเฉพาะที่มีการอภิปรายจนได้ข้อสรุปของแต่ละกลุ่มมานั้นแล้ว แต่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย ในการที่จะนำมาไปจัดทำเป็นร่างกฎหมายขึ้นมาใหม่ทั้งฉบับ “เป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดียุติธรรม” ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลการอภิปรายและข้อเสนอแนะของประชากรในกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มมาเปรียบเทียบ (ดูตารางที่ 5.1)

ตารางที่ 5.1 การเปรียบเทียบความเห็นของประชากรกลุ่มเฉพาะ

การจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดียุติธรรม	ประชากรกลุ่มเฉพาะ			
	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 4
หมวด 1 ขอบเขตอำนาจและที่ตั้ง				
- ศาลยุติธรรมกลาง	✓	✓	✓	✓
- ศาลยุติธรรมส่วนภูมิภาค	✓	✓	✓	✓
หมวด 2 ศาลยุติธรรม				
- ศาลแพ่งคดีแพ่ง	✗	✓	✓	✓
- ศาลแพ่งคดีอาญา	✗	✓	✓	✓
- ศาลแพ่งคดีปกครอง	✗	✓	✗	✓
ศาลยุติธรรมกลาง				
- ให้มีอธิบดีผู้พิพากษา 1 คน รองอธิบดีผู้พิพากษา 1 คน	✓	✓	✓	✓
ศาลยุติธรรมส่วนภูมิภาค				
- ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาลยุติธรรมภูมิภาคศาลละ 1 คน	✓	✓	✓	✓
ศาลยุติธรรม มี 2 ชั้นคือศาลยุติธรรมชั้นต้น และชั้นอุทธรณ์	✓	✓	✓	✓
หมวด 3 ประเภทคดีพิจารณาพิพากษา				
- คดีแพ่ง	✓	✓	✓	✓
- คดีอาญา	✓	✓	✓	✓
- คดีปกครอง	✓	✓	✓	✓

การจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดียุติธรรม	ประชากรกลุ่มเฉพาะ			
	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 4
หมวด 4 ผู้พิพากษา				
- ผู้พิพากษาศาล	✓	✓	✓	✓
- ผู้พิพากษาสมทบ	✓	✓	✓	✓
- องค์กรและผู้พิพากษา	✓	✓	✓	✓
หมวด 5 วิธีพิจารณาคดียุติธรรม				
- ส่วนอนุโลมใช้บังคับตามประมวลกฎหมายอื่น	✓	✓	✓	✓
คดีอาญา				
- การจับกุม	✓	✓	✓	✓
- การสอบสวน	✓	✓	✓	✓
คดีแพ่ง	✓	✓	✓	✓
คดีปกครอง	✓	✓	✓	✓
วิธีพิจารณาคดียุติธรรมในศาลยุติธรรม				
- ระบบการพิจารณา	✓	✓	✓	✓
หมวด 6 การอุทธรณ์				
- ระยะเวลาในการอุทธรณ์ 30 วัน	✓	✓	✓	✓

* กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ประกอบการ

* กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญยุติธรรม

* กลุ่มที่ 3 กลุ่มพนักงานสอบสวน อัยการ ศาล

* กลุ่มที่ 4 กลุ่มนักวิชาการและนักกฎหมาย

1.5 ผลการทำ Co- Design ประชากรกลุ่มผสม

ช่วงบ่าย เป็นการจัดทำ Co-Design สำหรับกลุ่มผสม การร่วมกันปรึกษาหารือและอภิปรายในกลุ่มใช้เวลาดำเนินการประมาณ 2 ชั่วโมง การดำเนินการเช่นเดียวกับกลุ่มเฉพาะในช่วงเช้า

ประชากรกลุ่มผสมที่มาจากผู้นำเอาประชากรกลุ่มเฉพาะแยกมากลุ่มละ 2 คน เพื่อผสมรวมเป็น 4 กลุ่ม จะทำให้เกิดความหลากหลาย ซึ่งหากนำเอาประเด็นในการทำ Co-Design เดียวกันกับประชากรกลุ่มเฉพาะ จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนตามประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะเกิดมีความคิดเห็นที่คล้ายตามกันหรือขัดแย้งกันก็ได้ แต่ก็ต้องมีคำตอบที่เป็นมิตรร่วมกันของกลุ่ม (ดังภาพประกอบที่ 5.4)

ภาพประกอบที่ 5.7 กลุ่มผสมร่วมปรึกษาหารือ อภิปราย ในการร่วมออกแบบ Co-Design

กลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม ภายหลังจากร่วมปรึกษาหารือและอภิปรายร่วมกันแล้ว ได้กลุ่มเลือกตัวแทนกลุ่มที่จะทำหน้าที่นำเสนอหรือรายงานผลจากข้อตกลงของกลุ่ม (ดังภาพประกอบที่ 5.5)

ภาพประกอบที่ 5.8 กลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่มผสม อภิปราย ในการร่วมออกแบบ Co-Design

ผลของคำตอบที่ได้จากการร่วมออกแบบ Co-Design ประชากรกลุ่มผสม ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การจัดตั้งศาลากลาง

หมวด 1 ขอบเขตและที่ตั้งของศาลากลาง

กลุ่มประชากรผสมในแต่ละกลุ่มได้ทำการปรึกษาหารือร่วมกัน จากนั้นได้ส่งตัวแทนกลุ่มทำหน้าที่อภิปรายในข้อตกลงร่วมกัน โดยมีความเห็น และข้อการเสนอแนะให้แก่ผู้วิจัย จาก 4 กลุ่มประชากรผสมเป็นดังนี้

กลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มผสม 1 นี้มีความเห็นว่า การที่จะมีการจัดตั้งศาลากลางส่วนกลาง เพื่อเป็นการเอื้ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนและเป็นสถานที่ส่วนกลางกรุงเทพมหานครนั้น ถือได้ว่าเป็นพื้นที่เศรษฐกิจ เพราะเนื่องจากว่ากระบวนการที่เกิดขึ้นเป็นข้อพิพาทนั้น ส่วนใหญ่ก็จะเกิดขึ้นที่ส่วนกลาง หรือภาคตะวันออก เพราะเป็นพื้นที่ที่มีภาคอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เห็นว่าควรที่จะมีหน่วยงานหรือองค์กรที่จะเข้ามาทำการระงับข้อพิพาท ซึ่งหากมีการจัดตั้งศาลากลางเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม ก็สามารถที่จะระงับข้อพิพาทโดยกระบวนการยุติธรรมได้อย่างรวดเร็ว และเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการได้อย่างมีความยุติธรรม และลดค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการอีกด้วย

กลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มผสม 2 นี้มีความเห็นว่า สมควรที่จะมีศาลส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพราะข้อพิพาทที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ก็จะเกิดขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นหลัก เนื่องจากว่าเป็นพื้นที่เศรษฐกิจ มีการค้าขายในปริมาณที่สูง ซึ่งแน่นอนหากเกิดข้อพิพาทก็ย่อมที่จะมีปริมาณของคดีที่สูงขึ้นตามไปด้วย เพราะฉะนั้นหากมีศาลที่เป็นหน่วยงานกลางหรือเป็นองค์กรที่จะอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่นักลงทุนก็จะเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม

อย่างไรก็ตาม ในส่วนศาลศาลกลางส่วนภูมิภาคนั้น กลุ่มผสมเห็นว่า หากมีการกำหนดให้จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดระนอง และจังหวัดชุมพร อยู่ในเขตอำนาจศาลศาลกลางส่วนภูมิภาคที่ 4 ก็จะเป็นการดีที่สุด เพราะว่าจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนหรือคู่ความที่จะยื่นฟ้องในศาลศาลกลางในเขตพื้นที่ที่ใกล้เคียง จากที่กำหนดในงานวิจัยนั้น ที่กำหนดให้จังหวัดดังกล่าวให้อยู่ในเขตพื้นที่ของศาลศาลกลางภูมิภาคที่ 1 นั้นอาจจะทำให้การเดินทางไม่สะดวก และเกิดค่าใช้จ่ายในการเดินทางของกลุ่มความอีกด้วย

กลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มผสม 3 นี้ มีความเห็นว่า การจัดตั้งศาลนั้นควรพิจารณาถึงความจำเป็น และประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ ว่าสถานที่ไหนที่สมควรจะจัดตั้งศาล เพราะว่าไม่จำเป็นที่จะต้อง

ตั้งครบทุกจังหวัด เพราะว่าปัจจุบันนี้มีเทคโนโลยี ที่จะอำนวยความสะดวกในการดำเนินการได้อยู่แล้ว เนื่องจากการจัดตั้งศาลโดยทั่วไปแล้วจะส่งผลกระทบต่องบประมาณ ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งที่ทำการ และบุคลากรที่จะเข้ามาทำหน้าที่ก็จะส่งผลกระทบต่องบประมาณ ที่มีความคุ้มค่าและผลประโยชน์ ที่ประชาชนจะได้รับ และให้คำนึงถึงปริมาณของคดีที่จะเกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามประชากรกลุ่มผสมนี้ ท้ายสุดแล้วมีความเห็นว่าสมควรที่จะจัดตั้งศาลศาลากลาง แต่ก็ให้พิจารณาถึงความคุ้มค่าที่ได้กล่าวมาข้างต้น

กลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มผสม 4 นี้ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ต้องพิจารณาในประเด็นพื้นที่ที่จะครอบคลุมของศาลศาลากลางให้ครบทุกส่วนภูมิภาคตามเขตอำนาจของศาลยุติธรรม ซึ่งอาจจะมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นได้ ให้เห็นด้วยกับผู้วิจัยที่จะจัดตั้งศาลศาลากลาง แต่ก็ให้พิจารณาว่าควรที่จะจัดตั้งศาลศาลากลางให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 9 ภูมิภาคตามเขตอำนาจศาล เพราะการกระทำความผิดของศาลกลางนั้น ไม่ได้มีความผิดเฉพาะการนำเข้า ส่งออกเท่านั้น แต่มีการบวนการนำเข้าเข้ามา ซึ่งอาจจะมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นได้ในขณะที่มีการขนส่งสินค้า

จากคำตอบประเด็นนี้กลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม พบว่า ประชากรกลุ่มผสมนั้นยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพิจารณาคดีในปัจจุบัน และมีความเห็นว่า ควรที่จะมีการจัดตั้งศาลศาลากลาง เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่คู่ความหรือนักลงทุน แต่ต้องพิจารณาถึงความจำเป็นในงบประมาณ และมีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องพื้นที่ตั้งศาลศาลากลาง กล่าวคือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดระนอง ควรที่จะอยู่ในเขตอำนาจของศาลศาลากลางส่วนภูมิภาคที่ 4 เป็นต้น

หมวด 2 ศาลศาลากลาง

ในศาลศาลากลางให้มีแผนกคดีในศาลศาลกลางเป็น 3 แผนกคดี และให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลศาลกลางหนึ่งคน และมีรองอธิบดีผู้พิพากษาหนึ่งคน ดังนี้

- 1) ศาลศาลกลางแผนกคดีแพ่ง รับพิจารณาคดีศาลกลางที่เป็นข้อพิพาททางแพ่ง
- 2) ศาลศาลกลางแผนกคดีอาญา รับพิจารณาคดีศาลกลางที่เป็นข้อพิพาททางอาญา
- 3) ศาลศาลกลางแผนกคดีปกครอง รับพิจารณาคดีศาลกลางที่เป็นข้อพิพาททางปกครอง
- 4) ศาลศาลกลาง

ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลศาลกลางหนึ่งคน และมีรองอธิบดีผู้พิพากษาหนึ่งคน

- ศาลศาลกลางภูมิภาค

ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาลศาลกลางภูมิภาคศาลละหนึ่งคน

- ศาลศาลกลาง มี 2 ชั้นศาล คือ ศาลศาลกลางชั้นต้น และศาลศาลกลางชั้นอุทธรณ์

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่มได้อภิปราย และคำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มผสม 1 นี้มีความเห็นว่า การกำหนดเป็นแผนกคดีในศาลศาลกลาง เพื่อให้เกิดความชัดเจนของกลุ่มความหรือผู้ประกอบการ สามารถที่จะเข้าถึงได้ง่าย สำหรับในส่วนของผู้พิพากษาศาลศาลกลาง ที่ได้กำหนดให้มีอธิบดีผู้พิพากษาหนึ่งคนและรองอธิบดีผู้พิพากษาหนึ่งคนนั้น เห็นว่ามีความเหมาะสมอย่างยิ่ง เนื่องจากว่า หากอธิบดีไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ก็จะมีรองอธิบดีเข้ามาทำหน้าที่แทน ประการต่อมา ในส่วนของจำนวนศาลศาลกลางมี 2 ชั้นศาลนั้นก็มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลง เพราะว่าจะสามารถตอบโจทก์ให้แก่นักลงทุนในเรื่องความรวดเร็วในการที่ระงับข้อพิพาท

กลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มผสม 2 นี้มีความเห็นว่า เห็นด้วยกับผู้วิจัยที่กำหนดให้ผู้พิพากษาศาลกลางจำนวน 1 ท่านและผู้พิพากษาสมทบจำนวน 2 ท่านนั้น แต่หากมีผู้พิพากษาศาลกลาง 2 ท่านและผู้พิพากษาสมทบ 1 ท่านก็น่าจะเหมาะสมกว่า เพราะเนื่องมีความกังวลในเรื่องการวางตัวเป็นกลาง การพิจารณาคดีอาจจะไม่ได้รับความยุติธรรมเท่าที่ควร

กลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มผสม 3 นี้มีความเห็นว่า ในการกำหนดแผนกคดีในศาลศาลกลาง และจำนวนผู้พิพากษาในศาลศาลกลาง แต่ว่าหากผู้วิจัยกำหนดจำกัดความของแผนกคดีไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่ง คดีอาญาให้ความชัดเจน หรือประเภทคดีที่ให้ศาลศาลกลางมีอำนาจพิจารณาพิพากษาเพื่อไม่ให้เกิดการตีความทางกฎหมายที่อาจจะเกิดความสับสนของกลุ่มความก็จะมีความชัดเจนไม่ต้องมีการตีความ

สำหรับส่วนคุณสมบัติของผู้พิพากษา ถ้าเป็นผู้พิพากษาชั้น 4 คือ ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ขึ้นไปที่จะมาทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีศาลกลาง ก็จะเป็นการเหมาะสมมากยิ่งขึ้น เพราะเนื่องจากว่า จะเป็นผู้พิพากษาที่มีความรู้ ประสบการณ์ในการพิจารณาพิพากษาคดี ก็จะทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มผสม 4 นี้มีความเห็นว่า ในการกำหนดศาลศาลกลางคดีปกครอง ควรให้เป็นหน้าที่ของศาลปกครองเดิม เพราะจากว่ามีวิธีพิจารณาคดีที่มีความแตกต่างกันกับศาลยุติธรรม ซึ่งอาจจะเกิดความสับสนในกระบวนการวิธีพิจารณาคดีของประชาชน

จากคำตอบประเด็นนี้กลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม พบว่า คำตอบที่ได้เป็นไปในแนวทางเดียวกันเพียง 3 กลุ่ม โดยมีกลุ่มผสม 3 เห็นว่า ต้องมีความชัดเจนในประเภทความผิดที่จะอยู่เขตอำนาจของ

ศาลตุลาการ ส่วนกลุ่มผสม 4 มีความเห็นว่า ไม่ควรที่จะกำหนดให้คดีปกครอง มาอยู่ภายใต้ขอบเขตของศาลตุลาการคดีปกครอง แต่เห็นควรให้เป็นหน้าที่ของศาลปกครองเดิม

หมวด 3 ประเภทคดีพิจารณาพิพากษาในศาลตุลาการ

ประเภทความผิดพิจารณาพิพากษาในศาลตุลาการ ที่จะอยู่ในเขตอำนาจหน้าที่ของศาลตุลาการในการพิจารณาพิพากษาคดี เป็นดังนี้

(1) ความผิดทางแพ่ง ที่เกี่ยวกับการจัดเก็บค่าอากรหรือการชำระหนี้ค่าอากร การบังคับคดี หรือหลักประกัน และอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการตามกฎหมายเกี่ยวกับการตุลาการ

(2) ความผิดทางอาญา หมายถึง ความผิดทางอาญาที่มีบทลงโทษจำคุกหรือปรับหรือริบของกลางตามพระราชบัญญัติศาลตุลาการ กำหนดให้ศาลตุลาการมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับความผิดทางอาญา การสำแดงเท็จ การนำเข้า ส่งออกของต้องห้ามต้องกำกวมการหลีกเลี่ยงการชำระค่าอากร การลักลอบการนำเข้า ส่งออกสินค้า ตามพระราชบัญญัติศาลตุลาการ

(3) ความผิดทางปกครอง หมายถึง การโต้แย้งคำสั่งที่เจ้าพนักงานตุลาการ ได้มีการออกแบบการประเมินค่าอากร หรือคำสั่งอื่น ๆ ที่ออกคำสั่งจากเจ้าพนักงานบังคับให้ผู้ประกอบการทำการชำระค่าภาษีอากร หรือการคืนเงินประกันภาษีอากร

กำหนดให้ศาลตุลาการเป็นศาลยุติธรรมชั้นต้นตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมและให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาใช้บังคับโดยอนุโลม

กลุ่มประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่มได้อภิปรายและคำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มผสม 1 นี้มีความเห็นว่า การแบ่งประเภทคดีที่ย่อมที่จะทำให้คู่ความสามารถที่จะยื่นคำฟ้องได้อย่างถูกต้อง มีความชัดเจนในแต่ละประเภทของความผิด มีที่จะอยู่ในเขตอำนาจของศาลตุลาการที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในศาลตุลาการ

กลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มผสม 2 นี้มีความเห็นว่า ในการแบ่งประเภทคดีที่จะอยู่ในเขตอำนาจของศาลตุลาการที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในศาลตุลาการนั้นเห็นควรอย่างยิ่งให้อยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจของศาลตุลาการ

กลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มผสม 3 นี้มีความเห็นว่า ในการกำหนดแบ่งประเภทคดีตามลักษณะของคดีที่เกิดขึ้น เพื่อเกิดความชัดเจนในเขตอำนาจของศาลตุลาการที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในศาลตุลาการ

กลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มผสม 4 นี้มีความเห็นว่า สมควรที่จะมีการจัดประเภทของคดีให้มีความชัดเจน แต่ควรเพิ่มเติมในเรื่องของค่าธรรมเนียม หรือค่าภาระผูกพันซึ่งทางการศุลกากร อย่างเช่น เมื่อเจ้าพนักงานศุลกากรมีการยึด อาศัยสินค้าที่อาจจะหลีกเลี่ยง หรือยังไม่ชำระค่าอากรให้ครบถ้วน

สำหรับในความคิดทางอาญา ประชากรกลุ่มผสม 4 มีความเห็นว่า ควรที่จะกำหนดข้อความของการสำแดงที่ไม่ถูกต้องแทนข้อความการสำแดงเท็จที่ผู้วิจัยได้กำหนด เพราะการที่กำหนดว่าเป็นการสำแดงเท็จนั้นอาจจะเป็นการกล่าวหาซึ่งตามข้อเท็จจริงอาจจะไม่ใช่มีเจตนาที่จะสำแดงไม่ถูกต้องก็ได้

จากคำตอบประเด็นนี้กลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม พบว่า มีคำตอบไปในแนวทางเดียวกัน คือ เป็นการนำเอาความคิดทั้ง 3 ลักษณะความคิดมาพิจารณาคดีในศาลเดียว ซึ่งเป็นการตอบโจทก์นักลงทุน ที่จะได้รับความสะดวก รวดเร็ว และยุติธรรม

หมวด 4 ผู้พิพากษาในศาลศุลกากร

คุณสมบัติผู้พิพากษาศุลกากรและผู้พิพากษาสมทบ และองค์คณะผู้พิพากษาที่จะทำหน้าที่พิจารณาพิพากษา รวมทั้งการออกคำสั่งต่าง ๆ เป็นดังนี้

(1) ผู้พิพากษาในศาลศุลกากร แยกเป็น

- ผู้พิพากษาที่เป็นตุลาการ มีคุณสมบัติเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาษีอากรหรือผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาคดีภาษีอากร

- ผู้พิพากษาสมทบ มีคุณสมบัติ เป็นผู้มีประสบการณ์ทางด้านการค้า เป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้า เป็นการเฉพาะและมีความเข้าใจธรรมชาติของคดีศุลกากร

(2) องค์คณะผู้พิพากษา ในศาลศุลกากรต้องประกอบด้วยผู้พิพากษาอย่างน้อยหนึ่งคน และผู้พิพากษาสมทบอย่างน้อยสองคนเป็นองค์คณะที่จะสามารถทำการพิจารณาพิพากษาคดีหรือการออกคำสั่งใด ๆ ได้

ประชากรกลุ่มผสมได้อภิปรายและคำตอบที่ได้ มีดังนี้

กลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มผสม 1 นี้มีความเห็นว่า เห็นด้วยกับผู้วิจัย แต่ต้องพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนในการสรรหาผู้พิพากษาสมทบ ซึ่งไม่ควรที่จะคัดเลือกจากบุคคลที่เคยรับราชการมาก่อนหรือเจ้าพนักงานศุลกากรที่เกษียณอายุราชการ มาทำหน้าที่เป็นผู้พิพากษาสมทบ เพราะเนื่องจากว่า อาจจะมีความคิดไปในทางของข้าราชการ อาจจะไม่มีความยุติธรรม

สำหรับคุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบนั้น หากมีวิธีการคัดเลือกมาจากผู้ที่มีความรู้ความชำนาญ เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์เกี่ยวกับกระบวนการศุลกากรเป็นการเฉพาะเข้ามาทำหน้าที่

เป็นผู้พิพากษาสมทบ เพื่อร่วมกับผู้พิพากษาศุลาการในการพิจารณาพิพากษาคดีก็จะส่งผลทำให้การพิจารณาคดีเกิดความยุติธรรมมากยิ่งขึ้น

ส่วนองค์คณะผู้พิพากษา มีความเห็นว่า การกำหนดผู้พิพากษาอย่างน้อยหนึ่งคน และผู้พิพากษาสมทบอย่างน้อยสองคนเป็นองค์คณะที่จะสามารถทำการพิจารณาพิพากษาคดีหรือการออกคำสั่งใด ๆ ได้มีความเหมาะสม

กลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มผสม 2 นี้มีความเห็นว่า คุณสมบัติของผู้พิพากษาที่เป็นตุลาการ ต้องมีคุณสมบัติเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาษีอากรหรือผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาคดีภาษีอากร

ส่วนผู้พิพากษาสมทบ ประชากรกลุ่มผสม 2 ก็มีความเห็นว่า เห็นด้วยกับผู้วิจัย ที่กำหนดคุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบ ให้มีคุณสมบัติ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการค้า เป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้า เป็นการเฉพาะและมีความเข้าใจธรรมชาติของคดีศุลกากร

สำหรับองค์คณะผู้พิพากษามีความเห็นว่า ในการที่กำหนดให้องค์คณะผู้พิพากษาในศาลศุลกากรต้องประกอบด้วยผู้พิพากษาอย่างน้อยหนึ่งคน และผู้พิพากษาสมทบอย่างน้อยสองคนเป็นองค์คณะที่จะสามารถทำการพิจารณาพิพากษาคดีหรือการออกคำสั่งใด ๆ ได้

กลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มผสม 3 นี้มีความเห็นว่า เห็นด้วยกับผู้วิจัย ในคุณสมบัติของผู้พิพากษาที่จะทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดี แต่หากเป็นผู้พิพากษาที่มีอาวุโส หรือเป็นผู้พิพากษาชั้น 4 ก็คือผู้พิพากษาชั้นอุทธรณ์ เข้ามาทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีศุลกากร ก็จะเป็นการพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความยุติธรรม เพียงตรง เพราะเนื่องจากว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ มีองค์ความรู้ในด้านการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นอย่างดี ก็จะทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนผู้พิพากษาสมทบประชากรกลุ่มผสม 3 มีความเห็นว่า หากผู้พิพากษาสมทบมาจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ก็จะทำให้การพิจารณาพิพากษาคดี เป็นไปด้วยความเที่ยงตรงยุติธรรม

ในจำนวนผู้พิพากษาในการพิจารณาคดีและออกคำสั่งใด ๆ ได้นั้น ประชากรกลุ่มผสม 3 มีความเห็นว่า ให้มีผู้พิพากษาศุลาการจำนวน 2 ท่าน และผู้พิพากษาสมทบจำนวน 2 ท่านทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีจึงสามารถที่จะพิพากษาและออกคำสั่งใด ๆ ได้

กลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มผสม 4 นี้มีความเห็นว่า คุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบ ต้องกำหนดคุณสมบัติให้ชัดเจน และต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความชำนาญ มีประสบการณ์และเข้าใจในกระบวนการด้านศุลกากรเป็นอย่างดี

จากคำตอบประเด็นนี้กลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม พบว่า มีคำตอบไปในแนวทางเดียวกันที่ให้ผู้พิพากษา มีคุณสมบัติเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการศุลกากรหรือผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการศุลกากรครบทั้งกระบวนการ

ประเด็นที่ 2 วิธีพิจารณาคดีศุลกากร

หมวด 5 วิธีพิจารณาคดีศุลกากรในศาลศุลกากร

1) ส่วนที่อนุโลมใช้บังคับตามประมวลกฎหมายอื่น

(1) คดีอาญา ในคดีอาญากำหนดให้ลงไว้ด้วยการอนุโลมให้นำบทบัญญัติของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลมในกระบวนการวิธีพิจารณาคดีศุลกากรในศาลศุลกากร มีประเด็น ดังต่อไปนี้

- การจับกุม ผู้ที่กระทำการลักลอบนำเข้า หรือส่งออกสินค้า ที่ไม่ผ่านกระบวนการพิธีการศุลกากร และต้องนำตัวผู้กระทำความผิดส่งให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อดำเนินการควบคุมขัง และสอบสวน

- การสอบสวน กระบวนการสอบสวนผู้กระทำความผิดของพนักงานสอบสวน ก่อนที่จะนำผู้กระทำความผิดส่งพนักงานอัยการเพื่อส่งฟ้องต่อศาลศุลกากร ทั้งนี้ ขั้นตอนและกระบวนการการสอบสวนดังกล่าวนี้ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาอาญามาบังคับใช้โดยอนุโลม จากนั้นให้พนักงานอัยการนำตัวผู้กระทำความผิดส่งฟ้องที่ศาลศุลกากรแผนกคดีอาญาเพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีในศาลศุลกากรต่อไป

คดีอาญาส่วนอื่นให้ใช้วิธีพิจารณาคดีศุลกากร

(2) คดีแพ่ง กำหนดให้กระบวนการวิธีพิจารณาคดีในส่วนที่เป็นทางแพ่งตาม และตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติศุลกากร จะไม่มีการอนุโลมการบังคับใช้กฎหมายอื่นแต่อย่างใด

(3) คดีปกครอง ในกระบวนการวิธีพิจารณาคดีศุลกากรที่เกี่ยวข้องกับการโต้แย้งคำสั่งการประเมินภาษีอากร การคืนภาษีอากร การคืนหลักประกันตามพระราชบัญญัติศุลกากรที่ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง จะไม่มีการอนุโลมการบังคับใช้กฎหมายอื่นแต่อย่างใด

2) ส่วนที่เป็นประเด็นเฉพาะสำหรับวิธีพิจารณาคดีศุลกากร

ส่วนที่เป็นประเด็นเฉพาะสำหรับวิธีพิจารณาคดีศุลกากร ในศาลศุลกากร และวิธีพิจารณาคดีศุลกากรในศาลศุลกากร มีสาระสำคัญหลัก ประกอบด้วย

(1) วิธีพิจารณาคดีศุลกากรในศาลศุลกากร อันเกี่ยวกับการทำคำฟ้องหรือการยื่นฟ้อง การยื่นบัญชีระบุพยาน การชี้สองสถาน การอ้างพยานหลักฐานของคู่ความทั้งสองฝ่าย และการอ่าน

คำพิพากษา หรือคำสั่งของผู้พิพากษา ของแต่ละแผนกคดีในศาลศาลการ เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดีศาลการ

(2) ระบบการพิจารณา กำหนดให้ใช้ระบบการไต่สวน เพราะเพื่อที่จะให้องค์คณะผู้พิพากษาได้ทำการไต่สวนพยานให้ได้ข้อเท็จจริงอย่างแท้จริง

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่มได้อภิปรายและคำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มผสม 1 นี้มีความเห็นว่า เห็นด้วยกับผู้วิจัยในเรื่องวิธีพิจารณาคดี เพราะเนื่องจากเมื่อนักงานศาลการได้ทำการจับกุมผู้กระทำความผิด ในการกระทำความผิดซึ่งหน้า จากนั้นก็จะนำส่งผู้กระทำความผิดนั้น ๆ ต่อไปยังพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดำเนินการสอบสวนก่อนที่จะส่งพนักงานอัยการฟ้องต่อศาล

สำหรับระบบการพิจารณาคดีที่ผู้วิจัยได้ออกแบบให้การพิจารณาคดีศาลการ ให้เป็นระบบไต่สวน ประชากรกลุ่มผสม 1 มีมติเห็นด้วยกับผู้วิจัย เพื่อที่จะทำให้ผู้พิพากษาสามารถที่จะไต่สวนจนได้ข้อเท็จจริงปราศจากข้อสงสัย

กลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มผสม 2 นี้มีความเห็นว่า เห็นด้วยที่มีการออกแบบให้การพิจารณาคดีศาลการเป็นแบบระบบไต่สวน ซึ่งก็จะทำให้ศาลสามารถไต่สวนจนได้ความจริง และเป็นประโยชน์ต่อความยุติธรรม

กลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มผสม 3 นี้มีความเห็นว่า ในกระบวนการพิจารณาคดีของศาลศาลการที่กำหนดให้การพิจารณาคดีศาลการเป็นแบบระบบไต่สวน ก็จะส่งผลให้การพิจารณาคดีนั้นเกิดความรวดเร็ว ในกระบวนการพิจารณาพิพากษาของศาล และได้ข้อเท็จจริงจากการไต่สวน ก็จะเป็นพิจารณาคดีที่เห็น ไปด้วยความยุติธรรม อำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนหรือนักลงทุน

กลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มผสม 4 นี้มีความเห็นว่า ในคดีอาญา ให้อนุโลมนำบทบัญญัติกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลมทั้งฉบับ เพราะสอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในปัจจุบัน

สำหรับการทำคำฟ้อง การยื่นฟ้อง ประชากรกลุ่มผสม 4 มีมติเห็นด้วยกับผู้วิจัย เพราะเนื่องจากเป็นวิธีปฏิบัติในกระบวนการวิธีพิจารณาคดี

จากคำตอบประเด็นนี้กลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม พบว่า เป็นคำตอบที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และได้คำตอบจากประชากรที่มีความเห็น ให้อุทธรณ์นำบทบัญญัติกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลมทั้งฉบับ

หมวด 6 การอุทธรณ์

ให้คู่ความทั้งสองฝ่ายยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลศาลการชั้นต้นแต่ละแผนกคดีดังกล่าวภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันที่มีการอ่านคำพิพากษา ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ การพิจารณาพิพากษา หรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ถือเป็นที่สุด ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่มอภิปรายและคำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มผสม 1 นี้มีความเห็นว่า ระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนดระยะเวลา 30 วันแต่ต้องไม่มีการขอขยายระยะเวลา เพราะว่าการพิจารณาพิพากษาภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวนั้นมีความเหมาะสมแล้ว สามารถที่จะทำให้ผู้ประกอบการนั้นสามารถดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดได้ เพราะหากมีความล่าช้าก็จะเกิดความเสียหาย ไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายในการเช่าสถานที่จัดเก็บของกลางในคดี เป็นต้น

กลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มผสม 2 นี้มีความเห็นว่า เป็นระยะเวลาที่เหมาะสม สามารถที่จะทำให้คู่ความยื่นอุทธรณ์ได้ทันตามกำหนดระยะเวลาดังกล่าว

กลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มผสม 3 นี้มีความเห็นว่า เป็นระยะเวลาตามกฎหมายที่กำหนดในปัจจุบันอยู่แล้ว จึงเห็นว่าควรคู่ความทั้งสองสามารถที่จะปฏิบัติได้

กลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มผสม 4 นี้มีความเห็นว่า เป็นระยะเวลาที่เหมาะสม สามารถที่จะทำให้คู่ความยื่นอุทธรณ์ได้ทันตามกำหนดระยะเวลาดังกล่าว แต่ก็อาจจะมีความยืดหยุ่นโดยให้คู่ความสามารถที่จะขอยื่นคำร้องต่อศาลให้สามารถขยายระยะเวลาออกไปได้อีกในกำหนดระยะเวลา 30 วันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในปัจจุบัน

จากคำตอบประเด็นนี้กลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม พบว่า คำตอบไปในแนวทางเดียวกันในประเด็นให้คู่ความทั้งสองฝ่ายยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลศาลการชั้นต้นแต่ละแผนกคดีดังกล่าวภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันที่มีการอ่านคำพิพากษา ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์

กล่าวโดยสรุป ผลจากการทำ Co-Design คำตอบของ ประชากรกลุ่มผสมนี้ส่วนใหญ่ มีความเห็นที่สอดคล้องตรงกันในแต่ละประเด็น แต่ก็มีความเห็นที่แตกต่างกันมีเพียงประเด็นเดียว คือ ประเภทคดีที่เป็นคดีปกครอง ซึ่งมีความเห็นว่า คดีปกครองควรที่จะอยู่ในเขตอำนาจการพิจารณา คดีของศาลปกครองตามเดิม

การจัดตั้งศาลยุติการและวิธีพิจารณา คดียุติการ เป็นการจัดตั้งศาลขึ้นมาใหม่ เพื่อเป็นกระบวนการและวิธีการที่จะอำนวยความสะดวกต่อผู้ที่ชำระค่าภาษีอากรให้แก่ภาครัฐ ทำให้การจัดเก็บภาษีของภาครัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้น จำเป็นต้องมีฐานกฎหมายที่จะรองรับ การจัดตั้งศาลยุติการ ดังนั้น จึงเป็นความสำคัญจะต้องปฏิบัติตามดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 นั้น กลุ่มผสมทั้งสี่กลุ่มมีความเห็นให้มีขั้นตอนและกระบวนการตามที่กำหนดไว้ในแต่ละประเด็นและ เสนอหากจะให้มีการบังคับใช้กฎหมายแล้วก็จะต้องใช้วิธีการจัดตั้งศาลขึ้นมาใหม่เป็น “กฎหมาย ต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติการและวิธีพิจารณา คดียุติการ” เป็นศาลที่รองรับการจัดตั้ง เพื่อพิจารณาพิพากษา คดีตามกฎหมายยุติการ เพื่ออำนวยความสะดวกให้คู่ความได้รับความยุติธรรม ดังกล่าวข้างต้น เช่นนี้จึงเปรียบเทียบคำตอบจากประชากรกลุ่มเฉพาะกับประชากรกลุ่มผสมดังที่ได้ คำตอบมาข้างต้น (ดูตารางที่ 5.2)

ตารางที่ 5.2 การเปรียบเทียบคำตอบจากการทำ Co-Design ของกลุ่มผสม

โครงสร้างการจัดตั้งศาลยุติการ	ประชากรกลุ่มผสม			
	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 4
หมวด 1 ขอบเขตอำนาจและที่ตั้ง				
- ศาลยุติการกลาง	✓	✓	✓	✓
- ศาลยุติการส่วนภูมิภาค	✓	✓	✓	✓
หมวด 2 ศาลยุติการ				
- ศาลแผนกคดีแพ่ง	✓	✓	✓	✓
- ศาลแผนกคดีอาญา	✓	✓	✓	✓
- ศาลแผนกคดีปกครอง	✓	✓	✓	✓
ศาลยุติการกลาง	✓	✓	✓	✓
ศาลยุติการส่วนภูมิภาค	✓	✓	✓	✓
ศาลยุติการมี 2 ชั้นศาล คือศาลยุติการชั้นต้นและศาลอุทธรณ์	✓	✓	✓	✓

โครงสร้างการจัดตั้งศาลศุลกากร	ประชากรกลุ่มผสม			
	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 4
หมวด 3 ประเภทคดีพิจารณาพิพากษา				
- ความผิดทางแพ่ง	✓	✓	✓	✓
- ความผิดทางอาญา	✓	✓	✓	✓
- ความผิดทางปกครอง	✓	✓	✓	✗
หมวด 4 ผู้พิพากษา				
- ผู้พิพากษาที่เป็นตุลาการ	✓	✓	✓	✓
- ผู้พิพากษาสมทบ	✓	✓	✓	✓
- องค์กรคณะผู้พิพากษา	✓	✓	✓	✓
หมวด 5 วิธีพิจารณาคดีศุลกากร				
คดีอาญา				
- การจับกุม	✓	✓	✓	✓
- การสอบสวน	✓	✓	✓	✓
คดีอาญาอื่นให้ใช้วิธีพิจารณาคดีศุลกากร				
- คดีแพ่ง	✓	✓	✓	✓
- คดีปกครอง	✓	✓	✓	✗
วิธีพิจารณาคดีศุลกากรในศาลศุลกากร				
ระบบการพิจารณา				
หมวด 6 การอุทธรณ์				

2. การเปรียบเทียบผลการทำ Co- Design ระหว่างกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม

จากผลของการวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างการจัดตั้งศาลศุลกากรตามประเด็นที่กำหนดไว้เพื่อการจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากรของประชากรผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสมตามที่ได้นำเสนอไปแล้วนั้น เมื่อนำเอาคำตอบที่ได้มาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสม พบว่าประเด็นส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นบางประเด็นที่มีคำตอบแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

1) ประเด็นที่ประชากรกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสม มีความเห็นที่แตกต่างกัน ในโครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติการและวิธีพิจารณาคดียุติการ เป็นต้น

ประชากรกลุ่มผสมมีความเห็นต่างในประเด็นประเภทคดีปกครอง ที่จะมาใช้วิธีพิจารณาคดียุติการ เนื่องจากที่มาของคดีปกครองนั้นมีความแตกต่างจากลักษณะของความที่เกิดจากกฎหมายยุติการ และมีวิธีพิจารณาคดีปกครองเป็นการเฉพาะแล้ว (ดูตารางที่ 5.3)

ตารางที่ 5.3 การเปรียบเทียบผลจากการทำวิจัยกับคำตอบจากการทำ Co-Design

โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติการและวิธีพิจารณาคดียุติการ	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
หมวด 1 ขอบเขตอำนาจและที่ตั้ง		
- ศาลยุติการกลาง	4	4
- ศาลยุติการส่วนภูมิภาค	4	4
หมวด 2 ศาลยุติการ		
- ศาลแพ่งคดีแพ่ง	4	4
- ศาลแพ่งคดีอาญา	4	4
- ศาลแพ่งคดีปกครอง	4	4
ศาลยุติการกลาง		
- ให้มืออธิบดีผู้พิพากษา 1 คน รองอธิบดีผู้พิพากษา 1 คน	4	4
ศาลยุติการส่วนภูมิภาค		
- ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาลยุติการภูมิภาคศาลละ 1 คน	4	4
ศาลยุติการ มี 2 ชั้นคือศาลยุติการชั้นต้น และชั้นอุทธรณ์	4	4
หมวด 3 ประเภทคดีพิจารณาพิพากษา		
- คดีแพ่ง	4	4
- คดีอาญา	4	4
- คดีปกครอง	4	3
หมวด 4 ผู้พิพากษา		
- ผู้พิพากษาศาลยุติการ	4	4
- ผู้พิพากษาสมทบ	4	4
- องค์กรคณะผู้พิพากษา	4	4

โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วย การจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากร	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
หมวด 5 วิธีพิจารณาคดีศุลกากร		
ส่วนอนุโลมใช้บังคับตามประมวลกฎหมายอื่น		
คดีอาญา ให้เป็นไปตามวิธีพิจารณาความอาญา		
- การจับกุม ให้เป็นไปตามวิธีพิจารณาความอาญา	4	4
- การสอบสวน ให้เป็นไปตามวิธีพิจารณาความอาญา	4	4
คดีแพ่ง ให้เป็นไปตามวิธีพิจารณาคดีศุลกากร	4	4
คดีปกครอง ให้เป็นไปตามวิธีพิจารณาคดีศุลกากร	4	3
วิธีพิจารณาคดีศุลกากรในศาลศุลกากร		
- ระบบการพิจารณาเป็นระบบไต่สวน	4	4
หมวด 6 การอุทธรณ์		
- ระยะเวลาในการอุทธรณ์ 30 วัน	4	4

3. การจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากร

การจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากร เป็นการตรากฎหมายที่มีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ข้อ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประกอบกับแผนปฏิรูปประเทศ ข้อ 3 กำหนดให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นประโยชน์กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีศุลกากรในศาลศุลกากรที่เป็นศาลชำนาญพิเศษ พิพิจารณาเฉพาะคดีศุลกากรเป็นการเฉพาะเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และมีความยุติธรรม

ข้อพิพาทที่เกิดจากการจัดเก็บอากรศุลกากรตามกฎหมายศุลกากรเป็นข้อพิพาทที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ของภาครัฐ ในการที่จะนำรายได้จากการจัดเก็บค่าอากรนั้นไปจัดสรรเป็นงบประมาณในการพัฒนาประเทศ และเป็นคดีเศรษฐกิจเกี่ยวกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากรจะเป็นการรวมลักษณะของคดีแพ่ง อาญา หรือปกครอง เข้ามาพิจารณาคดีในศาลศุลกากรเพียงศาลเดียว และมีผู้พิพากษาศุลกากรที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการศุลกากร รวมทั้งมีผู้พิพากษาสมทบที่มาจากผู้เชี่ยวชาญการศุลกากรเป็นการเฉพาะจะสามารถระงับข้อพิพาทได้รวดเร็ว ชัดเจน และยุติธรรม ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะต้องมีการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณา

คดีศาลฎีกาขึ้น ดังนั้นการวิจัยจึงได้นำคำตอบที่ได้มาจากการใช้วิธีวิทยาการวิจัยในการค้นหาคำตอบจนกระทั่งได้ข้อค้นพบถึงรูปแบบของศาลศาลฎีกาจึงนำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลฎีกาและวิธีพิจารณาคดีศาลฎีกาเพื่อเป็นต้นแบบของกฎหมายในการจัดตั้งศาลศาลฎีกา

ดังนั้นคำตอบของการวิจัยจึงเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้คือการนำเอาคำตอบจากการวิจัยในประเด็นสำคัญที่เป็นปัญหา ไปจัดทำเป็นร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลฎีกาและวิธีพิจารณาคดีศาลฎีกา เพื่อให้เป็นกฎหมายต้นแบบในการใช้เป็นแนวทางการพิจารณาพิพากษาคดีศาลฎีกา โดยการจัดทำร่างกฎหมายนั้นเป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ทุกประการ และการวิจัยจึงจัดทำโครงสร้างของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลฎีกาและวิธีพิจารณาคดีศาลฎีกาเป็นดังนี้

3.1 โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลฎีกาและวิธีพิจารณาคดีศาลฎีกา

การจัดตั้งศาลศาลฎีกาและวิธีพิจารณาคดีศาลฎีกายังไม่มีกฎหมายบัญญัติรองรับไว้ ดังนั้น จึงเป็นการจัดทำกฎหมายใหม่เพื่อให้เป็นกฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งศาลศาลฎีกา โดยมีประเด็นเนื้อหาของสาระที่นำมาจัดทำเป็นบทบัญญัติที่มาจากคำตอบจากผลการวิจัย

โครงสร้างของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลฎีกาและวิธีพิจารณาคดีศาลฎีกาแยกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การจัดตั้งศาลศาลฎีกา

เป็นการจัดตั้งศาลศาลฎีกาที่เป็นศาลศาลฎีกาอย่างถาวร ไม่ใช่ศาลศาลฎีกาเฉพาะกิจ และจัดตั้งเป็นศาลชำนาญพิเศษมีผู้พิพากษาที่มีประสบการณ์เฉพาะและมีผู้พิพากษาสมทบ มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีที่ใช้ระบบการไต่สวนและรวมคดีศาลฎีกาที่พิพากษาทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา และคดีปกครอง ขึ้นในศาลศาลฎีกาเดียวกัน โดยมีเขตอำนาจศาลในพื้นที่ที่มีการประกอบกิจการค้าการนำเข้า ส่งออกสินค้าของภาคอุตสาหกรรม และพื้นที่ที่มีพิธีการศาลฎีกา

ส่วนที่ 2 วิธีพิจารณาคดีศาลฎีกา

เป็นส่วนวิธีพิจารณาคดีศาลฎีกาที่ได้กำหนดให้นำบางขั้นตอนของกระบวนการวิธีพิจารณาคดีที่สามารถจะมาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งกำหนดเฉพาะในคดีอาญา กล่าวคือ ในขั้นตอนของการจับกุม และการสอบสวนเป็นอนุโลมให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในส่วนกระบวนการพิจารณาคดีศาลฎีกาที่เป็นคดีแพ่งและคดีปกครองนั้นต้องเป็นไปตามวิธีพิจารณาคดีศาลฎีกาทุกประการ

โครงสร้างของร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลยุติธรรมประกอบด้วยบทบัญญัติทั้งหมด เป็น 2 ส่วน แบ่งเป็น 6 หมวด และเป็น 25 มาตราประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 การจัดตั้งศาลยุติธรรม

บททั่วไป (มาตรา 1 ถึงมาตรา 4)

หมวด 1 ขอบเขตอำนาจศาลและที่ตั้ง ศาลยุติธรรม (มาตรา 5 ถึงมาตรา 10)

หมวด 2 ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม (มาตรา 11 ถึง มาตรา 15)

หมวด 3 ประเภทคดีพิจารณาพิพากษา (มาตรา 16)

หมวด 4 ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม (มาตรา 17)

ส่วนที่ 2 วิธีพิจารณาคดียุติธรรม

หมวด 5 วิธีพิจารณาคดียุติธรรมในศาลยุติธรรม (มาตรา 18 ถึง มาตรา 22)

หมวด 6 อุตธรณ์ (มาตรา 23)

บทเฉพาะกาล (มาตรา 24 ถึงมาตรา 25)

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดียุติธรรมดังกล่าวข้างต้นนั้น มีประเด็นเนื้อหาสาระที่สำคัญนำมาจากคำตอบที่ได้จากการวิเคราะห์ ในบทที่ 4 โดยจัดทำเป็นการยกร่างกฎหมายทั้งฉบับ

3.2 กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดียุติธรรม

รูปแบบกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดียุติธรรมที่ได้ทำการวิเคราะห์ และได้คำตอบมาจากการวิจัยจึงกำหนดเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดียุติธรรมเป็นดังนี้

1) หลักการและเหตุผลโดยที่คดียุติธรรมเป็นคดีที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากคดีอาญาโดยทั่วไป เพราะเป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับรัฐอันเนื่องมาจากการประเมินหรือการจัดเก็บอากรทั้งขาเข้า ขาออก ซึ่งหากมีศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดียุติธรรมเป็นการเฉพาะ และได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาศาลยุติธรรมและผู้พิพากษาสมทบที่มีความรู้ความเข้าใจในปัญหา ด้านยุติธรรมหรือเข้าใจธรรมชาติของคดียุติธรรม โดยเฉพาะก็จะทำให้การพิจารณาคดียุติธรรม เป็นไปได้โดยรวดเร็ว ชัดเจน ยุติธรรมยิ่งขึ้น จึงสมควรจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดียุติธรรมขึ้น เพื่อพิจารณาคดียุติธรรมโดยมีวิธีพิจารณาคดีเป็นพิเศษ มีระบบการพิจารณาคดีเป็นระบบได้ส่วน ยกเว้นขั้นตอนและวิธีการต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญา และวิธีพิจารณาคดีอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบางอย่าง เพื่อให้เกิดการคล่องตัวยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

2) ขอบเขตอำนาจศาลและที่ตั้ง

ขอบเขตอำนาจศาลของศาลยุติธรรม หมายถึง ขอบเขต หรือเขตพื้นที่ที่ศาลยุติธรรม รับผิดชอบในการรับพิจารณาพิพากษาคดีศาลยุติธรรมที่จะเกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ หรือในแต่ละด่าน ศาลยุติธรรม

(1) ศาลยุติธรรมกลาง รับพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทจากพิธีการ ศาลยุติธรรมในส่วนกลาง ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร มีขอบอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีศาลยุติธรรมตลอด พื้นที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร

(2) ศาลยุติธรรมภูมิภาค แบ่งออกในแต่ละภูมิภาคและตั้งอยู่ใน 4 ภาค คือ

- ศาลยุติธรรมภูมิภาคที่ 1 ตั้งอยู่ที่จังหวัดชลบุรี มีขอบอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีศาลยุติธรรม ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดระนอง จังหวัดชุมพร

- ศาลยุติธรรมภูมิภาคที่ 2 ตั้งอยู่ที่จังหวัดหนองคาย มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ใน พื้นที่ของจังหวัดประกอบด้วย จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย จังหวัดเลย จังหวัดนครพนม

- ศาลยุติธรรมภูมิภาคที่ 3 ตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงราย มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ ในพื้นที่ของจังหวัดประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดตาก จังหวัดแม่ฮ่องสอน

- ศาลยุติธรรมภูมิภาคที่ 4 ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ ในพื้นที่ของจังหวัดประกอบด้วย จังหวัดกระบี่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดภูเก็ต จังหวัด สงขลา จังหวัดสตูล จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี

(3) ศาลยุติธรรม ในศาลยุติธรรม จะแยก ศาลออกเป็น

- ศาลแพ่งคดีแพ่ง รับพิจารณาคดีศาลยุติธรรมที่เป็นข้อพิพาททางแพ่ง
- ศาลแพ่งคดีอาญา รับพิจารณาคดีศาลยุติธรรมที่เป็นข้อพิพาททางอาญา
- ศาลแพ่งคดีปกครอง รับพิจารณาคดีศาลยุติธรรมที่เป็นข้อพิพาททางปกครอง
- ศาลยุติธรรมกลาง

ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลยุติธรรมกลางหนึ่งคนและมีรองอธิบดีผู้พิพากษาหนึ่งคน

- ศาลยุติธรรมภูมิภาค

ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาลยุติธรรมภูมิภาคศาลละหนึ่งคน

- ศาลยุติธรรม มี 2 ชั้นศาล คือ ศาลยุติธรรมชั้นต้น และศาลยุติธรรมชั้นอุทธรณ์

(4) ประเภทคดีพิจารณาพิพากษา หมายถึง ข้อพิพาทแต่ละลักษณะของความผิดที่ระบุไว้ตามพระราชบัญญัติศาลทหาร ซึ่งคาบเกี่ยวและสามารถที่จะเป็นไปได้ทั้ง 3 ประเภทคดี คือ เป็นคดีแพ่ง คดีอาญา หรืออาจจะเป็นคดีปกครองก็ได้ โดยกำหนดให้นำข้อพิพาทต้องยื่นฟ้องคดีที่ศาลศาลทหาร โดยแยก ประเภทคดีตามความผิด ดังนี้

(4.1) ความผิดทางแพ่ง หมายถึง ความผิดทางแพ่งเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าอากร ทั้งขาเข้า ขาออก หรือการชำระหนี้ค่าอากร การบังคับคดีหรือหลักประกัน และอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการตามกฎหมายเกี่ยวกับการศาลทหาร ตามพระราชบัญญัติศาลทหาร

(4.2) ความผิดทางอาญา หมายถึง ความผิดทางอาญาที่มีบทลงโทษจำคุกหรือปรับหรือริบของกลางตามพระราชบัญญัติศาลทหาร กำหนดให้ศาลศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับความผิดทางอาญา การสำแดงเท็จ การนำเข้า ส่งออกของต้องห้ามต้องจำกัด การหลีกเลี่ยงการชำระค่าอากร การลักลอบการนำเข้า ส่งออกสินค้า ตามพระราชบัญญัติศาลทหาร

(4.3) ความผิดทางปกครอง หมายถึง การโต้แย้งคำสั่งที่เจ้าพนักงานศาลทหาร ได้มีการออกแบบการประเมินค่าอากร หรือคำสั่งอื่น ๆ ที่ออกคำสั่งจากเจ้าพนักงานบังคับให้ผู้ประกอบการทำการชำระค่าภาษีอากร หรือการคืนเงินประกันภาษีอากร

กำหนดให้ศาลศาลทหารเป็นศาลยุติธรรมชั้นต้นตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมและให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาใช้บังคับโดยอนุโลม

(5) ผู้พิพากษาในศาลศาลทหาร

(5.1) ผู้พิพากษาในศาลศาลทหาร แยกเป็น

- ผู้พิพากษาที่เป็นตุลาการ มีคุณสมบัติเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาษีอากร หรือผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาคดีภาษีอากร

- ผู้พิพากษาสมทบ มีคุณสมบัติ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางการค้า เป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้า เป็นการเฉพาะและมีความเข้าใจธรรมชาติของคดีศาลทหาร

(5.2) องค์คณะผู้พิพากษา ในศาลศาลทหารต้องประกอบด้วยผู้พิพากษาอย่างน้อยหนึ่งคน และผู้พิพากษาสมทบอย่างน้อยสองคนเป็นองค์คณะที่จะสามารถทำการพิจารณาพิพากษาคดี หรือการออกคำสั่งใด ๆ ได้

(6) ส่วนที่เป็นวิธีสบัญญัติ หมายถึง วิธีพิจารณาคดีศาลทหารในศาลศาลทหาร ซึ่งประกอบด้วย

- ส่วนที่อนุโลมใช้บังคับตามประมวลกฎหมายอื่น

1) คดีอาญา ในคดีอาญากำหนดให้คงไว้ด้วยการอนุโลมให้นำบทบัญญัติของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลมในกระบวนการพิจารณาตัดสินคดีในศาลศาลฎีกา มีประเด็น ดังต่อไปนี้

- การจับกุม ผู้ที่กระทำการลักลอบนำเข้า หรือส่งออกสินค้า ที่ไม่ผ่านกระบวนการพิจารณาตัดสินคดี และต้องนำตัวผู้กระทำความผิดส่งให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อดำเนินการควบคุมขังและสอบสวน

- การสอบสวน กระบวนการสอบสวนผู้กระทำความผิดของพนักงานสอบสวน ก่อนที่จะนำผู้กระทำความผิดส่งพนักงานอัยการเพื่อส่งฟ้องต่อศาลศาลฎีกา ทั้งนี้ ขึ้นตอนและกระบวนการการสอบสวนดังกล่าวนี้ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาบังคับใช้โดยอนุโลม จากนั้นให้พนักงานอัยการนำตัวผู้กระทำความผิดส่งฟ้องที่ศาลศาลฎีกาแผนกคดีอาญาเพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาตัดสินคดีในศาลศาลฎีกาต่อไป

คดีอาญาส่วนอื่นให้ใช้วิธีพิจารณาตัดสินคดี

2) คดีแพ่ง กำหนดให้กระบวนการพิจารณาตัดสินคดีในส่วนที่เป็นทางแพ่งตาม และตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติศาลศาลฎีกา จะไม่มีการอนุโลมการบังคับใช้กฎหมายอื่นแต่อย่างใด

3) คดีปกครอง ในกระบวนการพิจารณาตัดสินคดีที่เกี่ยวข้องกับการโต้แย้งคำสั่งการประเมินภาษีอากร การคืนภาษีอากร การคืนหลักประกันตามพระราชบัญญัติศาลศาลฎีกา ที่ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง จะไม่มีการอนุโลมการบังคับใช้กฎหมายอื่นแต่อย่างใด

- ส่วนที่เป็นประเด็นเฉพาะสำหรับวิธีพิจารณาตัดสินคดีศาลฎีกา

ส่วนที่เป็นประเด็นเฉพาะสำหรับวิธีพิจารณาตัดสินคดีศาลฎีกา ในศาลศาลฎีกา และวิธีพิจารณาตัดสินคดีศาลฎีกาในศาลศาลฎีกา มีสาระสำคัญหลัก ประกอบด้วย

1) วิธีพิจารณาตัดสินคดีศาลฎีกาในศาลศาลฎีกา อันเกี่ยวกับการทำคำฟ้องหรือการยื่นฟ้อง การยื่นบัญชีระบุนุพยาน การชี้สองสถาน การอ้างพยานหลักฐานของคู่ความทั้งสองฝ่าย และการอ่านคำพิพากษา หรือคำสั่งของผู้พิพากษา ของแต่ละแผนกคดีในศาลศาลฎีกา เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลฎีกาและวิธีพิจารณาตัดสินคดีศาลฎีกา

2) ระบบการพิจารณา กำหนดให้ใช้ระบบการไต่สวน เพราะเพื่อที่จะให้องค์คณะผู้พิพากษาได้ทำการไต่สวนพยานให้ได้ข้อเท็จจริงอย่างแท้จริง

(7) การอุทธรณ์

อุทธรณ์คดีศาลฎีกา ให้คู่ความทั้งสองฝ่ายยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลศาลฎีกาชั้นต้นแต่ละแผนกคดีดังกล่าวภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันที่มีการอ่านคำพิพากษา และ

ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ ซึ่งการพิจารณาพิพากษา หรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษถือเป็นที่สุด

กฎหมายที่นำมาเป็นรูปแบบในการยกร่างกฎหมายพระราชบัญญัติการจัดตั้งศาลศาลฎีกาและวิธีพิจารณาคดีศาลฎีกาก็คือพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลฎีกาและวิธีพิจารณาคดีฎีกา อากร พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง เพื่อเป็นแนวทางการนำไปสู่การยกร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลศาลฎีกาและวิธีพิจารณาคดีศาลฎีกาต่อไป

3.3 แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่นำมาสนับสนุนการร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลฎีกาและวิธีพิจารณาคดีศาลฎีกา

การร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลฎีกาและวิธีพิจารณาคดีศาลฎีกาได้นำเอาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่นำมาสนับสนุนและเป็นฐานความคิดในการจัดทำร่างกฎหมายซึ่งประกอบด้วย ดังนี้

1) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 1 เพื่อให้การจัดทำกฎหมายใหม่เป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลฎีกาและวิธีพิจารณาคดีศาลฎีกา ที่จะนำไปเป็นกฎหมายวิธีพิจารณาคดีศาลฎีกาเป็นการเฉพาะ ซึ่งการจัดทำร่างกฎหมายนี้การวิจัยได้นำเอาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน หรือเป็นฐานความคิด ที่เป็นสาระสำคัญประกอบด้วย

(1) แนวคิดเกี่ยวกับภาษีอากร คือรายได้ของภาครัฐที่ได้ดำเนินการจัดเก็บจากภาคเอกชนหรือประชาชน และนำมาใช้ประโยชน์ของสังคมส่วนรวม เพราะเนื่องจากเป็นร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับการระงับข้อพิพาท เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะอำนวยความยุติธรรมและทำให้ภาครัฐสามารถจัดเก็บภาษีอากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) ทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐ ที่ถือได้ว่าการจัดเก็บค่าอากรจากการประกอบกิจการการค้าระหว่างประเทศ ที่เป็นการใช้อำนาจรัฐที่เป็นสภาพบังคับเพื่อการจัดเก็บค่าอากร เพราะฉะนั้นกฎหมายฉบับนี้จึงมีทฤษฎีการใช้อำนาจรัฐเข้ามาสนับสนุน และเป็นฐานความคิดในการจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลฎีกาและวิธีพิจารณาคดีศาลฎีกานี้

2) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 2 เพื่อให้มีการเตรียมความพร้อมของคู่ความหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนที่กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลฎีกาและวิธีพิจารณาคดีศาลฎีกาจะมีผลบังคับใช้ ซึ่งการจัดทำร่างกฎหมายนี้การวิจัยได้นำเอาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน หรือเป็นฐานความคิด ที่เป็นสาระสำคัญประกอบด้วย

(1) ทฤษฎีความยุติธรรม หมายถึง ความยุติธรรมในสังคม มีความเสมอภาคจากการที่รัฐจะออกเป็นกฎหมายที่จะให้มีผลบังคับใช้ ต้องให้มีระยะเวลาที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพราะฉะนั้นกฎหมายฉบับนี้จึงมีทฤษฎีความยุติธรรมเข้ามาสนับสนุน และเป็นฐานความคิดในการจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดีศาลการนี้

3) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 3 เพื่อการให้คำนิยามความหมายเฉพาะสำหรับกฎหมายฉบับนี้ และกำหนดขอบเขตของกฎหมายให้มีความชัดเจนและสร้างความเข้าใจในกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดีศาลการ ซึ่งการจัดทำร่างกฎหมายนี้ การวิจัยได้นำเอาหลักการที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน หรือเป็นฐานความคิด เป็นดังนี้

(1) หลักการจัดเก็บภาษีที่ดี หมายถึง การจัดเก็บภาษีอากรของภาครัฐให้มีความเสมอภาค มีความแน่นอน เป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน เพราะฉะนั้น การที่การวิจัยนี้ได้นำเอาหลักการจัดเก็บภาษีอากร มาเป็นฐานความคิดในการร่างกฎหมายมาตรานี้ ก็เพราะเนื่องจากว่าการที่มีการให้คำจำกัดความที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ก็จะทำให้ผู้ที่ทำหน้าที่ที่จะต้องทำการชำระค่าอากรทั้งนำเข้า หรือส่งออกสินค้าได้มีความเข้าใจเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความเสมอภาค เป็นธรรม และเป็นที่น่าพอใจในแต่ละปีอีกด้วยอากรที่จะต้องชำระ เป็นต้น

4) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 4 เพื่อเป็นการกำหนดบุคคลที่ทำการรักษาการตามกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดีศาลการ ในการที่จะประกาศบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดทำร่างกฎหมายนี้การวิจัยได้นำเอาทฤษฎีการใช้อำนาจรัฐที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน หรือเป็นฐานความคิด เป็นดังนี้

(1) ทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐซึ่งหมายความว่า การที่กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รักษาการในกฎหมายฉบับนี้นั้น เนื่องจากกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดีศาลการฉบับนี้เป็นกฎหมายที่จะระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นตามกฎหมายยุติธรรม ซึ่งสภาพบังคับยอมที่จะไปกระถึงสิทธิและหน้าที่ของบุคคลที่จะทำหน้าที่จัดเก็บค่าอากร หรืออาจจะกระทบสิทธิของผู้ที่จะชำระค่าอากรให้แก่ทางภาครัฐ เช่นนี้ก็ย่อมถือได้ว่าเป็นการใช้อำนาจรัฐเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะฉะนั้นการวิจัยจึงได้นำเอาทฤษฎีการใช้อำนาจรัฐมาสนับสนุน หรือเป็นฐานความคิด ในการร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดีศาลการฉบับนี้

5) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 5 และมาตรา 6 นี้ เพื่อให้รองรับข้อพิพาทเกี่ยวกับการยุติธรรมที่จะเกิดขึ้น เนื่องจากว่าส่วนภูมิภาคตามที่กล่าวมานั้น เป็นพื้นที่ที่มีด้านยุติธรรมประจำการอยู่ และมีพิธีการยุติธรรมเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจจะมีข้อพิพาทด้านการยุติธรรมเกิดขึ้น

เป็นจำนวนมาก จากการร่างกฎหมายมาตรานี้ได้นำเอาแนวคิด และหลักการ ที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน หรือเป็นฐานความคิด เป็นดังนี้

(1) เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร และหลักการเขตอำนาจศาล เป็นแนวทางในการร่างกฎหมายในมาตรานี้ เนื่องจากว่าการ ได้มีการจัดเก็บภาษีอากรตามขอบเขตพื้นที่และลักษณะของภาษีอากรที่มีการจัดเก็บ หากมีข้อพิพาทก็จะนำข้อพิพาทเข้าสู่การพิจารณาของศาลตามขอบเขตที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา เช่นนี้การร่างกฎหมายจึงมีการกำหนดของเขตของศาลศาลฎีกา ในการพิจารณาพิพากษาคือออกเป็น ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

6) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 7 นี้ ก็เพื่อให้มีความชัดเจนในลักษณะของความผิดที่จะอยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลศาลฎีกา และการร่างกฎหมายมาตรานี้ได้นำเอากรอบแนวคิด ที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวคิดและหลักการพิจารณาของศาลฎีกา มาเป็นฐานความคิดมาสนับสนุน ในการร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลฎีกาและวิธีพิจารณาคดีศาลฎีกา เป็นดังนี้

(1) แนวคิดการค้าระหว่างประเทศ หมายถึง กระบวนการการค้าระหว่างประเทศ ที่เป็นการนำเข้า ส่งออกสินค้า ซึ่งจากกระบวนการค้านี้จะมีการชำระค่าอากร และเมื่อต้องชำระค่าอากร ผู้ประกอบกิจการก็อาจจะหลีกเลี่ยงการชำระ จนอาจจะเกิดเป็นข้อพิพาททางการค้าได้ เพราะฉะนั้นกรอบแนวคิดนี้ การวิจัยจึงนำมาเป็นแนวคิดเพื่อจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลฎีกาและวิธีพิจารณาคดีศาลฎีกา

(2) หลักการพิจารณาการค้าระหว่างประเทศ หมายถึง พิธีการศาลฎีกาที่เป็นขั้นตอนการปฏิบัติงาน สำหรับการประกอบกิจการการค้าระหว่างประเทศ อันเกี่ยวกับกิจการนำเข้าสินค้ามาในราชอาณาจักร หรือส่งออกสินค้าออกนอกราชอาณาจักร เพื่อส่งผลให้เกิดการชำระอากรตามพิกัดอัตราศาลฎีกา โดยผู้ประกอบกิจการการค้าระหว่างประเทศที่จะต้องดำเนินการเพื่อการชำระค่าอากรทั้งการนำเข้า หรือส่งออกสินค้าของผู้ประกอบกิจการเองและเมื่อเกิดข้อพิพาทแล้วยอมที่จะเป็นความผิด ที่อาจจะเป็นไปได้ทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือไม่ก็เป็นทางปกครอง เช่นนี้เพื่อให้มีความชัดเจน และป้องกันการตีความทางกฎหมายในลักษณะของความผิดที่เกิดขึ้นตามกฎหมายศาลฎีกาจึงกำหนดให้ศาลศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามบทบัญญัติในมาตรา 7 นี้ เพราะฉะนั้นกรอบแนวคิดนี้ การวิจัยจึงนำมาเป็นแนวคิดเพื่อจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลฎีกาและวิธีพิจารณาคดีศาลฎีกา

7) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 8 เพื่อให้มีความชัดเจน ในการที่จะให้คู่ความยื่นฟ้องคดีในเขตอำนาจศาลให้ถูกต้อง และเป็นการแก้ไขปัญหที่อาจจะเกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาล หากมีการโต้แย้งในเขตอำนาจของศาลก็จะเป็นการวินิจฉัยชี้ขาด โดยเร็ว จากการร่างกฎหมายมาตรานี้ได้นำเอาทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน หรือเป็นฐานความคิด เป็นดังนี้

(1) ทฤษฎีความยุติธรรม เพราะเนื่องจากเป็นกระบวนการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีในการอำนวยความสะดวกให้แก่คู่ความที่อาจจะเป็นไปได้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม เนื่องจากหากมีปัญหาในอำนาจของศาลอื่น ก็จะต้องมีบุคคลที่จะทำการวินิจฉัยเพื่อความรวดเร็วและยุติธรรม เพราะฉะนั้นการวิจัยนี้จึงนำเอาทฤษฎีความยุติธรรมมาสนับสนุนเพื่อจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลาการและวิธีพิจารณาคดีศาลาการ

8) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 9 เพื่อเป็นการกำหนดเป็นแนวปฏิบัติ เมื่อศาลศาลาการเปิดให้บริการ เพื่อป้องกันการคลุมเครือในเขตอำนาจของศาลที่จะพิจารณาพิพากษาคดี และสามารถที่จะทำการโอนคดีไปพิจารณาพิพากษาในศาลศาลาการกลาง หรือศาลศาลาการส่วนภูมิภาคที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา จากการร่างกฎหมายมาตรานี้ได้นำเอาหลักการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน หรือเป็นฐานความคิด เป็นดังนี้

(1) หลักการพิจารณาคดี หมายถึง กระบวนการวิธีพิจารณาคดีเพื่อที่จะระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นตามกระบวนการยุติธรรม การพิจารณาคดีของศาลในการตัดสินข้อพิพาทที่เกิดขึ้น เพราะฉะนั้นเมื่อคู่ความมีความประสงค์ที่จะโอนคดีที่ค้างการพิจารณาในศาลเดิมตามข้อพิพาทจากการศาลาการไปยังศาลศาลาการที่จะทำการเปิดพิจารณาคดีก็สามารถดำเนินการได้ ซึ่งหลักการพิจารณาคดีจะเป็นหลักการที่สนับสนุนเป็นฐานในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลาการและวิธีพิจารณาคดีศาลาการ

9) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 10 นี้ เพื่อเป็นการกำหนดความชัดเจนของศาลศาลาการให้ศาลศาลาการเป็นศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ สังกัดศาลยุติธรรมตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาใช้บังคับโดยอนุโลม จากการร่างกฎหมายมาตรานี้ได้นำเอาทฤษฎีความยุติธรรม ที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน หรือเป็นฐานความคิด เป็นดังนี้

(1) ทฤษฎีความยุติธรรม เพราะเนื่องจากเป็นกระบวนการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีในการอำนวยความสะดวกให้แก่คู่ความที่อาจจะเป็นไปได้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม เพราะฉะนั้นกรอบแนวคิดนี้ การวิจัยจึงนำเอามาเป็นทฤษฎีความยุติธรรมมาเป็นฐานความคิดและสนับสนุน เพื่อจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลาการและวิธีพิจารณาคดีศาลาการ

9) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 11 เพื่อเป็นการรองรับในข้อพิพาทตามลักษณะของความผิด และเป็นเอกภาพ ในการพิจารณาพิพากษาคดี เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่คู่ความที่จะยื่นฟ้องในแต่ละแผนก เพื่อให้ศาลศาลาการทำการพิจารณาหือสั่งคดีได้อย่างรวดเร็ว จากการร่างกฎหมายมาตรานี้ได้นำเอาหลักการ ที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน หรือเป็นฐานความคิด เป็นดังนี้

(1) หลักการการระงับข้อพิพาท คือ หลักการที่ดำเนินการให้ข้อพิพาทเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี หรือการชำระภาษีของประชาชน หรือของภาคเอกชนที่ต้องชำระภาษีให้แก่ภาครัฐ ตามกฎหมายศุลกากรนั้นระงับหรือสิ้นสุดลงโดยปราศการโต้แย้งสิทธิของแต่ละฝ่ายไม่ว่าจะเป็นฝ่ายภาครัฐหรือฝ่ายภาคเอกชนหรือประชาชนทั่ว ๆ ไป ยุติลงโดยไม่ต้องเป็นคดีความไปสู่การฟ้องร้องต่อศาล เพราะฉะนั้นการวิจัยจึงนำมาเป็นหลักการระงับข้อพิพาท มาเป็นฐานความคิดและสนับสนุนเพื่อจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากร

10) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 12 เพื่อให้การบริหารจัดการด้านงบประมาณ หรือการบริหารจัดการด้านอรรถคดีเป็นไปได้อย่างคล่องตัวมากยิ่งขึ้น และเพื่อเป็นการทำหน้าที่ภายใต้พระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ และผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่ก็ต้องเป็นไปด้วยความยุติธรรม ซึ่งกำหนดให้ ในศาลศุลกากรกลาง ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลศุลกากรกลางหนึ่งคน และให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลศุลกากรและในศาลศุลกากรส่วนภูมิภาค ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาลศุลกากรส่วนภูมิภาคจำนวนหนึ่งคน และผู้พิพากษาศาลศุลกากรกลาง ผู้พิพากษาศาลศุลกากรส่วนภูมิภาค และผู้พิพากษาสมทบจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ และแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในเรื่องเกี่ยวกับการศุลกากร จากการร่างกฎหมายมาตรานี้ได้นำเอาหลักการ ที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนหรือเป็นฐานความคิด เป็นดังนี้

(1) หลักการเขตอำนาจศาล คือ เขตพื้นที่ ที่กำหนดขอบเขตแห่งประเภทคดีที่อยู่ในอำนาจศาลที่จะพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งการฟ้องคดีแต่ละครั้งจะต้องฟ้องตามเขตอำนาจศาลแต่ละศาล ซึ่งข้อพิพาทเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้า เพราะฉะนั้นการวิจัยนี้จึงนำมาเอาหลักการเขตอำนาจศาล มาเป็นฐานความคิดและสนับสนุน เพื่อจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากร

11) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 13 เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ในกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถเสร็จสิ้นโดยเร็ว จึงกำหนดให้ศาลศุลกากรมีสองชั้นศาลคือศาลศุลกากรชั้นต้น และศาลศุลกากรชั้นอุทธรณ์ จากการร่างกฎหมายมาตรานี้ได้นำเอาหลักการ ที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนหรือเป็นฐานความคิด เป็นดังนี้

(1) หลักการการพิจารณาคดี หมายถึง กระบวนการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นของกระบวนการยุติธรรม การพิจารณาคดีของศาลในการตัดสินข้อพิพาทที่เกิดขึ้น ในอดีตนั้นจะเป็นการพิจารณาพิพากษาคดีที่เป็นทางแพ่ง หรือทางปกครอง ซึ่งหากการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีสามารถเสร็จสิ้นโดยเร็ว ก็ถือได้ว่าเกิดความยุติธรรม ในกระบวนการยุติธรรม เพราะฉะนั้น หลักการพิจารณาคดีจึงเป็นหลักการที่นำมาเป็นฐานความคิดและสนับสนุน เพื่อจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากร

12) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 14 เพื่อให้เกิดความคล่องตัวการพิจารณาคดี และการออกคำสั่งต่าง ๆ ก็ให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว จึงกำหนดให้การนั่งพิจารณาและพิพากษาในศาลศาลกฤตกรรมต้องมีผู้พิพากษาศาลกฤตกรรมอย่างน้อยหนึ่งคน และผู้พิพากษาสมทบอย่างน้อยหนึ่งคน จึงเป็นองค์คณะพิจารณาคดีพิพากษาศาลกฤตกรรม เพราะฉะนั้นจากการร่างกฎหมายมาตรานี้ได้นำเอาหลักการ ที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน หรือเป็นฐานความคิด เป็นดังนี้

(1) หลักการการพิจารณาคดี หมายถึง กระบวนการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นของ กระบวนการยุติธรรม การพิจารณาคดีของศาลในการตัดสินข้อพิพาทที่เกิดขึ้น จากการนั่งพิจารณาพิพากษาคดีของผู้พิพากษาศาลกฤตกรรมและผู้พิพากษาสมทบ ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพราะฉะนั้น หลักการพิจารณาคดีจึงเป็นหลักการการพิจารณาคดีนำมาเป็นฐานความคิดและสนับสนุน เพื่อจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลกฤตกรรมและวิธีพิจารณาคดีศาลกฤตกรรม

13) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 15 เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการพิจารณาพิพากษาคดีและออกคำสั่งต่าง ๆ จากการร่างกฎหมายมาตรานี้ได้นำเอาหลักการ ที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน หรือเป็นฐานความคิด เป็นดังนี้

(1) หลักการการพิจารณาคดี หมายถึง กระบวนการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นของ กระบวนการยุติธรรม การพิจารณาคดีของศาลในการตัดสินข้อพิพาทที่เกิดขึ้น ซึ่งการออกคำสั่งต่าง ๆ นั้น ต้องคำนึงถึงอำนาจของผู้พิพากษานั้น ๆ เพราะฉะนั้นหลักการพิจารณาคดีจึงเป็น หลักการการพิจารณาคดีนำมาเป็นฐานความคิดและสนับสนุน เพื่อจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลกฤตกรรมและวิธีพิจารณาคดีศาลกฤตกรรม

14) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 16 เพื่อเป็นการรวมคดีทั้ง 3 คดีไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีปกครอง มาทำการพิจารณาคดีในศาลเดียว เพื่อให้เกิดความคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว เป็นเอกภาพในการพิจารณาพิพากษาคดี จากการร่างกฎหมายมาตรานี้ได้นำเอาหลักการ ที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน หรือเป็นฐานความคิด เป็นดังนี้

(1) หลักการการพิจารณาคดี หมายถึง กระบวนการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นของ กระบวนการยุติธรรม การพิจารณาคดีของศาลศาลกฤตกรรมในการตัดสินข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเป็น ไปอย่าง มีเอกภาพ นั้น ๆ เพราะฉะนั้นหลักการพิจารณาคดีจึงเป็นหลักการการพิจารณาคดีนำมาเป็นฐาน ความคิดและสนับสนุน เพื่อจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลกฤตกรรมและวิธีพิจารณา คดีศาลกฤตกรรม

15) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 17 เพื่อเป็นการกำหนดคุณสมบัติผู้พิพากษาที่จะเข้ามาทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีทั้งเป็นผู้พิพากษาศาลอาญาและผู้พิพากษาสมทบ และเป็นการกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่พิจารณาคดี และให้เกิดความชัดเจน รวดเร็ว ยุติธรรมจากการร่างกฎหมายมาตรานี้ได้นำเอาหลักการ ที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน หรือเป็นฐานความคิดเป็นดังนี้

(1) หลักการการพิจารณาคดี หมายถึง กระบวนการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นของกระบวนการยุติธรรม การพิจารณาคดีของศาลยุติธรรมในการตัดสินข้อพิพาทที่เกิดขึ้นโดยมีผู้พิพากษาศาลอาญาและผู้พิพากษาสมทบร่วมกันพิจารณาคดี ก็จะทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปด้วยยุติธรรม เพราะฉะนั้นหลักการพิจารณาคดีจึงเป็นหลักการการพิจารณาคดีที่จะนำมาเป็นฐานความคิดและสนับสนุน เพื่อจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดีศาลอาญา

16) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 18 เพื่อให้เกิดความคล่องตัว รวดเร็ว ในการจับกุม การสอบสวน ให้เป็นไปตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เนื่องจากพนักงานสอบสวนหาใช้เจ้าพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแต่อย่างใดไม่ จากการร่างกฎหมายมาตรานี้ได้นำเอาทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน หรือเป็นฐานความคิด เป็นดังนี้

(1) ทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐ การจับกุม สอบสวน ถือเป็นอำนาจของรัฐอย่างหนึ่ง ที่กระทำภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งหากจับกุม หรือสอบสวนโดยเจ้าพนักงานที่ไม่มีอำนาจก็จะส่งผลให้การสอบสวนนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะฉะนั้นทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐ จึงเป็นทฤษฎีที่จะนำมาเป็นฐานความคิดและสนับสนุน เพื่อจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดีศาลอาญา

17) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 19 เพื่อการพิจารณาคดีแฝงให้สามารถบังคับให้ลูกหนี้ชำระค่าอากรระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน ซึ่งทั้งสองฝ่ายสามารถเป็นไปได้ทั้งโจทก์หรือทั้งจำเลย หรือเป็นได้ทั้งเจ้าหนี้และลูกหนี้ จากการร่างกฎหมายมาตรานี้ได้นำเอาหลักการที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน หรือเป็นฐานความคิด เป็นดังนี้

(1) หลักการการพิจารณาคดี หมายถึง กระบวนการพิจารณาคดีเพื่อระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรม การพิจารณาคดีของศาลยุติธรรมในการตัดสินข้อพิพาทที่เกิดขึ้นนั้นในส่วนที่เป็นคดีแฝงก็จะเป็นหนี้ค่าอากร หนี้หลักประกัน หนี้เงินค่าสงวนสิทธิ์อากร เพราะฉะนั้นหลักการพิจารณาคดี จึงเป็นหลักการที่จะนำมาเป็นฐานความคิดและสนับสนุน เพื่อจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดีศาลอาญา

18) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 20 เพื่อให้กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการโต้แย้ง คำสั่งการประเมินภาษีอากร การคืนภาษีอากร การคืนหลักประกันตามพระราชบัญญัติศุลกากรที่ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครองให้เสร็จโดยเร็วที่สุด และมีความชัดเจน ยุติธรรม จากการร่างกฎหมายมาตรานี้ ได้นำเอาหลักการ ที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน หรือเป็นฐานความคิด เป็นดังนี้

(1) หลักการการพิจารณาคดี หมายถึง กระบวนการพิจารณาคดีเพื่อระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรม การพิจารณาคดีของศาลศุลกากรในการตัดสินข้อพิพาทที่เกิดขึ้น ซึ่งการโต้แย้งคำสั่งเจ้าพนักงานในทางปกครองนั้น จึงต้องมีหลักการพิจารณาที่จะต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็ว เพราะฉะนั้นหลักการพิจารณาคดี จึงเป็นหลักการที่จะนำมาเป็นฐานความคิดและสนับสนุน เพื่อจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากร

19) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 21 เพื่อเป็นการปฏิบัติในการยื่นฟ้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ให้เกิดความสับสนในกระบวนการก่อนการพิจารณาคดีของศาล ซึ่งประกอบด้วย การทำคำฟ้องหรือการยื่นฟ้อง การยื่นบัญชีระบุพยาน การชี้สองสถาน การอ้างพยานหลักฐานของกลุ่มความทั้งสองฝ่ายและการอ่านคำพิพากษา หรือคำสั่งของผู้พิพากษา ของแต่ละแผนกคดีในศาลศุลกากร จากการร่างกฎหมายมาตรานี้ ได้นำเอาหลักการ ที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน หรือเป็นฐานความคิด เป็นดังนี้

(1) หลักการการพิจารณาคดี หมายถึง กระบวนการพิจารณาคดีเพื่อระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรม การพิจารณาคดีของศาลศุลกากรในการตัดสินข้อพิพาทที่เกิดขึ้น เมื่อคู่ความได้ดำเนินการกระบวนการเพื่อเข้าสู่การพิจารณาคดี จึงจำเป็นต้องให้เป็นวิธีปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน เพราะฉะนั้นหลักการพิจารณาคดี จึงเป็นหลักการที่จะนำมาเป็นฐานความคิดและสนับสนุน เพื่อจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากร

20) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 22 เพื่อให้ศาลได้ทำการเรียกพยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานบุคคลเข้ามาในการพิจารณาและทำการไต่สวนจนได้รับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงจนครบถ้วน ก่อนที่จะทำการพิพากษาในแต่ละคดี เพราะเนื่องจากว่าข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจากการจัดเก็บค่าอากรนั้น พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุย่อมที่จะอยู่ภายใต้การครอบครองของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นไปได้ยากมากที่ผู้ประกอบการการค้าระหว่างประเทศจะสามารถนำพยานต่าง ๆ มาประกอบในการพิจารณาคดีของศาล ซึ่งหากนาระบบไต่สวนก็จะทำให้ผู้พิพากษาสามารถเรียกพยานต่าง ๆ มาประกอบการพิจารณาคดีได้ จากการร่างกฎหมายมาตรานี้ ได้นำเอาหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน หรือเป็นฐานความคิด เป็นดังนี้

(1) หลักการพิจารณาคดีที่เป็นวิธีพิจารณาคดีและเป็นกระบวนการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นของกระบวนการยุติธรรม การพิจารณาคดีของศาลในการตัดสินข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นหลักการพิจารณาคดีที่จะนำไปสนับสนุนในการจัดทำร่างกฎหมายในหมวดที่ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดี

(2) ทฤษฎีความยุติธรรมที่ถือได้ว่าความยุติธรรม เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมือง ซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมตามหลักสิทธิมนุษยชน ความยุติธรรมจึงเป็นหัวใจสำคัญในการดำรงความสุขของสังคม เช่นเดียวกันในกระบวนการวิธีพิจารณาคดีนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมี ความยุติธรรม เพราะฉะนั้นทฤษฎีความยุติธรรมดังกล่าวนี้จึงนำมาเป็นข้อมูลสนับสนุนการจัดทำร่างกฎหมายในหมวดวิธีพิจารณาคดี

21) เหตุผลในการร่างกฎหมายมาตรา 23 เพื่อให้กระบวนการทบทวนการพิพากษาของศาลฎีกามีความรวดเร็ว ชัดเจน และมีความยุติธรรม ให้คู่ความทั้งสองฝ่ายยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกาชั้นต้นแต่ละแผนกคดีดังกล่าวภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันที่อ่านคำพิพากษา ซึ่งเป็นการให้ศาลอุทธรณ์ ที่มีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญ ได้ทำการทบทวนคำพิพากษาของศาลฎีกาชั้นต้นอีกครั้ง จากการร่างกฎหมายมาตรานี้ได้นำเอาหลักการที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน หรือเป็นฐานความคิด เป็นดังนี้

(1) หลักการการพิจารณาคดี หมายถึง กระบวนการพิจารณาคดีเพื่อระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรม การพิจารณาคดีของศาลในการตัดสินข้อพิพาทที่เกิดขึ้น ซึ่งการพิจารณาคดีศาลฎีกาในชั้นอุทธรณ์ เป็นการที่คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เห็นด้วยกับการพิพากษาของศาลชั้นต้น เป็นการยื่นอุทธรณ์เพื่อให้ศาลอุทธรณ์ทำการพิจารณาทบทวนอีกครั้ง เพราะฉะนั้นหลักการพิจารณาคดี จึงเป็นหลักการที่จะนำมาเป็นฐานความคิดและสนับสนุน เพื่อจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลฎีกาและวิธีพิจารณาคดีศาลฎีกา

3.4 เหตุผลที่กำหนดให้ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลฎีกาและวิธีพิจารณาคดีศาลฎีกาใช้ระบบการไต่สวน

กระบวนการการค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้า ซึ่งต้องมีการเดินพิธีการศุลกากรสำแดงเอกสารเพื่อที่จะทำการชำระค่าอากรขาเข้า หรือขาออก ตามรายการประเภทของสินค้า ให้แก่กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง เช่นนี้จากการที่ภาคธุรกิจเอกชนจะต้องเสียภาษีจากการประกอบธุรกิจนี้จึงเป็นการสร้างภาระให้แก่ภาคธุรกิจ แต่ก็มีความจำเป็นที่จะต้องเสียภาษีให้แก่ภาครัฐจึงเท่ากับเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายหรือมีต้นทุนของการประกอบกิจการเพิ่มขึ้นแก่ภาคธุรกิจ จึงส่งผลให้ภาคธุรกิจเอกชน โดยเฉพาะธุรกิจด้านการค้าระหว่างประเทศที่มีการจัดเก็บภาษีในอัตราค่อนข้างสูง ดังนั้นผู้ประกอบการธุรกิจการค้าระหว่างประเทศเองก็จะพยายามหาช่องทางที่จะ

หลีกเลี่ยงหรือเสียภาษีศุลกากรให้น้อยลงเพื่อจะได้ลดค่าใช้จ่าย หรือทำให้ลดต้นทุนลง จึงอาจจะ
 การสำแดงเอกสารที่ไม่ถูกต้องหรือสำแดงเอกสารที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนจากการนำสินค้าเข้าหรือ
 ส่งออกสินค้าออกนอกประเทศของผู้ประกอบการ หรืออาจจะมีสินค้าบางประเภทที่ต้องห้าม
 ตามกฎหมายที่ผู้ประกอบการอาจจะมีการฝ่าฝืนเกิดขึ้น หรืออาจเป็นการแสดงประเภทสินค้า
 ที่ไม่เป็นจริง และเมื่อเกิดการตรวจสอบขึ้นมาจากเจ้าหน้าที่ศุลกากรก็จะนำไปสู่ข้อโต้แย้งต่าง ๆ
 เกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะฝ่ายเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีย่อมจะต้องรักษาผลประโยชน์ของ
 ประเทศให้ได้มากในขณะที่ฝ่ายเอกชนผู้ประกอบการย่อมต้องรักษาผลประโยชน์ทางการค้าของตน
 เพราะการเสียภาษีสูงย่อมหมายความว่าต้นทุนให้แก่สินค้าอาจส่งผลให้สินค้ามีราคาสูง
 ที่ไม่สามารถแข่งขันในทางการตลาดได้อย่างเต็มความสามารถ จึงเป็นช่องทางให้เกิดข้อพิพาท
 ระหว่างผู้ประกอบการกับกรมศุลกากรได้ เมื่อเป็นข้อพิพาทเกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าอากร
 ย่อมเป็นสภาพแห่งหนึ่งทางภาษีอากรระหว่างเจ้าพนักงานของรัฐที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรกับเอกชน
 ที่ผู้ประกอบการการค้าที่เกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้า จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการระงับข้อพิพาท
 โดยผู้พิพากษาและระบบการพิจารณาคดีที่สามารถจะเข้าถึงพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมคือ

ระบบการพิจารณาคดีในระบบไต่สวน เป็นระบบที่ทำให้ผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่พิจารณาคดี
 ได้ทำการแสวงหาพยานหลักฐานมาประกอบการไต่สวนคดี ซึ่งข้อพิพาทที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย
 ศุลกากรนั้น เป็นคดีพิเศษที่เกิดขึ้นระหว่างรัฐที่ทำหน้าที่จัดเก็บค่าอากรกับเอกชนที่ต้องชำระค่าอากร
 เมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้นการแสวงหาพยานหลักฐานย่อมที่จะยุ่งยาก หากใช้ระบบการไต่สวนแล้ว
 ก็จะทำให้ผู้พิพากษาสามารถแสวงหาพยานหลักฐานได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ซึ่งระบบการไต่สวน
 ในคดีศุลกากรจะมีความแตกต่างกันกับการไต่สวนในคดีปกครอง เพราะเนื่องจากธรรมชาติของ
 คดีศุลกากรจะมีความแตกต่างกับธรรมชาติของคดีปกครอง ซึ่งการพิจารณาคดีปกครองในระบบ
 ไต่สวนนั้นจะทำการไต่สวนในรูปแบบของคณะตุลาการ เนื่องจากที่จะต้องมีการไต่สวนโดยของคณะ
 ตุลาการก็เพราะเนื่องจากว่าคดีปกครองนั้นจะตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ไม่ความเท่าเทียมกัน ซึ่งรัฐ
 อยู่บนพื้นฐานที่เหนือกว่าประชาชน เมื่อเกิดข้อพิพาทที่จะโต้แย้งคำสั่งเจ้าพนักงานที่ถือได้ว่าเป็น
 เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจไม่ได้รับความเป็นยุติธรรม การแสวงหาพยานหลักฐาน หรือเอกสารที่จะใช้
 ในการประกอบในการดำเนินคดีนั้น จะอยู่ในความครอบครองของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นส่วนใหญ่
 การที่จะนำเอาพยานหลักฐานต่าง ๆ เหล่านั้นมาประกอบการดำเนินคดีจึงมีข้อจำกัด หรือไม่อาจจะ
 เข้าถึงข้อมูล หรือพยานหลักฐานได้ ซึ่งในข้อพิพาทตามกฎหมายศุลกากรที่เกิดขึ้นในลักษณะของ
 ความผิดทางแพ่ง ที่มีสภาพแห่งที่เกิดขึ้นจากการหลีกเลี่ยงในการชำระอากรทั้งการนำเข้า หรือ
 ส่งออกสินค้านั้น จะมีสภาพแห่งหนึ่งระหว่างผู้มีหน้าที่จัดเก็บค่าอากรกับผู้มีหน้าที่ที่จะต้องชำระค่าอากร
 ซึ่งเจ้าพนักงานที่ทำหน้าที่จัดเก็บหรือหน่วยงานที่กำกับในการจัดเก็บค่าอากร หรือผู้ประกอบการ

การค้าระหว่างประเทศที่นำเข้า ส่งออกสินค้าต่างฝ่ายก็ย่อมที่จะเป็นไปได้ทั้งโจทก์หรือจำเลยในคดีได้ทั้งนั้น ถึงแม้ว่าทั้งสองฝ่ายจะมีสถานะเป็นไปได้ทั้งเป็นเจ้าหนี้ หรือเป็นลูกหนี้ ซึ่งสถานะที่เป็นเจ้าหนี้หรือสถานะที่เป็นลูกหนี้ย่อมมีสถานะที่เท่าเทียมกันในเชิงกฎหมายก็ตาม แต่ในสภาพของความเป็นจริงสถานะของเจ้าพนักงานที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ย่อมจะมีสถานะที่เหนือกว่าผู้ประกอบการการค้าระหว่างประเทศภาคเอกชน ที่จะต้องชำระค่าอากร เพราะฉะนั้นเมื่อสภาพความเป็นจริงสถานะของรัฐกับเอกชนจึงไม่ได้อยู่ภายใต้ความเท่าเทียมกันแต่อย่างใด เช่นนี้เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในการที่จะสามารถเข้าถึงในพยานหลักฐาน หรือพยานเอกสารต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง เพื่อที่จะสามารถนำพยานหลักฐานหรือพยานเอกสารต่าง ๆ เข้ามาประกอบในกระบวนการวิธีพิจารณาคดีศาลการที่มีข้อพิพาทเกิดขึ้นจากกฎหมายศาลการ โดยผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่พิจารณาคดีศาลการนั้น ๆ ที่ถือได้ว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเช่นเดียวกัน ย่อมที่จะสามารถเข้าถึงพยานหลักฐานหรือพยานเอกสารต่าง ๆ ที่อยู่ในความครอบครองของภาครัฐได้ ด้วยเหตุและผลดังที่ได้กล่าวมาแล้วการวิจัยนี้จึงได้นำระบบการพิจารณาคดีศาลการในศาลศาลการเป็นระบบไต่สวนดังเช่นการพิจารณาคดีในศาลแรงงาน ก็มีการพิจารณาคดีโดยระบบไต่สวน ถึงแม้ว่าสัญญาจ้างแรงงานจะเป็นคดีแพ่ง ที่เป็นหนึ่งจากการจ้างแรงงาน แต่เนื่องจากสถานะของนายจ้างย่อมอยู่เหนือกว่าลูกจ้าง ถึงแม้ว่าสถานะของคู่สัญญา ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างจะมีสถานะเท่าเทียมกันก็ตาม แต่เป็นการเท่าเทียมกันในเชิงกฎหมาย แต่สภาพความเป็นจริงหาได้มีความเท่าเทียมกันแต่อย่างใดไม่ เพราะฉะนั้นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมของการพิจารณาคดีจึงใช้ระบบไต่สวน เพื่อพวงสถานะของลูกจ้างที่มีสถานะที่ต่ำกว่านายจ้างหากมีข้อพิพาทเกิดขึ้น ในกระบวนการพิจารณาคดีจึงต้องใช้ระบบไต่สวน

กล่าวโดยสรุป จากสภาพการณ์ของการเป็นเจ้าหนี้ที่เป็นรัฐกับลูกหนี้ที่เป็นภาคเอกชน ถึงแม้ว่าในเชิงกฎหมายจะมีความความเท่าเทียมกัน แต่สภาพความเป็นจริงแล้วสถานะแห่งความเป็นเจ้าหนี้ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐยังมีสภาพเหนือกว่าลูกหนี้ที่เป็นภาคเอกชนอยู่ดี เพราะฉะนั้นเมื่อสถานะที่มีความเหลื่อมล้ำกันระหว่างเจ้าหนี้ที่เป็นรัฐกับลูกหนี้ทางภาษีอากรที่เป็นภาคเอกชน ในกระบวนการพิจารณาคดีที่จะนำพยานหลักฐานหรือพยานเอกสารต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้ความครอบครองของรัฐ จึงมีความจำเป็นต้องอาศัยอำนาจตุลาการก็คือผู้พิพากษาที่ถือได้ว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและที่ทำหน้าที่พิจารณาคดีในการเรียกพยานหลักฐานหรือพยานเอกสารต่าง ๆ เข้ามาในคดี เพื่อทำการไต่สวนให้ได้ข้อเท็จจริงมากที่สุด ในการนำไปสู่การพิพากษา เช่นนี้การวิจัยจึงได้นำเอาวิธีพิจารณาคดีในศาลศาลการเป็นระบบการไต่สวน

จากสาระสำคัญของโครงร่างของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรม จะนำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบ (Model Law) จากนั้นนำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมาย เพื่อนำไปทำการสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing)

ดังนั้น ร่างกฎหมายว่าด้วยกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรมที่จัดทำนี้ เป็นกฎหมายลำดับพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรม พ.ศ. เป็น 2 ส่วน แบ่งเป็น 6 หมวด และเป็น 25 มาตรา เป็นดังนี้

ตารางที่ 5.4 ร่างกฎหมายว่าด้วยกฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งศาลยุติธรรม พ.ศ. พร้อมหลักการและเหตุผล

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลยุติธรรม และวิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรม พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
บททั่วไป		
1	พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรม พ.ศ. ...”	เพื่อให้เป็นกฎหมายเชิงกระบวนการหรือกฎหมายวิธีพิจารณาความเพื่อการพิจารณาคดีศาลยุติธรรมเป็นการเฉพาะ
2	พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา	เพื่อให้มีการเตรียมความพร้อมของคู่ความหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนที่กฎหมายจะมีผลบังคับใช้
3	ในพระราชบัญญัตินี้ “อากร” หมายความว่า อากรศาลยุติธรรมที่จัดเก็บกับของที่นำเข้ามาในหรือส่งออกภายนอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติศาลยุติธรรมหรือกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอากรศาลยุติธรรม “ศาลยุติธรรม” หมายความว่า ศาลยุติธรรมกลาง หรือศาลยุติธรรมส่วนภูมิภาค ที่เป็นศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษรับพิจารณาคดีศาลยุติธรรมเป็นการเฉพาะ โดยมีคณะตุลาการศาลเฉพาะคดี	เพื่อการให้คำนิยามความหมายเฉพาะสำหรับกฎหมายฉบับนี้ และกำหนดขอบเขตของกฎหมายให้มีความชัดเจนและสร้างความเข้าใจ

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลยุติธรรม และวิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรม พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	“คดีศาลยุติธรรม” หมายความว่า คดีแพ่ง คดีอาญา และคดีปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม	
4	ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้	เพื่อเป็นการกำหนดบุคคลที่ทำการรักษาการตามกฎหมาย
หมวด 1 ขอบเขตอำนาจศาลและที่ตั้ง ศาลยุติธรรม		
5	ให้จัดตั้งศาลยุติธรรมกลางขึ้นในกรุงเทพมหานคร และจะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกาให้ศาลยุติธรรมกลางมีเขตอำนาจตลอดกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร	เพื่อให้รองรับข้อพิพาทเกี่ยวกับการยุติธรรมที่จะเกิดขึ้น เนื่องจากว่าเป็นพื้นที่เศรษฐกิจ มีพิธีการยุติธรรมเป็นจำนวนมาก
6	ให้จัดตั้งศาลยุติธรรมส่วนภูมิภาคขึ้นในส่วนภูมิภาค และจะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา ให้ศาลยุติธรรมส่วนภูมิภาคมีเขตอำนาจครอบคลุมพื้นที่ดังนี้ ศาลยุติธรรมภูมิภาคที่ 1 ตั้งอยู่ที่จังหวัดชลบุรี มีเขตอำนาจพิจารณาคดีศาลยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดระนอง จังหวัดชุมพร ศาลยุติธรรมภูมิภาคที่ 2 ตั้งอยู่ที่จังหวัดหนองคาย มีเขตอำนาจหน้าที่ในพื้นที่ของจังหวัดประกอบด้วยจังหวัดจังหวัดอุดรธานี จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย จังหวัดเลย จังหวัดนครพนม ศาลยุติธรรมภูมิภาคที่ 3 ตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงราย มีเขตอำนาจหน้าที่ในพื้นที่ของ	เพื่อให้รองรับข้อพิพาทเกี่ยวกับการยุติธรรมที่จะเกิดขึ้น เนื่องจากว่าส่วนภูมิภาคตามที่กล่าวมานั้น เป็นพื้นที่ที่มีด้านยุติธรรมประจำการอยู่ และมีพิธีการยุติธรรมเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจจะ มีข้อพิพาทด้านการยุติธรรมเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลสุลกากร และวิธีพิจารณาคดีสุลกากร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	จังหวัดประกอบด้วยจังหวัดเชียงราย จังหวัด เชียงใหม่ จังหวัดตาก จังหวัดแม่ฮ่องสอน ศาลสุลกากรภูมิภาคที่ 4 ตั้งอยู่ที่จังหวัด นครศรีธรรมราช มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ใน พื้นที่ของจังหวัดประกอบด้วยจังหวัดกระบี่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดภูเก็ต จังหวัด สงขลา จังหวัดสตูล จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี	
7	ศาลสุลกากรมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีปกครองในเรื่องต่อไปนี้ (1) คดีแพ่ง เกี่ยวกับการชำระค่าอากร หนี้ ค่าอากร ตามพระราชบัญญัติสุลกากร (2) คดีพิพาทเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออก สินค้า หรือข้อพิพาททางพิกัดอัตราสุลกากรที่ มีโทษทางแพ่ง โทษทางอาญากำหนดตาม พระราชบัญญัติสุลกากร (3) คดีพิพาทเกี่ยวกับการขอคืนค่าอากร ที่ มีโทษทางแพ่ง หรือ โทษทางอาญาตาม พระราชบัญญัติสุลกากร (4) คดีพิพาทเกี่ยวกับการโต้แย้งสิทธิหรือ การประเมินค่าอากร หรือคำสั่งอื่น ๆ ของเจ้า พนักงานสุลกากรตามพระราชบัญญัติสุลกากร ที่ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง (5) คดีที่มีกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในเขต อำนาจของศาลสุลกากร	เพื่อให้มีความชัดเจนในลักษณะของ ความผิด ที่จะอยู่ภายใต้ขอเขตอำนาจ หน้าที่ของศาลสุลกากร
8	เมื่อศาลสุลกากรเปิดทำการแล้ว ห้ามมิให้ศาล ชั้นต้นอื่นรับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลสุลกากร ไว้พิจารณาพิพากษา	เพื่อให้เกิดความชัดเจน ในการที่จะให้ คู่ความยื่นฟ้องคดีในเขตอำนาจศาลให้ ถูกต้อง

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลยุติธรรม และวิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรม พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	ในกรณีมีปัญหาว่าคดีใดจะอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมหรือศาลยุติธรรมอื่นไม่ว่าจะเกิดปัญหาขึ้นในศาลฎีกาหรือศาลยุติธรรมอื่น ให้ประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สิ้นสุด	เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาล หากมีการโต้แย้งในเขตอำนาจของศาลก็จะเป็นการวินิจฉัยชี้ขาดโดยเร็ว
9	คดีศาลยุติธรรมที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์ คู่ความทุกฝ่ายต้องยื่นคำร้องขอให้โอนคดีไปพิจารณาพิพากษาในศาลยุติธรรมกลาง หรือศาลยุติธรรมส่วนภูมิภาคที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา	เพื่อเป็นการกำหนดเป็นแนวปฏิบัติ เมื่อศาลยุติธรรมเปิดให้บริการ เพื่อป้องกันการคลุมเครือในเขตอำนาจของศาลที่จะพิจารณาพิพากษาคดี
10	ให้ศาลยุติธรรมเป็นศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ สังกัดศาลยุติธรรมตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาใช้บังคับโดยอนุโลม	เพื่อเป็นการกำหนดความชัดเจนของศาลยุติธรรมให้เป็นที่แน่นอนตามกฎหมาย
หมวด 2 ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม		
11	ในศาลยุติธรรมแยกออกเป็นแผนกคดีดังนี้ ศาลแผนกคดีแพ่ง รับพิจารณาคดีศาลยุติธรรมที่เป็นข้อพิพาททางแพ่ง ศาลแผนกคดีอาญา รับพิจารณาคดีศาลยุติธรรมที่เป็นข้อพิพาททางอาญา ศาลแผนกคดีปกครอง รับพิจารณาคดีศาลยุติธรรมที่เป็นข้อพิพาททางปกครอง	เพื่อเป็นการรองรับในข้อพิพาทตามลักษณะของความผิด และเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่คู่ความที่จะยื่นฟ้องในแต่ละแผนก เพื่อให้ศาลยุติธรรมทำการพิจารณาข้อพิพาทได้อย่างรวดเร็ว
12	ในศาลยุติธรรมกลาง ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลยุติธรรมกลางหนึ่งคน และให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลยุติธรรมและในศาลยุติธรรม	เพื่อให้การบริหารจัดการด้านงบประมาณหรือการบริหารจัดการด้านอรรถคดีเป็นไปได้อย่างคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลยุติธรรม และวิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรม พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	ส่วนภูมิภาค ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ศาลยุติธรรมส่วนภูมิภาคจำนวนหนึ่งคน ผู้พิพากษาศาลยุติธรรมกลาง ผู้พิพากษา ศาลยุติธรรมส่วนภูมิภาค และผู้พิพากษาสมทบจะ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ และแต่งตั้ง บุคคลซึ่งมีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในเรื่อง เกี่ยวกับการศาลยุติธรรม	เพื่อเป็นการทำหน้าที่ภายใต้พระ ปรมาภิไธย พระมหากษัตริย์ และ ผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่ก็ต้องเป็นไป ด้วยความยุติธรรม
13	กำหนดให้ศาลยุติธรรมมีสองชั้นศาลคือศาล ศาลยุติธรรมชั้นต้น และศาลยุติธรรมชั้นอุทธรณ์	เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ในกระบวนการ ยุติธรรม
14	การนั่งพิจารณาและพิพากษาในศาลยุติธรรม ต้องมีผู้พิพากษาคูลากรอย่างน้อยหนึ่งคน และผู้พิพากษาสมทบอย่างน้อยหนึ่งคน จึงเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีศาลยุติธรรม	เพื่อให้เกิดความคล่องตัวการพิจารณา คดี และการออกคำสั่งต่าง ๆ ก็ให้เป็นไป ด้วยความรวดเร็ว
15	การดำเนินกระบวนการพิจารณานอกจากการนั่ง พิจารณาและพิพากษาคดี ผู้พิพากษาศาล ยุติธรรมอย่างน้อยหนึ่งคนมีอำนาจกระทำ หรือออกคำสั่งใด ๆ ได้	เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการ พิจารณาพิพากษาคดีและออกคำสั่ง ต่าง ๆ
หมวด 3 ประเภทคดีพิจารณาพิพากษา		
16	ในศาลยุติธรรม กำหนดให้ศาลยุติธรรมมี อำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ในข้อพิพาท แต่ละลักษณะของความคิดที่ระบุไว้ตาม พระราชบัญญัติศาลยุติธรรม คือ เป็นคดีแพ่ง คดีอาญา คดีปกครอง โดยกำหนดให้นำข้อ พิพาทต้องยื่นฟ้องคดีที่ศาลยุติธรรม	เพื่อเป็นการรวมคดีทั้ง 3 คดีไม่ว่าจะ เป็นคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีปกครอง มาทำการพิจารณาคดีในศาลเดียว เพื่อให้เกิดความคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว ในการพิจารณาพิพากษาคดี
หมวด 4 ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม		

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลยุติธรรม และวิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรม พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
17	<p>ในศาลยุติธรรม กำหนดผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่พิจารณาคดีพิพากษาคดีศาลยุติธรรมเป็นดังนี้</p> <p>(1) ผู้พิพากษาที่เป็นตุลาการ มีคุณสมบัติเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาษีอากรหรือผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาคดีภาษีอากร</p> <p>(2) ผู้พิพากษาสมทบ มีคุณสมบัติ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการค้า เป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้า เป็นการเฉพาะ และมีความเข้าใจธรรมชาติของคดีศาลยุติธรรม</p> <p>(3) องค์คณะผู้พิพากษา ในศาลยุติธรรม ต้องประกอบด้วยผู้พิพากษาอย่างน้อยหนึ่งคน และผู้พิพากษาสมทบอย่างน้อยหนึ่งคนเป็นองค์คณะที่จะสามารถทำการพิจารณาคดีพิพากษาคดีหรือการออกคำสั่งใด ๆ ได้</p>	<p>เพื่อเป็นการกำหนดคุณสมบัติผู้พิพากษาที่จะเข้ามาทำหน้าที่พิจารณาคดีพิพากษาคดีทั้งเป็นผู้พิพากษาศาลยุติธรรมและผู้พิพากษาสมทบ</p> <p>เป็นการกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่พิจารณาคดี และให้เกิดความชัดเจน รวดเร็ว ยุติธรรม</p>
หมวด 5 วิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรมในศาลยุติธรรม		
18	<p>วิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรมในคดีอาญากำหนดให้คงไว้ด้วยการอนุโลมให้นำบทบัญญัติของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลมในกระบวนการวิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรมในศาลยุติธรรม มีประเด็น ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) การจับกุม ผู้ที่กระทำการลักลอบนำเข้าหรือส่งออกสินค้า ที่ไม่ผ่านกระบวนการพิธีการศาลยุติธรรม และต้องนำตัวผู้กระทำความผิดส่งให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อดำเนินการควบคุมขังและสอบสวน</p> <p>(2) การสอบสวน กระบวนการสอบสวนผู้กระทำความผิดของพนักงานสอบสวน ก่อนที่</p>	<p>เพื่อให้เกิดความคล่องตัว รวดเร็ว ในการจับกุม การสอบสวน ให้เป็นไปตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลยุติธรรม และวิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรม พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>จะนำผู้กระทำความผิดส่งพนักงานอัยการเพื่อส่งฟ้องต่อศาลยุติธรรม ทั้งนี้ขั้นตอนและกระบวนการสอบสวนดังกล่าวนี้ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาอาญามาบังคับใช้โดยอนุโลม จากนั้นให้พนักงานอัยการนำตัวผู้กระทำความผิดส่งฟ้องที่ศาลยุติธรรม แผนกคดีอาญา เพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีในศาลยุติธรรมต่อไป</p> <p>(3) คดีอาญาส่วนอื่นให้ใช้วิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรม</p>	
19	<p>คดีแพ่ง กำหนดให้กระบวนการวิธีพิจารณาคดีในส่วนที่เป็นทางแพ่ง ที่เป็นค่าอากรหรือเป็นหนี้ค่าอากร ตามพระราชบัญญัติศาลยุติธรรมให้เป็นไปตามวิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรม</p>	<p>เพื่อให้สามารถบังคับให้ลูกหนี้ชำระค่าอากรได้อย่างรวดเร็ว</p>
20	<p>คดีปกครอง ในกระบวนการวิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับการโต้แย้งคำสั่งการประเมินภาษีอากร การคืนภาษีอากร การคืนหลักประกัน ตามพระราชบัญญัติศาลยุติธรรมที่ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง ให้เป็นไปตามวิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรม</p>	<p>เพื่อให้กระบวนการโต้แย้งคำสั่งให้เสร็จโดยเร็วที่สุด และมีความชัดเจน ยุติธรรม</p>
21	<p>วิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรมในศาลยุติธรรม อันเกี่ยวกับการทำคำฟ้องหรือการยื่นฟ้อง การยื่นบัญชีระบุนุพยาน การชี้สองสถาน การอ้างพยานหลักฐานของคู่ความทั้งสองฝ่าย และการอ่านคำพิพากษา หรือคำสั่งของผู้พิพากษาของแต่ละแผนกคดีในศาลยุติธรรม เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรม</p>	<p>เพื่อเป็นการปฏิบัติในการยื่นฟ้อง เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ให้เกิดความสับสนในกระบวนการก่อนการพิจารณาคดีของศาล</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลยุติการ และวิธีพิจารณาคดีศาลยุติการ พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลยุติการกลาง มีอำนาจออกข้อกำหนด เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติการ ทำคำฟ้องหรือการยื่นฟ้อง การยื่นบัญชีระบุนพยาน การส่งหมายให้คู่ความ การชี้สองสถาน การอ้างพยานหลักฐานของคู่ความทั้งสองฝ่าย และการอ่านคำพิพากษา หรือคำสั่งของผู้พิพากษาของแต่ละแผนกคดีในศาลยุติการ เพื่อให้เป็นแนวปฏิบัติสำหรับคู่ความ	เพื่อเป็นการกำหนดวิธีปฏิบัติในรายละเอียดของศาลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันของคู่ความ
22	ระบบการพิจารณาในศาลยุติการ กำหนดให้ใช้ระบบการไต่สวน	เพื่อให้ศาลได้ทำการค้นหาความจริง ก่อนที่จะทำการพิพากษา
หมวด 6 อุทธรณ์		
23	อุทธรณ์คดีศาลยุติการ ให้คู่ความทั้งสองฝ่ายยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลยุติการชั้นต้นแต่ละแผนกคดีดังกล่าวภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่มีการอ่านคำพิพากษา และให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ ซึ่งการพิจารณาพิพากษา หรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษถือเป็นที่สุด	เพื่อให้กระบวนการทบทวนการพิพากษาของศาลยุติการมีความรวดเร็ว ชัดเจน และมีความยุติธรรม
บทเฉพาะกาล		
24	คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาหรือศาลฎีกาอุทธรณ์ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลแพ่งหรือศาลอื่นในวันเปิดทำการของศาลยุติการ ให้คู่ความยื่นคำร้องต่อศาลนั้น ให้โอนคดีไปทำการพิจารณาพิพากษาในศาลยุติการกลางหรือศาลยุติการส่วนภูมิภาค ตามเขตอำนาจของศาลยุติการนั้น	เพื่อเป็นการกำหนดขอบเขตการพิจารณาคดีที่เกิดขึ้นก่อนที่ศาลยุติการจะเปิดทำการ และให้กระบวนการพิจารณาคดีสามารถพิจารณาคดีไปได้อย่างต่อเนื่อง

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลยุติธรรม และวิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรม พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
25	เมื่อศาลยุติธรรมกลางและศาลยุติธรรมส่วนภูมิภาคเปิดทำการแล้ว ให้โอนบรรดาคดีทั้งปวงในศาลที่เกี่ยวข้องกับการยุติธรรมไปดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาในศาลยุติธรรมกลางหรือศาลยุติธรรมส่วนภูมิภาค และให้ศาลยุติธรรมกลางหรือศาลยุติธรรมส่วนภูมิภาคมีอำนาจออกหมายบังคับคดีออกหมายจับ ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือทำคำวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีที่โอนมานั้นด้วย	เพื่อให้กระบวนการพิจารณาคดีสามารถพิจารณาคดีไปได้อย่างต่อเนื่อง และให้ศาลยุติธรรมสามารถมีอำนาจในการบังคับคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพรวดเร็ว

4. การสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing)

การสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing) เป็นขั้นตอนหนึ่งของการวิจัยที่มีหลักการในการนำเอาคำตอบที่ได้จากการวิจัยมานำเสนอให้ประชากรที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการรับฟังและวิพากษ์ (Comment) ผลการวิจัยพร้อมข้อเสนอแนะ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปดำเนินการวิเคราะห์และพิจารณาเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การวิจัยนี้ได้จัดทำการสัมมนารับฟังความคิดเห็น เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ ณ ห้องลาเวนเดอร์ ๒ ชั้น ๓ โรงแรมที เค พาเลซ แอนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ ระหว่างเวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ นาฬิกา มีผู้เข้าร่วม Hearing จำนวน ๖๐ คน (ดูภาพประกอบที่ ๕.๖)

ภาพประกอบที่ 5.9 ภาพถ่ายภาพการจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็น Hearing

ในการเข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นนั้นประชาชนที่เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นได้ร่วมวิพากษ์ (Comment) และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อผู้วิจัยจะได้นำไปวิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้คำตอบที่สมบูรณ์มากที่สุดเพื่อตราเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดีศาลการ พ.ศ. ที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด โดยมีกระบวนการดำเนินการ Hearing ดังต่อไปนี้

กระบวนการจัดทำ Hearing มีขั้นตอน คือ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตาม Power Point โดยมีสาระสำคัญ คือ ความเป็นมาของปัญหาที่นำไปสู่การทำวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย วัตถุประสงค์การทำ Hearing วิธีวิทยาการวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิธีพิจารณาคดี เช่น พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง เป็นต้น

ข้อค้นพบผลการวิจัยที่เสนอเป็น โครงร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดีศาลการ พ.ศ. โดยมีโครงสร้างของกฎหมายประกอบด้วย

1) ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

มาตรา 1 ร่างพระราชบัญญัติทุกฉบับต้องมีชื่อ เพื่อแสดงให้เห็นทราบถึงสาระสำคัญ และขอบเขตในการบังคับใช้ของร่างพระราชบัญญัตินั้น ซึ่งตามแบบกฎหมายของไทย ชื่อพระราชบัญญัติและจะตามด้วยชื่อกฎหมายที่จะจัดทำ

2) วันบังคับใช้

มาตรา 2 เป็นการกำหนดไม่ระบุวัน เดือน ปี ที่ใช้บังคับแน่นอน รูปแบบของการกำหนดระยะเวลาจะกำหนดเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อที่หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือมีเวลาในการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ

3) บทนิยาม บททั่วไป

มาตรา 3 เป็นการกำหนดกรอบของบทนิยามนั้นเพื่อป้องกันไม่ให้เข้าใจไปไกลกว่าความประสงค์หรือขยายความหมายเกินกว่าที่มีอยู่ตามปกติ

4) หมวด 1 ขอบเขตอำนาจศาลและที่ตั้งศาลศาลการ

มาตรา 5 ถึงมาตรา 10 ขอบเขตอำนาจศาลและที่ตั้งศาลศาลการ หมายถึง ขอบเขตหรือเขตพื้นที่ที่ศาลศาลการรับผิดชอบในการรับพิจารณาพิพากษาคดีศาลการที่จะเกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ หรือในแต่ละด้านศาลการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อรองรับการระงับข้อพิพาทจากการศาลการ

5) หมวด 2 ผู้พิพากษาในศาลศาลการ

มาตรา 11 ถึงมาตรา 12 ในศาลศาลการได้แบ่งแผนกคดีเพื่อชัดเจน รองรับจากการที่คู่ความจะทำการยื่นฟ้อง และกำหนดให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลศาลการกลางหนึ่งคน และให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลศาลการและในศาลศาลการส่วนภูมิภาค ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาลศาลการส่วนภูมิภาคจำนวนหนึ่งคน

มาตรา 13 กำหนดให้ศาลศาลการมีสองชั้นศาลคือศาลศาลการชั้นต้น และศาลศาลการชั้นอุทธรณ์

มาตรา 14 และมาตรา 15 การนั่งพิจารณาและพิพากษาในศาลศาลการต้องมีผู้พิพากษาศาลการอย่างน้อยหนึ่งคน และผู้พิพากษาสมทบอย่างน้อยหนึ่งคน จึงเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีศาลการ ในการดำเนินกระบวนการพิจารณานอกจากการนั่งพิจารณาและพิพากษาคดีผู้พิพากษาศาลศาลการอย่างน้อยหนึ่งคนมีอำนาจกระทำหรือออกคำสั่งใด ๆ ได้

6) หมวด 3 ประเภทคดีพิจารณาพิพากษา

มาตรา 17 กำหนดผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีศาลการ เป็นดังนี้

(1) ผู้พิพากษาที่เป็นตุลาการ มีคุณสมบัติเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาษีอากรหรือผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาคดีภาษีอากร

(2) ผู้พิพากษาสมทบ มีคุณสมบัติ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการค้า เป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้า เป็นการเฉพาะและมีความเข้าใจธรรมชาติของคดีศุลกากร

(3) องค์คณะผู้พิพากษา ในศาลศุลกากรต้องประกอบด้วยผู้พิพากษาอย่างน้อยหนึ่งคน และผู้พิพากษาสมทบอย่างน้อยหนึ่งคนเป็นองค์คณะที่จะสามารถทำการพิจารณาพิพากษาคดีหรือการออกคำสั่งใด ๆ ได้

7) หมวด 5 วิธีพิจารณาคดีศุลกากรในศาลศุลกากร

มาตรา 18 วิธีพิจารณาคดีศุลกากรในคดีอาญากำหนดให้คงไว้ด้วยการอนุโลมให้นำบทบัญญัติของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลมในกระบวนการวิธีพิจารณาคดีศุลกากรในศาลศุลกากร มีประเด็น ดังต่อไปนี้

(1) การจับกุม ผู้ที่กระทำการลักลอบนำเข้า หรือส่งออกสินค้า ที่ไม่ผ่านกระบวนการพิธีการศุลกากร และต้องนำตัวผู้กระทำความผิดส่งให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อดำเนินการควบคุมขังและสอบสวน

(2) การสอบสวน กระบวนการสอบสวนผู้กระทำความผิดของพนักงานสอบสวน ก่อนที่จะนำผู้กระทำความผิดส่งพนักงานอัยการเพื่อส่งฟ้องต่อศาลศุลกากร ทั้งนี้ขึ้นตอนและกระบวนการการสอบสวนดังกล่าวนี้ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาอาญามาบังคับใช้โดยอนุโลม จากนั้นให้พนักงานอัยการนำตัวผู้กระทำความผิดส่งฟ้องที่ศาลศุลกากรแผนกคดีอาญาเพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีในศาลศุลกากรต่อไป

(3) คดีอาญาส่วนอื่นให้ใช้วิธีพิจารณาคดีศุลกากร

มาตรา 19 คดีแพ่ง กำหนดให้กระบวนการวิธีพิจารณาคดีในส่วนที่เป็นทางแพ่ง ที่เป็นค่าอากรหรือเป็นหนี้ค่าอากร ตามพระราชบัญญัติศุลกากรให้เป็นไปตามวิธีพิจารณาคดีศุลกากร

มาตรา 20 คดีปกครอง ในกระบวนการวิธีพิจารณาคดีศุลกากรที่เกี่ยวข้องกับการโต้แย้งคำสั่งการประเมินภาษีอากร การคืนภาษีอากร การคืนหลักประกันตามพระราชบัญญัติศุลกากร ที่ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง ให้เป็นไปตามวิธีพิจารณาคดีศุลกากร

มาตรา 21 วิธีพิจารณาคดีศุลกากรในศาลศุลกากร อันเกี่ยวกับการทำคำฟ้องหรือการยื่นฟ้อง การยื่นบัญชีระบุนายาน การชี้สองสถาน การอ้างพยานหลักฐานของคู่ความทั้งสองฝ่าย และการอ่านคำพิพากษา หรือคำสั่งของผู้พิพากษา ของแต่ละแผนกคดีในศาลศุลกากร เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากร

ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลศาลกลาง มีอำนาจออกข้อกำหนด เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติการทำคำฟ้องหรือการยื่นฟ้อง การยื่นบัญชีระบุพยาน การส่งหมายให้คู่ความ การชี้สองสถาน การอ้างพยานหลักฐานของคู่ความทั้งสองฝ่าย และการอ่านคำพิพากษา หรือคำสั่งของผู้พิพากษาของแต่ละแผนกคดีในศาลศาลกลาง เพื่อให้เป็นแนวปฏิบัติสำหรับคู่ความ

มาตรา 22 ระบบการพิจารณาในศาลศาลกลาง กำหนดให้ใช้ระบบการไต่สวน

หมวด 6 อุทธรณ์

มาตรา 23 อุทธรณ์คดีศาลกลาง ให้คู่ความทั้งสองฝ่ายยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลศาลกลางชั้นต้นแต่ละแผนกคดีดังกล่าวภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันที่มีการอ่านคำพิพากษา และให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ ซึ่งการพิจารณาพิพากษา หรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษถือเป็นที่สุด

บทเฉพาะกาล

มาตรา 24 คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลแพ่งหรือศาลอื่นในวันเปิดทำการของศาลศาลกลาง ให้คู่ความยื่นคำร้องต่อศาลนั้น ให้โอนคดีไปทำการพิจารณาพิพากษาในศาลศาลกลาง หรือศาลศาลกลางส่วนภูมิภาค ตามเขตอำนาจของศาลศาลกลางนั้น

มาตรา 25 เมื่อศาลศาลกลางและศาลศาลกลางส่วนภูมิภาคเปิดทำการแล้ว ให้โอนบรรดาคดีทั้งปวงในศาลที่เกี่ยวข้องกับการศาลกลาง ไปดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาในศาลศาลกลางหรือศาลศาลกลางส่วนภูมิภาค และให้ศาลศาลกลางหรือศาลศาลกลางส่วนภูมิภาคมีอำนาจออกหมายบังคับคดี ออกหมายจับ ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือทำคำวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวข้องด้วยการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีที่โอนมานั้นด้วย

ประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นนั้น นำไปสู่การวิพากษ์ของผู้เข้าร่วมสัมมนาฯรับฟังความคิดเห็น Hearing ในการรับฟังความคิดเห็นที่มีผู้ประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญการศาลกลาง พนักงานสอบสวน อัยการ ศาล นักวิชาการและนักกฎหมาย ได้ทำการวิพากษ์และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลศาลกลางและวิธีพิจารณาคดีศาลกลางที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกฎหมายเป็นดังนี้

1) ผู้เข้าร่วม Hearing ยอมรับว่า กระบวนการระงับข้อพิพาทที่เป็นคดีเกี่ยวกับการศาลกลาง มีขั้นตอนและมีกระบวนการที่จะระงับข้อพิพาทที่เป็นระยะเวลาานาน ซึ่งกระบวนการที่ใช้ระยะเวลานานนั้น ก็เกิดจากการที่ไม่มีศาลศาลกลางและไม่มีวิธีพิจารณาคดีศาลกลางเป็นการเฉพาะ ดังนั้น หากมีการจัดตั้งศาลและวิธีพิจารณาคดีศาลกลางขึ้นมาอย่างเป็นรูปธรรมก็จะสามารถที่จะทำให้กระบวนการหรือวิธีพิจารณาคดีศาลกลางมีความชัดเจน รวดเร็ว และมีความยุติธรรม

2) ผู้เข้าร่วม Hearing ยอมรับว่าปัจจุบันนี้กฎหมายที่นำมาบังคับใช้ในวิธีพิจารณาคดีศาลการคือพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร ซึ่งหากพิจารณาลักษณะของความผิดที่เกิดขึ้นตามกฎหมายศาลการแล้วจะพบว่าไม่มีมาตราใด ๆ ที่กำหนดให้อยู่ในขอบเขตของศาลภาษีอากรแต่อย่างใด นั่นหมายความว่าพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากรจะใช้บังคับระงับข้อพิพาทเฉพาะที่เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรทั่ว ๆ ไป แต่ลักษณะของความผิดที่เกิดจากการศาลการ มีลักษณะพิเศษที่ความผิดเกิดขึ้นจากพิธีการศาลการหรือสำแดงรายการสินค้าที่ไม่ถูกต้องตามพิกัดของสินค้า ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ที่ด่านศาลการต่าง ๆ หรือหากเป็นสินค้าผ่านแดนก็อาจจะเกิดการกระทำผิดในขณะที่กำลังขนส่งสินค้าก็ได้ เพราะฉะนั้นแล้วการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดีศาลการจึงเป็นการแก้ไขปัญหาที่จะสามารถอำนวยความสะดวกและตอบโจทชนักลงทุนที่จะระงับข้อพิพาทได้อย่างรวดเร็ว

3) เห็นด้วยในการที่จะมีการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดีศาลการ เพื่อเป็นศาลศาลการที่จะทำการพิจารณาพิพากษาคดีศาลการเป็นการเฉพาะซึ่งได้วิพากษ์และมีข้อเสนอแนะคือ

(1) ควรมีการเพิ่มเติมในบทบัญญัติมาตรา 3 ความหมายของอากร ควรรวมถึงภาษีอากรที่จัดเก็บและค่าธรรมเนียมอื่น ๆ เพราะว่าการศาลการทำหน้าที่จัดเก็บค่าอากร หรือค่าธรรมเนียมอื่นตามกฎหมายอื่น ๆ คำนิยามที่กำหนดในร่างกฎหมายที่นำเสนอ นั้น หากเกิดข้อพิพาทเกี่ยวกับการจัดเก็บอาจจะไม่ครอบคลุม

(2) ควรกำหนดคุณสมบัติผู้พิพากษาสมทบในมาตรา 17 ให้มีความชัดเจนถึงคุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบที่จะเข้ามาทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งควรที่จะมาจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจริง ๆ และผู้พิพากษาสมทบควรที่จะได้รับการโปรดเกล้าแต่งตั้งก่อนที่จะทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดี เพราะเนื่องจากว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้พระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

(3) ควรแก้ไข ในการทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดี ตามมาตรา 14 และมาตรา 17 (3) จำนวนผู้พิพากษาศาลการ หรือผู้พิพากษาสมทบ ควรที่จะต้องกำหนดไม่น้อยกว่าสามคน ในการทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาหรือออกคำสั่งใด เพราะเมื่อเสียงเท่ากันระหว่างผู้พิพากษาศาลการและผู้พิพากษาสมทบ ก็จะมีผู้พิพากษาอีกหนึ่งคนทำหน้าที่ตัดสินชี้ขาด ซึ่งผู้พิพากษาสมทบควรที่จะได้รับขึ้นทะเบียนต่อศาลศาลการกลางพร้อมทั้งควรที่จะได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ก่อนทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีศาลการ

(4) ควรที่จะกำหนดลักษณะความผิดอาญาตามมาตรา 18 (1) เกี่ยวกับการจับกุม ควรให้ครอบคลุมในลักษณะความตามพระราชบัญญัติศาลการที่มี แก่ลักษณะของความผิด เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติศาลการ และควรแก้ไขข้อความ “เจ้าหน้าที่ตำรวจ” ตาม

มาตรา 18 (1) เป็นคำว่า “เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา” น่าจะมีความเหมาะสม เพราะว่าการสอบสวนคดีนั้นมีหลายหน่วยงานที่เข้ามาทำหน้าที่ในการสอบสวนคดี

(5) ควรมีการแก้ไขการอุทธรณ์ตามมาตรา 23 เป็นหากคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลศาลการชั้นต้น ให้คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดสามารถยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลศาลการชั้นต้นแต่ละแผนกคดีดังกล่าวภายใน 30 วันนับตั้งแต่มีการอ่านคำพิพากษา แต่หากมีเหตุอันจำเป็นที่ไม่อาจกล่าวล่วงได้ ก็ให้คู่ความสามารถยื่นขอขยายระยะเวลาอุทธรณ์ได้ไม่เกิน 30 วัน ซึ่งก็เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

กล่าวโดยสรุป จากข้อวิพากษ์และข้อเสนอแนะจากการ Hearing ดังที่กล่าวมาข้างต้น 5 ประเด็นพอที่จะสรุปในแต่ละประเด็นที่มีการวิพากษ์

ประเด็นที่ 1 คำนิยาม ของคำว่า “อากรศาลการ” ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วย และจะนำไปปรับปรุงเพิ่มเติม เพื่อให้การร่างกฎหมายมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบ ที่จะเข้ามาทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีศาลการ ผู้วิจัยเห็นด้วยที่จะทำการปรับปรุง เพิ่มเติม เพื่อให้การร่างกฎหมายมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับจำนวนของผู้พิพากษาศาลการและผู้พิพากษาสมทบ ที่จะเข้ามาทำหน้าที่พิจารณาพิพากษา ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วย และจะทำการปรับปรุง เพิ่มเติม เพื่อให้การร่างกฎหมายมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับการจับกุม ควรแก้ไขข้อความ “เจ้าหน้าที่ตำรวจ” เป็นเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ

การวิจัยได้นำไปสู่การวิเคราะห์และพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง เพื่อจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดีศาลการในมาตราต่าง ๆ ตามที่กล่าวมาเป็นอำนาจสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา” ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วย และจะทำการปรับปรุง เพิ่มเติม เพื่อให้การร่างกฎหมายมีความชัดเจน

ประเด็นที่ 5 การขยายความเกี่ยวกับผู้ที่จะอุทธรณ์คดี ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วย และจะทำการปรับปรุง เพิ่มเติม เพื่อให้การร่างกฎหมายมีความชัดเจน

จากประเด็นที่ได้จากการวิพากษ์และข้อเสนอแนะของประชากรทั้ง 5 ประเด็นดังกล่าว ที่ทำการวิพากษ์และเสนอแนะจาก Hearing ซึ่งการวิจัยได้ทำการแก้ไข ปรับปรุง เพิ่มเติมในร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดีศาลการ ในแต่ละมาตรา เป็นดังนี้

- 1) มาตรา 3 เพิ่มเติมในคำนิยามคำว่า “อากร” หมายความว่า หรือภาษีและค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่มีการจัดเก็บตามกฎหมายอื่นโดยเจ้าพนักงานศุลกากร
- 2) มาตรา 14 แก้ไขเพิ่มเติม ผู้พิพากษาศาลากรอย่างน้อยหนึ่งคน และผู้พิพากษาสมทบอย่างน้อยสองคน
- 3) มาตรา 17 แก้ไข เพิ่มเติม และให้ผู้พิพากษาสมทบที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ และได้ขึ้นทะเบียนต่อศาลศุลกากรกลางเท่านั้น ที่จะสามารถทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีศุลกากร
- 4) มาตรา 18 แก้ไข เพิ่มเติมเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- 5) มาตรา 23 แก้ไข เพิ่มเติมเป็นหากคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลศุลกากรชั้นต้น ให้คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดสามารถยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลศุลกากรชั้นต้น

5. ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากร

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากรนั้น ได้ดำเนินการตรวจสอบ ดังนี้

5.1 การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศุลกากรและวิธีพิจารณาคดีศุลกากร มีเนื้อหาสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังนี้

- 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 77 วรรคหนึ่ง “รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง” เป็นการกำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และปรับปรุงกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์เพื่อให้เป็นกฎหมายที่จะบังคับใช้ไม่ก่อให้เกิดภาระกับประชาชนเกินสมควรและเข้าใจกฎหมายได้ง่ายต่อการปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง โดยก่อนการตรากฎหมายนั้นจะต้องมีการกำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง และทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายให้สอดคล้องกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามที่กำหนด

ไว้ใน วรรคสอง “ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกชั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบการตราบทบัญญัติของกฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป” เพราะฉะนั้นการควบคุมเนื้อหาของร่างกฎหมายที่ใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมายได้เฉพาะกรณีที่เป็นที่จำเป็น และการกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาการดำเนินการให้ชัดเจน และกฎหมายต้องกำหนดโทษทางอาญาได้เฉพาะกรณีที่ร้ายแรง ตามที่กำหนดไว้ใน วรรคสาม “รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่จำเป็น พึงกำหนด หลักเกณฑ์การใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง”

2) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 65 บัญญัติว่า “รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมาย การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันนำไปสู่เป้าหมายดังกล่าว” ซึ่งเป็นการกำหนดให้รัฐจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศระยะยาว สอดคล้องกับการปฏิรูปประเทศต้องดำเนินการเพื่อความสงบสุขเป็นธรรม และในโอกาสที่ทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 257 บัญญัติว่า “การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้ (2) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ” และต้องดำเนินการปฏิรูปในด้านกฎหมายให้มีกลไกในการดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูป ด้านกฎหมายที่กำหนดไว้ในมาตรา 258 บัญญัติว่า “ให้การดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้ ค. ด้านกฎหมาย (1) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ...”

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดีศาลการเมื่อตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแล้วพบว่าไม่มีความขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

5.2 การตรวจสอบตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ มาตรา 7 กำหนดให้การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติต้องคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติ ความต้องการ และความจำเป็นในการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล พระราชบัญญัติ

แผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 มาตรา 5 กำหนดให้การปฏิรูปประเทศต้องดำเนินการให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มาตรา 6 กำหนดให้มีแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อกำหนดคดลไก วิธีการและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ มาตรา 7 กำหนดให้แผนการปฏิรูปประเทศต้องประกอบด้วย แผน ขั้นตอน กำหนดระยะเวลา การกำหนดหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่รับผิดชอบ ผลสัมฤทธิ์ การเสนอให้มีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย มาตรา 8 กำหนดให้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศในด้าน (3) ด้านกฎหมาย มาตรา 11 กำหนดให้การจัดทำร่างแผนปฏิรูปประเทศให้ดำเนินการตามขั้นตอน และแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ฉบับวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2560 ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคง ข้อ 1.2 การพัฒนาศักยภาพในการป้องกันประเทศ พร้อมรับมือกับภัยคุกคามทั้งทางทหารและภัยคุกคามอื่น ๆ

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดียุติธรรม เป็นกฎหมายที่จัดทำขึ้นเพื่ออุดช่องว่างของปัญหาข้อพิพาททางการยุติธรรมที่ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะในการบังคับใช้จึงเท่ากับเป็นการพัฒนาศักยภาพด้านการค้าระหว่างประเทศจึง มีความสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

5.3 การตรวจสอบหลักเกณฑ์การจัดทำกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้คือ “โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย การเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน หลักเกณฑ์การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบการพิจารณาคดี การพิจารณาคดี เพื่อให้การตรากฎหมายเป็นไปโดยละเอียดรอบครอบ ไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์ประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายภายหลังเมื่อกฎหมายมีผลบังคับแล้วเพื่อจัดทำ ออกแบบกฎหมายให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป และการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายของประชาชน ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา 77 ประกอบกับมาตรา 258 ค.ด้านกฎหมาย (1) และ (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

การจัดทำกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 เพื่อตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายตามหมวด 3

การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย มาตรา 21 บัญญัติว่าให้หน่วยงานของรัฐต้องตรวจสอบและพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ 9 ด้าน

1) สอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โดยในกรณีที่เป็นการจัดทำร่างพระราชบัญญัติหรือประมวลกฎหมายต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญด้วย

2) การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรม มีเนื้อหาสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังได้กล่าวมาแล้ว

3) ต้องสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรม กำหนดหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายให้ชัดเจน รวดเร็ว ดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมต่อกระบวนการยุติธรรม ในกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดี เพื่อให้มีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพภายใต้หลักนิติธรรม ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Framework) ในหลักการประสิทธิภาพและหลักนิติธรรม

4) การยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เป็นการกระทบประชาชน

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรม ถือเป็นการตรากฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษารรคดี ในกระบวนการยุติธรรมให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และกฎหมายไม่มีลักษณะที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเกินสมควร ในทางกลับกัน ในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรม ถือเป็นกฎหมายที่บัญญัติให้มีความชัดเจนในการกำหนดรูปแบบกระบวนการพิจารณาพิพากษารรคดีไปใช้บังคับอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความรวดเร็วชัดเจน และเป็นการอำนวยความสะดวกให้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอย่างมีความเสมอภาค

5) ไม่ใช่ระบบอนุญาตเว้นแต่มีเหตุจำเป็นเพื่อรักษาประโยชน์ของประเทศชาติหรือประชาชนหรือมีกรณีจำเป็นไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทั้งนี้ ในกรณีที่จำเป็นต้องมีระบบอนุญาต การกำหนดระยะเวลาหรือขั้นตอนในการพิจารณายื่นคำขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงหลักการและสาระสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดีศาลยุติธรรม ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับใด ๆ กับระบบอนุญาตจึงไม่ขัดกับหลักเกณฑ์ข้อนี้

6) ไม่ใช่ระบบคณะกรรมการ เว้นแต่เพื่อกำหนดนโยบาย หรือกำกับ หรือกำหนดหลักเกณฑ์หรือเพื่อการอื่นที่จำเป็น ทั้งนี้ ในกรณีที่น่าระบบคณะกรรมการมาใช้ ให้ระบุให้ชัดเจนด้วยว่ามติของคณะกรรมการผูกพันหน่วยงานที่มีผู้แทนเป็นกรรมการ โดยตำแหน่งด้วย

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติการและวิธีพิจารณาคดียุติการที่ไม่ได้มีการใช้ระบบคณะกรรมการมาใช้ในการกระบวนการพิจารณาคดียุติการ

7) การมีบทบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง ให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ ในกรณีที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจให้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่เป็นสาระสำคัญไว้ในร่างกฎหมายให้ชัดเจน

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติการและวิธีพิจารณาคดียุติการที่ไม่ให้มีบทบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง

8) การกำหนดโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดใด ให้คำนึงถึงหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) การกระทำนั้นต้องกระทบต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง หรือมีผลกระทบต่อส่วนรวม

(2) เป็นกรณีไม่สามารถใช้มาตรการอื่นใดเพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมาย

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติการและวิธีพิจารณาคดียุติการเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับลักษณะคุณสมบัติผู้ที่ทำหน้าที่พิจารณาคดีและรูปแบบในกระบวนการพิจารณาคดีและระบบการพิจารณาคดี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีที่มีข้อพิพาทเกิดจากกฎหมายยุติการเท่านั้น โดยจัดทำเป็นกฎหมายที่จะสามารถพิจารณาพิพากษาคดีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

9) หลักเกณฑ์อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ยังไม่ปรากฏถึงหลักเกณฑ์ตามกฎหมายอื่นที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนด

จากการตรวจสอบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติการและวิธีพิจารณาคดียุติการนั้น พบว่าการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติการและวิธีพิจารณาคดียุติการ ไม่ได้ขัดแย้งตามหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายเพื่อตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายทั้ง 9 ข้อ แต่อย่างใด

5.4 ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดียุติธรรม

การยกร่างกฎหมายกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดียุติธรรมไม่มีความขัดแย้งตามหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายดังที่กล่าวมาข้างต้น ดังนั้นการวิจัยจึงได้จัดทำร่างของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดียุติธรรม โดยเป็น 2 ส่วน แบ่งเป็น 6 หมวด และเป็น 25 มาตรา ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 การจัดตั้งศาลยุติธรรม

บททั่วไป (มาตรา 1 ถึง มาตรา 4)

หมวด 1 ขอบเขตอำนาจศาลและที่ตั้ง ศาลยุติธรรม (มาตรา 5 ถึง มาตรา 10)

หมวด 2 ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม (มาตรา 11 ถึง มาตรา 15)

หมวด 3 ประเภทคดีพิจารณาพิพากษา (มาตรา 16)

หมวด 4 ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม (มาตรา 17)

ส่วนที่ 2 วิธีพิจารณาคดียุติธรรม

หมวด 5 วิธีพิจารณาคดียุติธรรมในศาลยุติธรรม (มาตรา 18 ถึง มาตรา 22)

หมวด 6 อุตธรณ์ (มาตรา 23)

บทเฉพาะกาล (มาตรา 24 ถึง มาตรา 25)

(ร่าง)

พระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดีศาลการ

พ.ศ.

.....

.....

.....

..... พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้

ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งศาลศาลการ และให้มีวิธีพิจารณาคดีศาลการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลศาลการและวิธีพิจารณาคดี
ศาลการ พ.ศ.”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่
วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“อากร” หมายความว่า อากรศาลการที่จัดเก็บกับของที่นำเข้ามาในหรือส่งออกไป
นอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติศาลการ หรือภาษีและค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่มีการจัดเก็บตาม
กฎหมายอื่นโดยเจ้าพนักงานศาลการ

“ศาลศาลการ” หมายความว่า ศาลศาลการกลาง หรือศาลศาลการส่วนภูมิภาค ที่
เป็นศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษรับพิจารณาคดีศาลการเป็นการเฉพาะ โดยมีคณะตุลาการศาลเฉพาะคดี

“คดีศาลการ” หมายความว่า คดีแพ่ง คดีอาญา และคดีปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณา
พิพากษาของศาลศาลการ

มาตรา 4 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด 1

ขอบเขตอำนาจศาลและที่ตั้ง ศาลศาลการ

มาตรา 5 ให้จัดตั้งศาลศาลการกลางขึ้นในกรุงเทพมหานคร และจะเปิดทำการเมื่อใด ให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกาให้ศาลศาลการกลางมีเขตอำนาจตลอดกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร

มาตรา 6 ให้จัดตั้งศาลศาลการส่วนภูมิภาคขึ้นในส่วนภูมิภาค และจะเปิดทำการเมื่อใด ให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกาให้ศาลศาลการส่วนภูมิภาคมีเขตอำนาจครอบคลุมพื้นที่ดังนี้

ศาลศาลการภูมิภาคที่ 1 ตั้งอยู่ที่จังหวัดชลบุรี มีเขตอำนาจพิจารณาคดีศาลการในพื้นที่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี

ศาลศาลการภูมิภาคที่ 2 ตั้งอยู่ที่จังหวัดหนองคาย มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ในพื้นที่ของ จังหวัดประกอบด้วย จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย จังหวัดเลย จังหวัด นครพนม

ศาลศาลการภูมิภาคที่ 3 ตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงราย มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ในพื้นที่ของ จังหวัดประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดตาก จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ศาลศาลการภูมิภาคที่ 4 ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ในพื้นที่ของจังหวัดประกอบด้วย จังหวัดกระบี่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดภูเก็ต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดระนอง จังหวัดชุมพร

ศาลศาลการส่วนภูมิภาคที่ 5 ตั้งอยู่ที่จังหวัดสงขลา ขอบเขตอำนาจหน้าที่ในพื้นที่ของ จังหวัดประกอบด้วย จังหวัดสตูล จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี

แต่บรรดาคดีที่เกิดขึ้นนอกเขตอำนาจของศาลศาลการส่วนภูมิภาค จะยื่นฟ้องต่อศาล ศาลการกลางก็ได้ ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลศาลการกลาง ที่จะไม่ยอมรับพิจารณาพิพากษา คดีใดคดีหนึ่งที่ยื่นฟ้องเช่นนั้นได้

มาตรา 7 ศาลศาลการมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีปกครอง ในเรื่องต่อไปนี้

(1) คดีแพ่ง เกี่ยวกับการชำระค่าอากร หนี้ค่าอากร ตามพระราชบัญญัติศาลการ

(2) คดีพิพาทเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้า หรือข้อพิพาททางพิกัตอัตราศาลการที่มีโทษทางแพ่ง โทษทางอาญากำหนดตามพระราชบัญญัติศาลการ

(3) คดีพิพาทเกี่ยวกับการขอคืนค่าอากร ที่มีโทษทางแพ่ง หรือโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติศุลกากร

(4) คดีพิพาทเกี่ยวกับการโต้แย้งสิทธิหรือการประเมินค่าอากร หรือคำสั่งอื่น ๆ ของเจ้าพนักงานศุลกากรตามพระราชบัญญัติศุลกากร ที่ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง

(5) คดีที่มีกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลศุลกากร

มาตรา 8 เมื่อศาลศุลกากรเปิดทำการแล้ว ห้ามมิให้ศาลชั้นต้นอื่นรับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลศุลกากรไว้พิจารณาพิพากษา

ในกรณีมีปัญหาว่าคดีใดจะอยู่ในอำนาจของศาลศุลกากรหรือศาลยุติธรรมอื่นไม่ว่าจะเกิดปัญหาขึ้นในศาลภาษีอากรหรือศาลยุติธรรมอื่น ให้ประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์คดีพิเศษเป็นผู้วินิจฉัยคำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์คดีพิเศษให้เป็นที่สุด

มาตรา 9 คดีศุลกากรที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลภาษีอากร หรือศาลอาญา คู่ความทุกฝ่ายต้องยื่นคำร้องขอให้โอนคดีไปพิจารณาพิพากษาในศาลศุลกากรกลาง หรือศาลศุลกากรส่วนภูมิภาคที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา

มาตรา 10 ให้ศาลศุลกากรเป็นศาลชั้นอุทธรณ์คดีพิเศษ สังกัดศาลยุติธรรมตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมและให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด 2

ผู้พิพากษาในศาลศุลกากร

มาตรา 11 ในศาลศุลกากรแยกออกเป็นแผนกคดี ดังนี้

ศาลแผนกคดีแพ่ง รับพิจารณาคดีศุลกากรที่เป็นข้อพิพาททางแพ่ง

ศาลแผนกคดีอาญา รับพิจารณาคดีศุลกากรที่เป็นข้อพิพาททางอาญา

ศาลแผนกคดีปกครอง รับพิจารณาคดีศุลกากรที่เป็นข้อพิพาททางปกครอง

มาตรา 12 ในศาลศุลกากรกลาง ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลศุลกากรกลางหนึ่งคน และให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลศุลกากรและในศาลศุลกากรส่วนภูมิภาค ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาลศุลกากรส่วนภูมิภาคจำนวนหนึ่งคน

ผู้พิพากษาศาลศุลกากรกลาง ผู้พิพากษาศาลศุลกากรส่วนภูมิภาค และผู้พิพากษาสมทบจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ และแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในเรื่องเกี่ยวกับการศุลกากร

มาตรา 13 กำหนดให้ศาลศาลฎีกามีสองชั้นศาลคือศาลศาลฎีกาชั้นต้น และศาลศาลฎีกาชั้นอุทธรณ์

มาตรา 14 การนั่งพิจารณาและพิพากษาในศาลศาลฎีกาต้องมีผู้พิพากษาศาลฎีกาอย่างน้อยหนึ่งคน และผู้พิพากษาสมทบอย่างน้อยสองคนจึงเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาศาลศาลฎีกา

มาตรา 15 การดำเนินกระบวนการพิจารณานอกจากการนั่งพิจารณาและพิพากษาคดีผู้พิพากษาศาลศาลฎีกาอย่างน้อยหนึ่งคนมีอำนาจกระทำหรือออกคำสั่งใด ๆ ได้

หมวด 3

ประเภทคดีพิจารณาพิพากษา

มาตรา 16 ในศาลศาลฎีกา กำหนดให้ศาลศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในข้อพิพาทแต่ละลักษณะของความผิดที่ระบุไว้ตามพระราชบัญญัติศาลฎีกาซึ่งคาบเกี่ยวและสามารถที่จะเป็นไปได้ทั้ง 3 ประเภทคดี คือ เป็นคดีแพ่ง คดีอาญา หรืออาจจะเป็นคดีปกครองก็ได้ โดยกำหนดให้นำข้อพิพาทต้องยื่นฟ้องคดีที่ศาลศาลฎีกา โดยแยก ประเภทคดีตามความผิด ดังนี้

- (1) ความผิดทางแพ่ง
- (2) ความผิดทางอาญา
- (3) ความผิดทางปกครอง

หมวด 4

ผู้พิพากษาในศาลศาลฎีกา

มาตรา 17 ในศาลศาลฎีกา กำหนดผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีศาลฎีกาเป็นดังนี้

- (1) ผู้พิพากษาที่เป็นตุลาการ มีคุณสมบัติเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาษีอากรหรือผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาคดีภาษีอากร

(2) ผู้พิพากษาสมทบ มีคุณสมบัติ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการค้า เป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออกสินค้า เป็นการเฉพาะและมีความเข้าใจธรรมชาติของคดีศุลกากร และไม่ใช่ข้าราชการบำนาญหรือข้าราชการจากส่วนงานอื่น

(3) องค์คณะผู้พิพากษา ในศาลศุลกากรต้องประกอบด้วยผู้พิพากษาอย่างน้อยหนึ่งคน และผู้พิพากษาสมทบอย่างน้อยสองคนเป็นองค์คณะที่จะสามารถทำการพิจารณาพิพากษาคดีหรือการออกคำสั่งใด ๆ ได้ และให้ผู้พิพากษาสมทบที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ และได้ขึ้นทะเบียนต่อศาลศุลกากรกลางเท่านั้น ที่จะสามารถทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีศุลกากร

หมวด 5

วิธีพิจารณาคดีศุลกากรในศาลศุลกากร

มาตรา 18 วิธีพิจารณาคดีศุลกากรในคดีอาญากำหนดให้คงไว้ด้วยการอนุโลมให้นำบทบัญญัติของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับ โดยอนุโลมในกระบวนการวิธีพิจารณาคดีศุลกากรในศาลศุลกากร มีประเด็น ดังต่อไปนี้

(1) การจับกุม ผู้ที่กระทำการลักลอบนำเข้า หรือส่งออกสินค้า ที่ไม่ผ่านกระบวนการพิธีการศุลกากร และต้องนำตัวผู้กระทำความผิดส่งให้แก่เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อดำเนินการควบคุมขังและสอบสวน

(2) การสอบสวน กระบวนการสอบสวนผู้กระทำความผิดของพนักงานสอบสวน ก่อนที่จะนำผู้กระทำความผิดส่งพนักงานอัยการเพื่อส่งฟ้องต่อศาลศุลกากร ทั้งนี้ ขึ้นตอนและกระบวนการการสอบสวนดังกล่าวนี้ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาอาญามาบังคับใช้โดยอนุโลม จากนั้นให้พนักงานอัยการนำตัวผู้กระทำความผิดส่งฟ้องที่ศาลศุลกากรแผนกคดีอาญาเพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีในศาลศุลกากรต่อไป

(3) คดีอาญาส่วนอื่นให้ใช้วิธีพิจารณาคดีศุลกากร

มาตรา 19 คดีแพ่ง กำหนดให้กระบวนการวิธีพิจารณาคดีในส่วนที่เป็นทางแพ่ง ที่เป็นค่าอากร หรือเป็นหนี้ค่าอากร ตามพระราชบัญญัติศุลกากรให้เป็นไปตามวิธีพิจารณาคดีศุลกากร

มาตรา 20 คดีปกครอง ในกระบวนการวิธีพิจารณาคดีศุลกากรที่เกี่ยวข้องกับการโต้แย้งคำสั่งการประเมินภาษีอากร การคืนภาษีอากร การคืนหลักประกันตามพระราชบัญญัติศุลกากรที่ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง ให้เป็นไปตามวิธีพิจารณาคดีศุลกากร

มาตรา 21 วิธีพิจารณาคดีศาลกลาง อันเกี่ยวกับการทำคำฟ้องหรือการยื่นฟ้อง การยื่นบัญชีระบุพยาน การชี้สองสถาน การอ้างพยานหลักฐานของกลุ่มความทั้งสองฝ่าย และการอ่านคำพิพากษา หรือคำสั่งของผู้พิพากษา ของแต่ละแผนกคดีในศาลศาลกลาง เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลศาลกลางและวิธีพิจารณาคดีศาลกลาง

ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลศาลกลาง มีอำนาจออกข้อกำหนด เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติการ ทำคำฟ้องหรือการยื่นฟ้อง การยื่นบัญชีระบุพยาน การส่งหมายให้คู่ความ การชี้สองสถาน การอ้างพยานหลักฐานของกลุ่มความทั้งสองฝ่าย และการอ่านคำพิพากษา หรือคำสั่งของผู้พิพากษา ของแต่ละแผนกคดีในศาลศาลกลาง เพื่อให้เป็นแนวปฏิบัติสำหรับคู่ความ

มาตรา 22 ระบบการพิจารณาในศาลศาลกลาง กำหนดให้ใช้ระบบการไต่สวน

หมวด 6

อุทธรณ์

มาตรา 23 อุทธรณ์คดีศาลกลาง หากคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลศาลกลางชั้นต้น ให้คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดสามารถยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลศาลกลางชั้นต้นแต่ละแผนกคดีดังกล่าวภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันที่มีการอ่านคำพิพากษา และให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ ซึ่งการพิจารณาพิพากษา หรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ ถือเป็นที่สุด

หากมีเหตุอันจำเป็นที่ไม่สามารถยื่นอุทธรณ์ทันภายในกำหนดระยะเวลา 30 วัน ให้คู่ความสามารถยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาได้ไม่เกิน 30 วัน

บทเฉพาะกาล

มาตรา 24 คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลแพ่งหรือศาลอื่นในวันเปิดทำการของศาลศาลกลาง ให้คู่ความยื่นคำร้องต่อศาลนั้น ให้โอนคดีไปทำการพิจารณาพิพากษาในศาลศาลกลาง หรือศาลศาลกลางส่วนภูมิภาค ตามเขตอำนาจของศาลศาลกลางนั้น

มาตรา 25 เมื่อศาลศาลกลางและศาลศาลกลางส่วนภูมิภาคเปิดทำการแล้ว ให้โอนบรรดาคดีที่ค้างในศาลที่เกี่ยวข้องกับการศาลกลาง ไปดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาในศาลศาลกลางหรือศาลศาลกลางส่วนภูมิภาค และให้ศาลศาลกลางหรือศาลศาลกลางส่วนภูมิภาคมีอำนาจออกหมายบังคับคดี ออกหมายจับ ถูกหนีตามคำพิพากษาหรือทำคำวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวข้องด้วยการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีที่โอนมานั้นด้วย

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

เหตุผลในการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลศาลกลางและวิธีพิจารณาคดีศาลกลาง พ.ศ.

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่คดีศาลกลางเป็นคดีที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากคดีภาคีอากรโดยทั่วไป เพราะเป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับรัฐอันเนื่องมาจากการประเมินหรือการจัดเก็บอากรทั้งขาเข้า ขาออก ซึ่งหากได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาตุลาการและผู้พิพากษาสมทบที่มีความรู้ความเข้าใจในปัญหาด้านศาลกลาง โดยเฉพาะก็จะทำให้การพิจารณาคดีศาลกลาง เป็นไปได้โดยรวดเร็ว ยุติธรรมยิ่งขึ้น จึงสมควรจัดตั้งศาลศาลกลางขึ้น เพื่อพิจารณาคดีศาลกลาง โดยมีวิธีพิจารณาคดีเป็นพิเศษ ยกเว้นขั้นตอนและวิธีการต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาคีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาคีอากร ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบางอย่างเพื่อให้เกิดการคล่องตัวยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้